

FORNUFTEN SOM FYSISK OG MENTAL NATUR

Er Tyler Burges' filosofi forenelig med en svak
antireduktiv fysikalisme ?

Masteroppgave i filosofi ved IFIKK, Universitetet i Oslo

av

Stein Eirik Johannesen

Veileder: Bjørn T. Ramberg

15.05.2014

INNHold

FORNUFTEN SOM FYSISK OG MENTAL NATUR	1
FORORD	4
SAMMENDRAG	5
0 Innledning: Er Tyler Burges' filosofi forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme ?	7
0.1 Problemstillingen i masteroppgaven	9
0.2 Fysikalismens krav til en teori om det mentale	15
Del I: FYSIKALISMENS ROLLE I TYLER BURGES' ANTIREDUKTIVE PROSJEKT	22
1 Kravet om fysisk kausal lukkethet	23
1.1. Innledning om fysikalismens ontologi	23
1.2. Reduktiv eller antireduktiv fysikalistisk epistemologi ?.....	26
1.2.1 Det vitenskapelig naturalistiske grunnlaget for Kims reduktive egenskapsfysikalisme	27
1.2.2 Burges' konstitutive filosofiske betingelser og metode for filosofisk undersøkelse	31
2 Det eksklusjonsbaserte argumentet mot egenskapsdualisme (overbestemthet aksepteres ikke)	37
2.1 Innledning.....	37
2.2 Burges' eksplanatoriske pluralisme	38
3 Det superveniensbaserte argumentet – reduksjon eller metafysisk refleksjon ?	44
3.1 Kims superveniensbaserte argumentasjon til fordel for reduksjonismen.....	44
3.2 Kims forankring i det lagdelte hierarkiske verdensbildet	46
3.3 Antireduktive perspektiver på supervenienstesens.....	47
4 Reduksjon, emergens eller antireduktiv teleologi ?	49
4.1 Innledning.....	49
4.2 Det mentale som et naturlig slag i naturen	50
4.3 Perseptuell antiindividualisme	51
Del II: TYLER BURGES' FILOSOFISKE PROSJEKT	54
5 Fornuften som natur i individene	55
5.1 Fornuften som et naturlig psykologisk slag	55
5.1.1 Innledningsvis om metafysisk realisme og «mind-independence».....	55
5.1.2 Veridikal representasjon av det som eksisterer «mind-independently»	60
5.1.3 Er Burges' filosofi noe man bare kan tro på eller ikke ?.....	63
5.1.4 Burges' bruk av begrepet «natural kind»	65
5.2 Teleologiens betydning i Tyler Burges' prosjekt.....	67
5.3 Belegget for Burges' metafysikk	69
5.3.1 Innledende oversikt.....	69
5.3.2 De naturlige normene og deres struktur.....	70

5.3.3 Om Burges' sterke forankring i rasjonalismen	73
5.3.4 Grensesnittet mellom Burges' metafysikk og empirisk vitenskap	74
5.3.5 En rekonstruksjon av premisser og konklusjon i Burges' argumentative struktur.....	76
5.3.6 Argumenter og motforestillinger til Burges' tese om fornuftens natur.....	77
6 Er Burges' filosofi forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme ?.....	81
6.1 Argumentasjonen for forenelighet basert på konklusjonene i masteroppgavens del I – kap. 1-4.....	82
6.1.1 Tilslutningen til fysikalismens grunnleggende ontologi – det fysiske domenes kausale lukkethet	82
6.1.2 Reduksjon eller antireduksjon – de kritiske epistemologiske skillelinjene	84
6.2 Argumentasjonen for forenelighet basert på Burges' teleologi	85
6.3 Burges' dualismer	86
6.3.1 Dualisme m.h.t. vitenskapelig naturalisme; sannhet - eller belegg for metafysikk ?.....	87
6.3.2 Dualisme m.h.t. individueringen av mentale begivenheter	88
6.3.3 Burges' nye argument for en beskjeden («modest») dualisme	89
7 Bibliografi.....	92
8 Vedlegg	94

© Stein Eirik Johannesen 2014

<http://www.duo.uio.no/>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

FORORD

Denne masteroppgaven er resultatet av mitt masterstudium i filosofi ved Universitetet i Oslo i perioden 2010 – 2014. Jeg retter en stor takk til min veileder Bjørn T. Ramberg. Bjørn er en tålmodig og meget inspirerende veileder som har ført meg gjennom hele læringsprosessen. Jeg takker Bjørn for mange og stimulerende samtaler. En spesiell takk også til Kristin Gjesdal, som i en tidlig fase av mitt masterstudium gav veiledning og råd av avgjørende positiv betydning. Gjennom deltakelse i seminarer og diskusjoner i miljøet ved CSMN ved UiO, er jeg blitt godt hjulpet og inspirert av flere ansatte og medstudenter. De mange samtale med Einar Duenger Bøhn har vært spesielt nyttige og verdifulle. En særlig takk til min gode venn Emil Hans Hansen, som har lyttet tålmodig til mine utallige utredninger og kommet med mange interessante og verdifulle tilbakemeldinger. En hjertelig takk for tålmodig støtte fra min ektefelle Helga Marie.

SAMMENDRAG

Masteroppgaven er en sammenlignende analyse av forskjellene mellom tre posisjoner i bevissthetsfilosofien, nærmere bestemt reduktiv fysikalisme, antireduktiv emergentisme og den antireduktive filosofien til Tyler Burge.

(i) Masteroppgaven hevder at antireduktiv emergentisme ikke er forenelig med reduktiv fysikalismes prinsipp om det fysiske domenets kausal lukkethet, et prinsipp som imidlertid kan aksepteres av Burge.

(ii) Masteroppgaven støtter Jaegwon Kims påstand om at emergentismens egenskapsdualisme ikke oppfyller de kravene som ligger i fysikalismens eksklusjonsbaserte argument. Tyler Burges' alternativ er en autonom forklaringspluralisme.

(iii) Emergentismen har problemer med å imøtegå Kims superveniensbaserte argument mot egenskapsdualisme, fordi emergentismen ikke gir en tilfredsstillende redegjørelse for asymmetrien i avhengighetsrelasjonen mellom fysiske og emergente mentale egenskaper. Det hevdes at Tyler Burge ikke rammes av kravet om asymmetrisk avhengighet slik emergentismen gjør.

(iv) Tyler Burge hevder at individets mentale utrustning er en teleologisk naturlig funksjon ("mind as a natural psychological kind in nature"), i motsetning til både Kim, som forklarer det mentale gjennom funksjonalistisk reduksjon, og emergentistene, som forklarer det mentale som autonom emergens. Burge hevder at moderne persepsjonspsykologi frembringer troverdig ny empirisk kunnskap, som fullt ut støtter og gir belegg for Burges' filosofi om persepsjonen som et naturlig slag i naturen.

(v) Masteroppgaven hevder at Burges' tese om fornuften som «a natural kind» plasserer Burges' filosofi nært en fysikalistisk antireduktiv ontologi. Fornuften, som en del av individets mentale utrustning, kommer med den fysiske naturen. Fornuften er derfor både fysisk og mental natur.

(vi) Tyler Burges' filosofi hevdes å være forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme. Dette innebærer ikke at Burge hevdes å være en antireduktiv fysikalist eller at hans filosofi er en spesifikk variant av antireduktiv fysikalisme. Konklusjonen innebærer at man kan forplikte seg på Burges' filosofi og samtidig forplikte seg antireduktivt på en grunnleggende fysikalistisk ontologi. Det hevdes at Burges' filosofi og en svak antireduktiv fysikalisme ikke utelukker hverandre. På den annen side impliserer de heller ikke hverandre - de er logisk uavhengige.

(vii) Argumentene for forenelighet bygger på konklusjonene i pkt. (i) – (v) ovenfor, (i) ved at Burge gir sin tilslutning til prinsippet om fysisk kausal lukkethet, (ii) ved at han unngår problemet med

overbestemthet ved å hevde en forklaringspluralisme, (iii) ved at han aksepterer superveniens i bred forstand, (iv) ved at han erstatter både Kims fysikalisme og emergentismen med en metafysisk nødvendig sannhet om naturlige psykologiske slag, en modal sannhet som oppfyller nødvendige konstitutive betingelser, og (v) ved at tesen om fornuften som et teleologisk naturlig slag i naturen plasserer Burges' filosofi nært en fysikalistisk antireduktiv ontologi.

0 INNLEDNING: ER TYLER BURGES' FILOSOFI FORENELIG MED EN SVAK ANTIREDUKTIV FYSIKALISME ?

Denne masteroppgaven fokuserer på det mentales rolle innenfor en fysikalistisk filosofi om verden - det Jaegwon Kim formulerer som "that of finding a place for the mind in a world that is fundamentally physical" (Kim 1998:2 og Kim 1998:30).¹ Kim presiserer dette som utfordringen med å finne en

*"... way of accommodating the mental within a principled physicalist scheme, while at the same time preserving it as something **distinctive** – that is, without losing what we value, or find special, in our nature as creatures with minds"* (min uthevning) (Kim 1998:2).

Kim hevder at **reduktiv** fysikalisme er den eneste filosofien som kan forsvare det mentale som noe **distinkt** og med reell kausal virkning i verden.²

Motsatt Kim hevder emergentismen at emergente mentale egenskaper har reell og autonom kausal virkning. Emergente mentale egenskaper emergerer, dvs. oppstår eller trer frem, fra fysiske egenskaper. De er altså forankret i det fysiske, men de er ikke reduserbare: "*Emergent properties have causal powers of their own – novel causal powers irreducible to the causal powers of their basal constituents*" (Kim 1999:22).³ Det er problematisk å forklare emergente egenskaper: "*It is only that complex systems aggregated out of these material particles begin to exhibit genuinely novel properties that are irreducible to, and neither predictable nor explainable in terms of, the properties of their constituents*" (Kim 1999:4). Emergentistene skiller altså mellom "constituents" - det fysiske som frembringer emergensen, og "resultants" - den emergens som oppstår. Relasjonen dem imellom er imidlertid vanskelig å forklare. Uten en slik forklaring risikerer emergentismen å ende opp som kun en empirisk korrelasjons- eller kovariansbasert forklaring av forholdet mellom "constituents" og "resultants". (Se også Kim 1999:6).

Mitt masterprosjekt er å undersøke om den amerikanske filosofen Tyler Burge (f. 1946) kan forsvare en stabil **antireduktiv** posisjon m.h.t. individets mentale utrustning, en "mind" som er autonom i forhold til det fysiske og som har kausal påvirkningskraft, **samtidig som** at man aksepterer fysikalismens tese om at alt i verden fikseres av det fysiske.

Burges' filosofi vil bli analysert, kontrastert og vurdert i lys av både Kims reduktive fysikalisme og emergentismens antireduktive tese om at emergente mentale egenskaper, med "*causal powers of*

¹ Kim, Jaegwon (1998): *Mind in a Physical World*, a Bradford Book, The MIT Press.

² Det engelske begrepet 'mind' oversettes i masteroppgaven til norsk som 'det mentale' eller 'individets mentale utrustning'.

³ Kim, Jaegwon (1999): *Making Sense of Emergence*, Philosophical Studies 95, 3-36.

their own”, er *sui generis* egenskaper.

Masteroppgaven konkluderer med at Tyler Burges’ filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme. Målsettingen med masteroppgaven er å argumentere for denne påstanden. Jeg presiserer at det ikke hevdes at Burge er en antireduktiv fysikalist. Det hevdes heller ikke at Burges’ filosofi er en spesifikk variant av antireduktiv fysikalisme. Det er åpenbart at Burges’ filosofi ikke er forenelig med **reduktiv** fysikalisme. Min konklusjon innebærer at man kan forplikte seg på Burges’ filosofi og samtidig forplikte seg antireduktivt på en grunnleggende fysikalistisk ontologi, dvs. at Burges’ filosofi og en svak antireduktiv fysikalisme ikke utelukker hverandre. Etter mitt syn kan altså en fysikalist forplikte seg på Burges’ filosofi, og man kan være «Burgeaner» uten aktivt å ta stilling til fysikalismens fundamentale teser. Min konklusjon innebærer at Burges’ filosofi og fysikalismen ikke impliserer hverandre – de er logisk uavhengige. Det spiller ingen avgjørende rolle for Burge om fysikalismens fundamentale teser er sanne eller ikke, fordi hans filosofiske konklusjoner trekkes på et grunnlag som er uavhengig av fysikalismens fundamentale teser. Det avgjørende for Burge er om metafysiske påstander om tings væren oppfyller de nødvendige konstitutive betingelsene Burge stiller. ⁴

Jeg drøfter først hva som er relevante kritiske kriterier for en slik undersøkelse av fysikalismens rolle i Tyler Burges’ prosjekt. Min fremgangsmåte er slik at jeg tar utgangspunkt i de to forannevnte arbeidene til Jaegwon Kim (1998 og 1999), samt ytterligere to artikler i ”Physicalism and Its Discontents” av h.h.v. David Papineau og Jaegwon Kim. ^{5 6} Undersøkelsen har gitt følgende resultater m.h.t. forskjellene mellom reduktiv fysikalisme, emergentismen, og Tyler Burges’ filosofi:

(i) Emergentistene og Tyler Burge, som begge forfekter en antireduktiv filosofi, kontrasteres mot reduktiv fysikalismes krav om fysisk kausal lukkethet. Det konkluderes med at emergentismen ikke er forenelig med prinsippet om det fysiske domenes kausale lukkethet, et prinsipp som imidlertid kan aksepteres av Burge.

(ii) Masteroppgaven støtter Jaegwon Kims påstand om at emergentismens egenskapsdualisme ikke oppfyller kravene i fysikalismens eksklusjonsbaserte argument. Tyler Burges’ alternativ til emergentismens egenskapsdualisme er en autonom forklaringspluralisme.

(iii) Emergentismen har også problemer med å imøtegå Kims superveniensbaserte argument mot egenskapsdualisme (ref. Kim 1998:30), fordi emergentismen ikke gir en tilfredsstillende redegjørelse

⁴ I Burge (2010d) omtaler han sin filosofi som en beskjeden dualisme ("**a modest dualism**"). Jeg redegjør for dette og gir en kommentar i avsnitt 6.3.

⁵ (eds) Gillett & Loewer: *Physicalism and Its Discontents*, CUP, 2001:

- Papineau, David: *The Rise of Physicalism*” **3-37**

- Kim, Jaegwon: *Mental causation and Consciousness* **271-284**

⁶ Øistein Schmidt Galaaen skrev i 2001 en hovedfagsoppgave om "*Emergens og Autonomi*" som kan være en god introduksjon til problemstillingen reduksjonisme vs. emergens.

for asymmetrien i avhengighetsrelasjonen mellom fysiske og emergente mentale egenskaper. Det hevdes at Tyler Burge klarer seg uten en reduktiv egenskapsfysikalisme og rammes derfor ikke av kravet om asymmetrisk avhengighet slik emergentismen gjør. Også i dette spørsmålet bruker Tyler Burge en forklaringspluralisme som motargument til asymmetrisk avhengighet.⁷

(iv) Det gis en bred drøftelse av Tyler Burges' filosofi om det mentale som en teleologisk forklart naturlig funksjon ("mind as a natural psychological kind in nature") i motsetning både til Kim som forklarer det mentale gjennom funksjonalistisk reduksjon, og emergentistene som forklarer det mentale som autonom emergens. Burge hevder at moderne persepsjonspsykologis empiriske forskningsresultater de siste 40 år gir full støtte til Burges' filosofi, og han hevder at persepsjonspsykologien frembringer grunnleggende og troverdig **ny** kunnskap om det perseptuelle i individene i verden.

(v) Det redegjøres for Burges' tese om at fornuften i individene i verden er et naturlig slag som er fysisk og mental natur. Fornuften, som en del av individets mentale utrustning, kommer med den fysiske naturen. Jeg hevder at Burges' tese om fornuftens natur / vesen / essens som et naturlig slag, «a natural kind», plasserer Burges' filosofi nært en fysikalistisk antireduktiv ontologi.⁸

(vi) Mine argumenter for at Burges' filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme er (a) at han gir sin tilslutning til prinsippet om fysisk kausal lukkethet, (b) at han unngår problemet med overbestemthet («overdetermination») ved å hevde en forklaringspluralisme, (c) at han aksepterer superveniens i bred forstand, (d) at han erstatter Kims reduktive fysikalisme og emergentismen med en metafysisk nødvendig sannhet om naturlige psykologiske slag, og (e) at hans tese om fornuften som et teleologisk naturlig slag i naturen plasserer ham nært en fysikalistisk antireduktiv ontologi.

0.1 PROBLEMSTILLINGEN I MASTEROPPGAVEN

Jeg skal nå redegjøre for de argumentene og kriteriene jeg legger til grunn ved evalueringen av hvorvidt Tyler Burges' filosofi er forenelig med antireduktiv fysikalisme. Jeg gir på en løselig og likefrem måte en oversikt over masteroppgavens begreper, som jeg senere redegjør nærmere for. Masteroppgavens problemstilling ligger i skjæringspunktet mellom metafysikk, bevissthetsfilosofi og vitenskapsfilosofi.

⁷ Det redegjøres for innholdet i begrepet egenskapsfysikalisme i avsnitt 1.2.1.

⁸ Det som engelskspråklig betegnes som 'the nature of' eller 'the essence of' et objekt i verden, betegner jeg på norsk som 'naturen', 'vesenet' eller 'essensen' til dette objektet. Jeg bruker disse tre norske betegnelsene synonymt og om hverandre. Jeg vil senere kommentere grundigere ontologien til "natural kinds", dvs. de objekter som hevdes å ha en gitt natur / vesen / essens. De er slik de er, de er reelle, de har en ontologisk status som er uavhengig av hva vi tenker om dem og hvordan vi forklarer dem – de er "fixed by nature" – og de er *i* naturen.

Papineaus kausale argument for fysikalismen:

David Papineau (2001:9 ff) redegjør for “*the causal argument for physicalism*” (mine understrekninger):

“P1: (the completeness of physics – the empirically based argument for physicalism)

All physical effects are fully determined by law by prior physical occurrences ⁹

P2: (causal influence):

All mental occurrences have physical effects ¹⁰

P3: (no universal overdetermination):

The physical effects of mental causes are not all overdetermined

Conclusion:

Mental occurrences must be identical with physical occurrences”

Papineaus kausale argument for fysikalismen innebærer at dersom **mentale** begivenheter finner sted og har kausal påvirkningskraft, så er mentale begivenheter identiske med fysiske begivenheter.

Papineau understreker at **fysikalismen** er en ontologisk doktrine; en tese om et reelt trekk ved

verden: “*Everything is physically constituted. Everything is made out of the same physical stuff*”

(Papineau 2001:3). Fysikalistiske **forklaringer** av det **mentales** rolle i verden, epistemologiene, deler seg imidlertid i to hovedretninger; reductive og antireduktive. I denne masteroppgaven drøftes tre ulike epistemologier om hvorfor det mentale hevdes å ha kausal påvirkningskraft i verden ((P2) hos Papineau):

Kausal påvirkningskraft (P2) forsvares på grunnlag av:

Reduktiv fysikalisme:

Kim

Egenskapsidentitet – som er den forklaringsmessige identitet som hevdes å være mellom **egenskapene** (“properties”) til “mental and physical occurrences” – identitet mellom superveniente mentale egenskaper og subveniente fysiske egenskaper.

Antireduktiv fysikalisme:

Emergentistene

Egenskapsdualisme – som forklarer emergente mentale egenskaper som distinkt forskjellige fra (ikke identiske med) fysiske egenskaper (Kim 1999:2). De er ikke reduserbare og oppstår uforutsigbart og uforklarlig i forhold til sine “constituents” (Kim 1999:21).

⁹ Det **empirisk** baserte argumentet for fysikalismen er at: “*if all physical events are due to physical causes, then anything that has a physical effect must itself be physical*” (Papineau 2001:7).

¹⁰ Det hevdes at alle **mentale** begivenheter har kausal påvirkningskraft. Reduktiv fysikalismes redegjørelse for påvirkningskraftens natur knyttes an til **egenskapene** ved objekter og begivenheter. Jeg argumenterer for at **reduktiv** fysikalisme er en type egenskapsfysikalisme, ref. avsnitt 1.2.1.

For at **psykologisk** vitenskap om det mentale skal kunne aksepteres av reductive fysikalister, må psykologien oppfylle minst to krav: (i) mentale **egenskaper** må eksistere i verden og kunne identifiseres og dokumenteres vitenskapelig, og (ii) de mentale **egenskapene** må være kausalt virksomme.

Tyler Burge:

Forklaringspluralisme- som hevder at «mind» er et sui generis «natural psychological kind». Fordi innholdet i mentale begivenheter hevdes å ha både et fysisk og mentalt aspekt, trenges forklaringer fra alle relevante vitenskaper og «common sense».

Som nevnt innledningsvis konkluderer masteroppgaven med at Tyler Burges' filosofi (ontologien) er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme. En foreløpig formulering av denne konklusjonen er slik: Det er forenelig med antireduktiv fysikalisme å hevde, at fordi **innholdet** i en mental begivenhet har både et fysisk og mentalt aspekt, er både en fysisk og mental begivenhet (eller både en fysisk og mental tilstand), og fordi **fysiske** begivenheter har kausal fysisk virkning, har **mentale** begivenheter kausal fysisk virkning. Det mentale virker og påvirker kausalt i verden fordi en mental begivenhet er "... a physical event that is mental" (Burge 1993:101).¹¹ Utfordringen for fysikalismen er å identifisere og forklare de **mentale** begivenheters kausale virkninger innenfor **fysikkens** begrepslige praksiser.

Slik jeg foreløpig har argumentert, kan Burge unngå å måtte forklare mentale begivenheter reduktivt, ved å hevde at innholdet i mentale begivenheter har både et fysisk og mentalt aspekt. Slik jeg leser Burge, er hans filosofi forenelig med Papineaus ontologiske "*conclusion*" ovenfor - at mentale **begivenheter** er identiske med fysiske **begivenheter** – fordi Burge hevder at innholdet i mentale begivenheter har et dobbelt aspekt; både et fysisk og mentalt. Det er dette som danner grunnlaget for at noe mentalt kan være en årsak med kausal påvirkningskraft; "*So any physical effect of a mental cause will have a physical cause*" (Burge 2007:376).

De epistemologiske forskjellene som drøftes i masteroppgaven kan etter mitt syn føres tilbake til en grunnleggende kontrast mellom Burge og de to andre filosofiske posisjonene som drøftes. Både reduktiv fysikalisme og emergentismen fokuserer på **egenskaper** ved objekter og begivenheter. Burge derimot fokuserer på de konstitutive filosofiske betingelsene som må være oppfylt for at man kan hevde noe om objekters **væren**, med metafysisk nødvendighet. Reduktive fysikalister (Kim) hevder at mentale begivenheters **egenskaper** er identiske med fysiske begivenheters **egenskaper** og bare de fysiske **egenskapene** har kausal påvirkningskraft. Antireduktiv emergentisme fokuserer også på **egenskaper**, ved å hevde at mentale begivenheters egenskaper emergerer fra fysiske begivenheters egenskaper (egenskapsemergens). Burge flytter fokus over på konstitutive værensbedingungen.¹² Burge fokuserer ikke på identitet mellom egenskaper til det som er fysisk,

¹¹ Det presiseres at min påstand bare gjelder de fysiske begivenheter som faktisk **har** kausal virkning. Det antas altså at det også finnes fysiske begivenheter i verden uten kausal betydning.

¹² Burges' konstitutive værensbedingungen spiller en avgjørende rolle for den grunnleggende forskjell som hevdes å være mellom Burges' filosofi og de to andre filosofiske epistemologiene som behandles. I avsnitt 1.2.2 redegjøres det grundig for Burges' konstitutive betingelser. Hovedkomponentene er (i) aprioritet, (ii) a posteriori belegg, (iii) metafysisk nødvendighet, og (iv) gode forklaringspraksiser.

eller fysisk og mentalt, slik reduktiv fysikalisme gjør, men hevder at innholdet i en mental begivenhet har både et fysisk og mentalt aspekt.

I Burges' prosjekt er det altså ikke egenskapene ved fysiske og mentale begivenheter som er det essensielle. Det er det imidlertid etter mitt syn i vitenskapene og i den vitenskapelige naturalismen. I avsnitt 1.2 utdyper jeg hvilken rolle **egenskaper** etter mitt syn spiller i empirisk vitenskap og i reduktiv filosofi. Jeg skal gradvis også begrunne ytterligere hva jeg hevder er forskjellen mellom at noe har både et fysisk og mentalt aspekt, versus at noe er begrepslig identisk med noe annet. Burges' metafysikk fokuserer ikke på **begrepslig** identitet, men på hvilke konstitutive betingelser som må oppfylles for at man kan hevde noe om objekters eller saksforholds væren. Fordi mentale begivenheter har både et fysisk og mentalt aspekt, fordrer dette iflg. Burge en pluralistisk forklaring. Kim (1998:64) redegjør for ulike alternative forklaringer (a-f) i situasjoner hvor man står overfor to eller flere antatte årsaker til én og samme virkning. Burges' eksplanatoriske pluralisme faller inn under Kims alternativ (d): *"the causes are in fact one and the same but given under different descriptions"*. Burge hevder at **fysikkens** begrepslige praksiser ikke er egnet til å gjøre denne forklaringsjobben, alene. Han tar derfor til orde for en forklaringspluralisme. Iflg. Burge spiller fysikken, biologien, og persepsjonpsykologien autonome roller når det gjelder å forklare det mentale som **både** en fysisk og mental tilstand; samme substans – med flere aspekter – med flere forklaringer, dvs. den samme årsaken *"but given under different descriptions"*. Burges' filosofi innebærer at fysikkens forklaringer er nødvendige, men ikke tilstrekkelige til å forklare verden.

Motsatt antireduktiv fysikalisme hevder Jaegwon Kim (2001:275 ff) at fysikalismen nødvendigvis må være **reduktiv**. Iflg. Kim er problemet for antireduktiv fysikalisme at påstanden om de mentale **egenskapers** ("mental properties") kausale påvirkningskraft (P2), er inkonsistent med fysikalismens øvrige påstander:

"The Problem of Mental Causation (MC): Causal efficacy of mental properties is inconsistent with the joint acceptance of the following four claims: (1) physical causal closure, (2) exclusion, (3) mind-body supervenience, and (4) mental/physical property dualism" (ibid:278) (min understrekning).

Kim hevder at alle de fire ovennevnte påstandene *"conspire to make trouble for mental causation"* (ibid:276). Jeg gir først en kort oversikt over hva de fire påstandene er: (ibid:276-278)

(1) *"The Causal Closure of the Physical Domain: If a physical event has a cause at t, then it has a physical cause at t"*.

- (2) **“The Principle of Causal Exclusion:** *If an event, e, has a sufficient cause, c, at t, no event at t distinct from c can be a cause of e (unless this is a genuine case of causal overdetermination)*”.
- (3) **“Mind-Body Supervenience”** can usefully be thought of as defining minimal physicalism – that it is the minimal commitment that anyone who calls herself a physicalist should be willing to accept” (Kim 1998:38).¹³ ¹⁴ **“Mind-Body Supervenience”** som iflg. Kim definerer minimal fysikalisme, er en metafysisk påstand om identitet mellom superveniente mentale **egenskaper** og subveniente fysiske **egenskaper** til mentale begivenheter. Kim definerer superveniens slik: *“Mental properties **supervene** on physical properties, in that necessarily any two things (in the same or different possible worlds) indiscernible in all physical properties are indiscernible in mental respects”* (Kim 1998:10). Superveniens fokuserer altså på det essensielle ved egenskapene til objekter og begivenheter, ikke på hvilke nødvendige konstitutive betingelser som må være oppfylt for at man kan hevde noe om objekters og begivenheters sui generis natur.¹⁵ Iflg. Kim innebærer supervenienskravet:

(3.1) **Monisme m.h.t. substans.**

Dette kravet medfører avstandtagen til kartesiansk substansdualisme. Fysikalismen er en substans**monisme**, som hevder at alle objekter i verden er fysiske, og at alle fysiske objekter har fysiske egenskaper. Noen fysiske objekter har imidlertid også **mentale** egenskaper som supervenierer på de fysiske.

(3.2) **Asymmetri m.h.t. egenskaper.**

Mens mentale egenskapers væren er avhengig av fysiske egenskaper, er ikke det motsatte tilfelle.¹⁶

(3.3) **Fiksering og avhengighet m.h.t. egenskaper.**

Det mentale er avhengig av det fysiske i den forstand at det er nødvendige

¹³ For å kunne være objekt for **vitenskapelig** håndtering, må objektet eller “fenomenet” ha en egenskap. Mentale objekter har både fysiske og mentale egenskaper. Emergentismen hevder en *“mental / physical property dualism”* – ref (4) nedenfor.

¹⁴ Det er verdt å merke seg at Kim eksplisitt presiserer at *“mind-body supervenience is a commitment of all forms of **reductionist** physicalism”* (ibid:275 – min utheving). Mitt grunnlag for å hevde at Tyler Burges’ filosofi er forenelig med en svak **antireduktiv** fysikalisme, er bl.a. at Burge ikke forplikter seg på supervenienstesen på den måten Kim gjør. Burge trenger ikke reduktiv fysikalismes tese om at høyereordens mentale egenskaper supervenierer på lavereordens subveniente fysiske egenskaper, fordi han hevder at innholdet i en mental begivenhet har både et fysisk og mentalt aspekt. **Reduktive** fysikalister hevder at det superveniente mereologiske verdensbildet må aksepteres dersom man kaller seg fysikalist.

¹⁵ Jeg utdyper gradvis min påstand om at egenskapsfysikalisme baserer seg på et naturalistisk og reduksjonistisk konseptuelt analyseverktøy, som er sentralt for reduktiv fysikalisme. Kim omtaler den reduktive modellen som *“a useful ontological scheme”* (Kim 1998:19).

¹⁶ Fysiske egenskapers væren er uavhengig av om det finnes mentale egenskaper. Dette faller sammen med metafysisk realismes påstand om det fysiskes *“mind-independence”*.

sammenhenger mellom fysiske og mentale egenskaper. Når et objekts fysiske egenskaper og verdens fysiske lover er på plass, så er nødvendigvis også objektets mentale egenskaper på plass. Mentale egenskaper ved objektet fikseres altså av objektets fysiske egenskaper. Individets mentale utrustning kommer med naturen; naturen gir oss gull, vann, hjerter og nyrer – og det mentale.¹⁷

(4) "Mental / physical property dualism".

Egenskapsdualisme er det syn at en fysisk substans eller objekt kan ha både fysiske og mentale egenskaper, og de mentale egenskapene er *distinkt* forskjellige fra de fysiske egenskapene ved (det samme) objektet.^{18 19}

Den argumentative strukturen hos Kim, som fører til hans konklusjon om at mentale egenskapers påvirkningskraft må forklares reduktivt, er slik:

- (1) Det fysiske domenet er kausalt lukket. Det er bare fysiske årsaker og virkninger som påvirker kausalt i verden.
- (2) Prinsippet om kausal eksklusjon innebærer at to adskilte tilstander eller begivenheter ikke samtidig kan være årsaken til den samme virkningen, dvs. at overdeterminerthet ikke aksepteres.
- (3) Superveniensteorien innebærer at mentale egenskaper fikseres av fysiske egenskaper.²⁰
- (4) Egenskapsdualisme innebærer at mentale egenskaper er distinkt forskjellige fra fysiske egenskaper.
- (K) Hvis premissene (1) – (4) ovenfor er sanne – samtidig – er (P2) hos Papineau usant, fordi mentale egenskaper blir *epifenomenale* (uten kausal betydning) dersom de fikseres av det fysiske (3) og er distinkt forskjellige fra de fysiske (4), samtidig som at overdeterminerthet ikke aksepteres (2).

Det er særlig premiss (2) ovenfor – prinsippet om kausal eksklusjon - som bekymrer Kim: *"It is quick and easy to see how these exclusion principles generate trouble for mental causation for anyone who accepts mind-body supervenience – that is, for anyone who is a minimal physicalist"* (Kim 2001:277). Jeg utdyper Kims argumentasjon for denne konklusjonen i kap. 2.

¹⁷ Alle de tre forklaringsstrategiene som drøftes i denne masteroppgaven - også Burge (ref 1993:116) - slutter seg til "mind-body supervenience" tesen, i hvert fall i store trekk. Burge reserverer seg imidlertid mot egenskapsfysikalisme.

¹⁸ I emergentismen erstattes superveniente mentale egenskaper med superveniente "brute facts", som er emergente mentale egenskaper. "Brute" kan oversettes med primitiv, uoppløselig, ueliminerbar, uanalyserbar.

¹⁹ Reduktiv fysikalisme reduserer mentale egenskaper til fysiske egenskaper basert på egenskapsidentitet. Emergentistene hevder at emergente mentale egenskaper ikke er identiske med fysiske egenskaper.

²⁰ Kim hevder at *"mind-body supervenience states the mind-body problem- it is not a solution to it"* (Kim 1998:14).

For at (P2) skal bli sann, hvis den er sann, dvs. at det mentale faktisk har en autonom kausal påvirkningskraft i verden, må en eller flere av Kims påstander (1) – (4) vike. Fordi Kim ikke vil gi opp påstandene (1) – (4), konkluderer han med at fysikalismens filosofi om mental kausal påvirkning er nødt til å være reduktiv. Sagt på en annen måte; dersom reduksjon av det mentale godtas, kan premissene (1) – (4) ovenfor være sanne – samtidig – og Kim har forsvart det mentales kausale påvirkningskraft ”without losing what we value, or find special, in our nature as creatures with minds” (ref side 7).²¹

0.2 FYSIKALISMENS KRAV TIL EN TEORI OM DET MENTALE

På basis av strukturen i Kims argumentasjon formulerer jeg i masteroppgavens *del I* de krav fysikalismen stiller til en teori om det mentale. Del I, som sammenligner reduktiv fysikalisme, emergentismens og Burges’ argumentasjon, er bygget opp slik:

Kap.1: Kravet om fysisk kausal lukkethet

Kap.2: Det eksklusjonsbaserte argumentet mot egenskapsdualisme

Kap.3: Det superveniensbaserte argumentet mot egenskapsdualisme

Kap.4: Kan det mentale reduseres, er det mentale emergent, eller er det mentale en teleologisk funksjon i naturen ?

Jeg gir nå en presentasjon av problemstillingene i de ovennevnte fire kapitlene.

1.Kravet om fysisk kausal lukkethet (kap. 1)

Som nevnt innledningsvis formuleres prinsippet om fysisk kausal lukkethet slik: *“If a physical event has a cause at t, then it has a physical cause at t”* (Kim 2001:276). Kim utdyper dette slik:

“If you pick any physical event and trace out its causal ancestry or posterity, that will never take you outside the physical domain. That is, no causal chain will ever cross the boundary between the physical and the nonphysical” (Kim 1998:40).

Fysisk kausal lukkethet innebærer altså at hvis vi kan konstatere at noe er en fysisk virkning, kan årsaken bare være fysisk. Hvis jeg **tenker** at ’nå vil jeg gå til butikken’ (en mental begivenhet), vil det være noe fysisk som forårsaker at jeg faktisk gjør det. **Tanken** om å ville gå til butikken, dersom tanken har kausal påvirkningskraft⁽²²⁾, må enten selv være en fysisk begivenhet (Kim), eller ha både et fysisk og mentalt aspekt (Burge), eller emergere fra en fysisk begivenhet (emergentistene), eller tanken kan ubevisst eller subpersonalt forårsake en ”ukjent” fysisk virkning som i sin tur forårsaker at

²¹ Det som da blir en utfordring, er å forklare at (4) ikke blir helt utvannet, at reduksjon ikke medfører eliminasjon. Jeg går ikke grundigere inn på dette spørsmålet.

²² De filosofiske posisjonene som kontrasteres i denne masteroppgaven, er enige om at mentale begivenheter **har** kausal påvirkningskraft.

jeg faktisk går til butikken. Prinsippet om det fysiske domenets kausale lukkethet innebærer at **direkte** tankeoverføring mellom to subjekter, for eksempel ved telepati eller «healing», ikke kan finne sted. Prinsippet retter seg også mot alle former for overtro og overnaturlige fenomener og vesener. Formidling av en tanke fra et subjekt til et annet involverer iflg. fysikalismen noe "fysisk" for å kunne finne sted, for eksempel som tekst, lydølge, fysisk kontakt, berøring, lukt osv. ²³

Kim hevder (1998:40) at hvis kausal lukkethet **ikke** aksepteres, innebærer dette kartesiansk kausal substansdualisme ("cartesian interactionist dualism"), som vil måtte forsvare at samme kausale kjede kan innholde både fysiske og ikke-fysiske kausale egenskaper eller aktører («agents»). Men hvis dette er tilfelle, kan man ikke hevde "*the completeness of physics*" (Papineaus (P1)). Man kan ikke hevde at noe som er en fysisk virkning, har en årsak som ligger utenfor det fysiske domenets kausale lukkethet. Da er man ikke fysikalist. Fysisk kausal lukkethet innebærer at fysiske virkninger kun kan ha fysiske årsaker. Og hvis det **mentale** påvirker kausalt, må det mentale være fysisk (Kim).

Emergentismens forklaringer er annerledes enn Kims. Emergentismens alternativ til kausal lukkethet er en robust egenskapsdualisme, hvor emergente mentale egenskaper er ikke-reducerbare egenskaper på førsteordens nivå, kausalt virksomme, og ikke identiske med fysiske egenskaper. Emergentistene hevder at emergente høyereordens mentale egenskaper har kausal påvirkningskraft "tilbake" på de subveniente fysiske egenskapene; tesen om "downward causation" (DC). Kim hevder at DC bryter med prinsippet om det fysiske domenets kausale lukkethet. Han hevder nådeløst at kausal lukkethet utelukker muligheten av at emergente mentale egenskaper kan kausalt påvirke fysiske egenskaper gjennom DC. Emergentismen er derfor iflg. Kim nødt til å hevde at emergente egenskaper er kausalt virksomme på førsteordens nivå, noe som innebærer at emergentismen må forsvare en robust egenskapsdualisme på førsteordens nivå, hvor emergente mentale egenskaper ikke er identiske med de fysiske egenskapene.

Emergentismen hevder prinsippet om **mereologisk superveniens**, som innebærer at helheter (på høyereordens nivå) supervenierer på deler (på lavereordens nivå). Det hevdes at høyereordens superveniente makroegenskaper har kausal påvirkningskraft uavhengig av mereologisk subvenient lavereordens mikroegenskaper. Det er en stor utfordring for emergentistene å redegjøre for kombinasjonen av fysisk kausal lukkethet med mereologisk superveniens. Fordi det fysiske domenet er et lukket og selvtilstrekkelig system, er det fysiske domenet ikke avhengig av "input" fra (superveniente) emergente mentale egenskaper. Rent **fysiske** kausalforklaringer er "uproblematiske", fordi de bare henviser til fysiske egenskaper. Problemene oppstår for emergentismens (psykologiens) påståtte autonome forklaringer av det mentale, fordi

²³ Jeg går ikke dypere inn på marginale tilfeller m.h.t. hva som er mulige former for fysisk kontakt og om noe ikke-fysisk finner sted. Muligens er optisk kontakt en form for fysisk kontakt ?

emergentistenes forklaringer iflg. Kim ikke makter å henwise til **både** basale fysiske egenskaper **og** superveniente emergente mentale egenskaper. ²⁴

Utfordringen i masteroppgaven er å gjøre rede for hvordan **Burge** kan akseptere prinsippet om fysisk kausal lukkethet og samtidig hevde det mentales autonomi og kausale påvirkningskraft, uten å måtte forklare dette reduktivt. Burges' alternative epistemologi baseres på hans krav om oppfyllelse av konstitutive værensbetingelser. Burge erstatter fysikalistisk reduksjonisme med (i) aprioritet, (ii) a posteriori belegg, (iii) metafysisk nødvendighet, og (iv) eksplanatorisk pluralisme. Fysisk kausal lukkethet er et trekk ved en fysikalistisk forklaring som er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig forklaring, og som derfor når det gjelder det mentale må suppleres med spesialvitenskapenes forklaringer og "common sense", samt oppfylle de nevnte konstitutive betingelsene for å kunne hevde teser om væren. Jeg kommer tilbake til de konstitutive værensbetingelsene flere steder i masteroppgaven.

2. Det eksklusjonsbaserte argumentet mot egenskapsdualisme (overbestemthet aksepteres ikke) (kap. 2)

Det eksklusjonsbaserte argumentet medfører at *"If an event, e, has a sufficient cause, c, at t, no event at t distinct from c can be a cause of e (unless this is a genuine case of causal overdetermination)"* (Kim 2001:276).

Kim hevder at dersom P forårsaker P*, samtidig som at M supervenierer på P eller er et supervenient emergent "brute fact", og M forårsaker M*, blir M* forårsaket og bestemt av både M og P (via P*). Denne overdetermineringen av M* strider mot det ovennevnte eksklusjonsbaserte argumentet. Det er på dette grunnlag at Kim hevder at emergentismens "downward causation" - kausalitet fra høyereordens til lavereordens egenskaper - er umulig. Kim hevder, at fordi emergentister og andre antireduksjonister må være forpliktet på DC, som Kim altså hevder er umulig, er antireduksjonismen og emergentismen iflg. Kim håpløse prosjekter.

Kim argumenterer eksklusjonsbasert mot emergentismen, både ontologisk og epistemologisk. Ontologisk eksklusjon innebærer, at dersom P kausalt forårsaker P*, M emergerer supervenient på P, og M* emergerer supervenient på P*, så er det P, og ikke M som gjør den kausale jobben. Det er P som er kausalt virksom. Dette fører til at psykologiske forklaringer, forklaringer av M, ikke er reelle (uten realitet), men er parasittisk på reelle kausale prosesser. Eksklusjonsargumentet medfører at når det foreligger **virkninger** som både har en mental og en fysisk årsak (uansett må det alltid foreligge en fysisk årsak), er det den fysiske årsaken som forklarer. Vi kan ikke kausalt ha to årsaker og én virkning (samtidig). Da må én av årsakene vike, og det er det alltid den mentale som må gjøre.

²⁴ Jeg viser til Galaaen (2001) for en grundigere argumentasjon for denne påstanden.

Kim hevder derfor, at dersom mentale egenskaper ikke er reduserbare, er mentale egenskaper epifenomenale (ref. (K) på side 14 foran).

Kim hevder også en sterk eksplanatorisk eksklusjon, ved å hevde at to eller flere komplette og uavhengige forklaringer av den samme begivenhet eller fenomen ikke kan eksistere side om side – ref. (Kim 1998:67).

Emergentismen forsøker som nevnt å imøtegå Kims eksklusjonsbaserte argument ved å hevde en robust egenskapsdualisme – dog *innenfor* superveniensparadigmet (ref Kim 1998:46).

Emergentismen hevder "downward causation" innenfor mereologisk superveniens. Kim hevder imidlertid at argumentet for DC taper mot det eksklusjonsbaserte argumentet, fordi at både M og P ikke samtidig kan være årsaker til M*. Emergentismen makter ikke iflg. Kim å forene at M *både* emergerer supervenient på P og har kausal virkning på P, og dermed på P*, dvs. virkning på det subveniente nivået.

Kims kritikk av emergentismens tese om DC rammer etter mitt syn ikke Burge, fordi Burges' filosofi slik jeg ser det ikke er innenfor superveniensparadigmet på den måten emergentismen er. Burges' alternative strategi er å *erstatte* emergentismens *egenskapsdualisme* med en (ny) type autonom forklaringspluralisme.²⁵ Burge utfordrer Kims påstand om eksplanatorisk eksklusjon ved å hevde at fysikkens, biologiens og psykologiens forklaringer (spesialvitenskapenes forklaringer) er nødvendige og autonome bidrag til en fullstendig forståelse av mentale begivenheter og tilstander. Spesialvitenskapene beskriver ulike aspekter av det *samme* ontologiske spørsmål eller fenomen (Burge 1993:116). Imidlertid, *epistemologi* interfererer ikke med (griper ikke inn i) den fysiske verdens kausale lukkethet, fordi den fysiske verden er "mind-independent", og det er "mind" også. For Burge er det fristillelsen fra såkalt egenskapsfysikalisme som etter mitt syn gir ham grunnlag for å hevde en teori om det mentale som er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme og som samtidig forsvarer en autonom psykologi og biologi. I avsnitt 1.2.1 behandles det jeg omtaler som egenskapsfysikalisme.

3. Det superveniensbaserte argumentet mot egenskapsdualisme (kap. 3)

Som nevnt i note 17 gir alle de tre forklaringsstrategiene som behandles i denne masteroppgaven sin prinsipielle tilslutning til prinsippet om "mind-body supervenience". Kim hevder at *emergentismen* ikke gir en tilfredsstillende redegjørelse for asymmetrien i avhengighetsrelasjonen mellom fysiske egenskaper og emergente mentale egenskaper, fordi emergentismen iflg. Kim ikke har en **fysisk**

²⁵ Burges' filosofi kan karakteriseres som en hierarkisk mereologisk forklarings-*pluralisme*, hvor "the completeness of physics" utgjør fundamentet i hierarkiet, med spesialvitenskaper som gir særskilt innsikt på sitt eget nivå av virkeligheten. *Papineau* (2001:13) omtaler disse som "mental and biological causes, let alone economic, social and other even more special causes".

forklaring av emergente "brute facts" (emergente mentale egenskaper). Emergentismen kan derfor iflg. Kim ikke redegjøre for hvordan "brute facts" emergerer fra **fysiske** egenskaper, og Kim hevder derfor at emergentismen er et håpløst prosjekt.

Fordi Burge ikke forplikter seg på supervenienstesen på den måten Kim gjør, er Kims superveniensbaserte argument mot emergentismens egenskapsdualisme i relasjon til Burge etter mitt syn en **interndebatt** mellom Kim og emergentistene. Jeg velger å ikke gå nærmere inn på denne problemstillingen og viser til Galaaen (2001).

Jeg nevner imidlertid et annet resonnement hos Kim som jeg hevder støtter min påstand om at Kims egenskapsfysikalisme baseres på et naturalistisk og reduktivt konseptuelt analyseverktøy innenfor vitenskapene, som konstruerer "*...a conceptual/definitional connection for E and the selected causal role*" (Kim 1999:11).²⁶ Kim hevder at emergente mentale egenskaper som ikke lar seg redusere, blir kausalt impotente og eksplanatorisk ubrukelige. Dette problemet løser Kim ved at "*[...] higher-level properties can serve as causes in downward causal relations only if they are reducible to lower-level properties*" (Kim 1999:33). I Kim 1999:14 bruker han betegnelsen "*conceptual connections*" om forholdet mellom høyereordens og lavereordens egenskaper. Kim foreslår å gi DC "*...a conceptual interpretation. That is, we interpret the hierarchical levels as levels of concepts and descriptions, or levels within our representational apparatus, rather than levels of properties and phenomena in the world*" (ibid). Kims egenskapsfysikalisme er etter mitt syn basert på slike konstruerte konseptuelle modeller av verden, mens Burge stiller konstitutive betingelser for påstander om tings væren - "what it is". Dette behandles i avsnitt 3.2.

4. Reduksjon, emergens eller antireduktiv teleologi ? (kap. 4).

Kim hevder at det mentale kan funksjonaliseres reduktivt (lokalt). Han forsvarer altså reduksjon av det mentale til fysiske egenskaper gjennom funksjonalisering, og "*... functionalization makes theoretical predictions possible*" (Kim 1999:14). Kims reduksjon skjer "*...in terms of the causal work it is to perform*" (Kim 1999:10-13). Mentale egenskaper er iflg. Kim høyereordens funksjonaliserte egenskaper, som virker kausalt, og som identifiseres med (supervenierer på) den realiserende fysiske egenskapen. En funksjonalisert mental utrustning kan for eksempel superveniere på den **nevrofysiologiske** egenskapen som realiserer det mentale (Kim 2001:280). De mentale

²⁶ E er den emergente mentale egenskapen.

egenskapenes kausale virkninger knyttes an til det subveniente nivået. Kim omtaler dette som *“the causal inheritance principle”* – M “arver” den kausale kraften til P – (Kim 1999:16).²⁷

Emergentistene hevder, mot Kim, at emergentismen *ikke* er forenelig med høyereordens funksjonalisme. Emergentisme er en sterkere form for egenskapsdualisme enn funksjonalisme. “Brute facts” hevdes å være emergente på førsteordens egenskapsnivå – *“they begin to exhibit novel properties that in some sense transcend the properties of their constituent parts”* (Kim 1999:3) og *“emergents have causal/explanatory powers in their own right”* (Kim 1999:6). Emergentismens hovedargumenter for egenskapsdualismen utmyntes i teorien om mereologisk superveniens (Kim 1999:7) og påstanden om at makroegenskaper (høyereordens egenskaper) har kausal påvirkningskraft uavhengig av mereologisk subveniente mikroegenskaper på lavereordens nivå. Makroegenskapers evne til DC er et være eller ikke være for emergentismen.

Som nevnt henviser Kims reduktive funksjonalisme det mentales kausale påvirkningskraft til det subveniente (fysiske) førsteordensnivået. Det mentale funksjonaliseres reduktivt til en fysisk egenskap. Dette er den filosofiske tradisjonen Tyler Burge karakteriserer som *“the deflationary tradition”* (DT), som hos Kim og andre reduktive fysikalister er en videreføring av en behavioristisk, empiristisk filosofi fra første halvdel av det 20. århundre. Burge argumenterer mot DT bl.a. i *“Origins of Objectivity”* (2010:291-326). Jeg kommenterer DT nærmere i avsnitt 2.2.²⁸

Burge forklarer det mentale som en teleologisk, hensiktsopplyllende psykologisk funksjon i naturen (Burge 2010:339). For Burge dreier det seg om en sui generis funksjon (*“nature”*), ikke bare en konseptuelt høyereordens funksjonalistisk reduksjon. Burges’ uenighet med DT gjelder innholdet i begrepet representasjon. Iflg. Burge hevder DT at *“... a state ‘represents’ something if it is differentially sensitive and responsive to it”* (Burge 2010:293). Når Burge kan karakterisere DT som «deflationary», er det fordi denne tradisjonen hevder at dens begrep om representasjon *«... is the only scientifically respectable notion of representation and that there is no significant difference in kind between this notion and any notion of representation employed in psychological explanations»* (ibid). Det dreier seg altså også om uenighet m.h.t. hvilken betydning persepsjonspsykologien skal tillegges og om den bidrar noe ut over hva reduktiv funksjonalisering makter alene. Som jeg senere

²⁷ Papineau hevder at funksjonalismen etter manges mening er *“a closet version of epiphenomenalism”*: *“Because the second-order mental state cannot be identified with the first-order physical state (rather it is ‘realized’ by it), it is not clear that it can be deemed to cause what the first-order state causes, such that items of behavior”*. (Papineau 2001:10). Jeg går ikke dypere inn i denne problemstillingen.

²⁸ Burge retter også kraftig kritikk mot en annen filosofisk tradisjonen som han karakteriserer som *“compensatory individual representationalism”* (CIR), som iflg. Burge hyperintellektualiserer den rollen det mentale spiller ved dannelsen av (*“the formation of”*) objektiv kunnskap om verden. CIR viderefører iflg. Burge den språkfilosofiske tradisjonens individualisering og intellektualisering av hvordan individets kunnskap om verden dannes. Jeg går ikke dypere inn i CIR i masteroppgaven. Burge argumenterer mot CIR bl.a. i *“Origins of Objectivity”* (2010:Part II).

skal komme tilbake til, er det også noen som hevder at Burge ikke tolker persepsjonspsykologien på rett vis.

Masteroppgaven konkluderer med at Burges' filosofi om «mind» ("mind *is* nature") er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme, men vesentlig forskjellig fra både reduktiv fysikalisme (Kim) og mereologisk superveniensavhengig "brute facts"-basert emergentisme. Jeg er kommet til at både reduktiv fysikalisme og emergentismen er "fanget i garnet" til naturalismens tese om **det essensielle ved egenskaper**, og jeg hevder at emergentismen strever forgjeves med å forsvare DC innenfor tesen om det fysiske domenets kausale lukkethet.

DEL I: FYSIKALISMENS ROLLE I TYLER BURGES' ANTIREDUKTIVE PROSJEKT

1 KRAVET OM FYSISK KAUSAL LUKKETHET

1.1. INNLEDNING OM FYSIKALISMENS ONTOLOGI

Innledningsvis hevder jeg (kap. 0) at Burges' filosofi er forenelig med Papineaus ontologiske konklusjon om at mentale begivenheter er identiske med fysiske begivenheter, fordi Burge hevder at innholdet i mentale begivenheter har både et fysisk og mentalt aspekt (side 11). Burge antar også:

"I will assume, however, at least that mental states and events would not occur if some 'underlying' physical states and events did not occur. There are no gaps in these physical chains of events. So, for example, there are underlying, gapless neural processes that are instances of laws of neurophysiology; and the mental events would not occur if some such processes did not occur. I have no serious doubts about this view" (Burge 1993:98).

Jeg leser dette utsagnet fra Burge som et argument for min påstand om at Burges' filosofi lar seg forene med Papineaus ontologiske konklusjon, som jeg hevder er en metafysisk påstand om et reelt trekk ved verden – om objekter og begivenheter ("events") som finner sted i verden. Etter mitt syn er dette en metafysisk påstand om hvordan verden faktisk er. Slik jeg leser Burge, hevder han at det finnes både fysiske objekter og mentale objekter, og det som finnes i verden, ville ikke ha eksistert dersom det fysiske ikke hadde eksistert. Tilsvarende hevder han at det finner sted både fysiske begivenheter og mentale begivenheter, og det som finner sted i verden, ville ikke ha funnet sted dersom det fysiske ikke hadde funnet sted. Det mentale eksisterer altså ikke uavhengig av det fysiske, og det mentale finner ikke sted uavhengig av det fysiske. Fysikalismens metafysikk innebærer at individenes mentale utrustning kommer med naturen. Burge hevder at det mentale er natur – naturen gir oss gull, vann, hjerter og nyrer, og det mentale. Etter mitt syn er dette påstander på et metafysisk og ontologisk nivå, som ikke hevder noe eksplanatorisk om **egenskaper** ved objekter eller begivenheter. Foreløpig er ikke epistemologi involvert.

Selv om at jeg i masteroppgaven har konkludert med at Burges' filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme, er doktrinen om at *"Everything is physically constituted. Everything is made out of the same physical stuff"* (ref. side 10) etter mitt syn for sterk eller for altomfattende til at Burge kan forplikte seg helt på denne doktrinen. Iflg. Burge (2007:368) er det tvilsomt om «... the mathematical 'world', the 'worlds' of value, right and wrong, beauty, rational justification, semantics, indeed mind)» kan sies å være fysisk natur. I essayet «Descartes on Anti-Individualism» hevder han til og med at: *«It is not obvious to me, however, that it is mistaken to suppose that mental agents and their mental powers, acts, and states are in no literal sense physical»* (Burge 2007:434). Det er på dette grunnlaget jeg (i) legger vekt på det **dobbelte** aspekt ved mentale begivenheter og (ii) at

Burges' filosofi bare er forenelig med en **svak** antireduktiv fysikalisme. Jeg nevner at også Papineau reserverer seg mot tesen om at *"everything is physically constituted"*. Han forsvarer i stedet en svakere versjon av fysikalismen, som hevder at *"everything that interacts causally with the physical world is physical"*. Her hevder Papineau praktisk talt det samme som Burge – ref. note 46 - hvor det hevdes at for Burge består verden av alt det som kan inngå i en kausalt strukturert virkelighet bestående av fysiske og mentale begivenheter. Papineau åpner for at «consciousness» og «qualia» kanskje faller utenfor det fysiske domenets kausale lukkethet; kanskje det finnes *"noncausal realms of reality that are not physically constituted, such as the realm of moral worth, or of beauty, or of mathematical objects"* (Papineau 2001:11). Tilsvarende presiserer Burge flere steder i *"Origins of Objectivity"* (2010) at han ikke vil kommentere eller ta stilling til den ontologiske status til *"consciousness"*, noe han flagger allerede i innledningen (Burge 2010:xiii:n1). En viktig årsak til at Burge ikke forplikter seg på en filosofi om «consciousness» og «qualia», er at dette er områder uten sikre vitenskapelige empiriske forskningsresultater. Her mangler de «reasons to believe» som Burge er opptatt av.

Til tross for de reservasjonene det er redegjort for ovenfor, opprettholder jeg min konklusjon om at Burges' filosofi lar seg forene med Papineaus ontologiske konklusjon. Men hva med prinsippet om fysisk kausal lukkethet? Jeg har to argumenter for å hevde at Burge slutter seg til dette prinsippet:

(i) Det første argumentet er det allerede redegjort for på side 11: Burge hevder at enhver fysisk virkning av en mental årsak, har en fysisk årsak. Dette innebærer en fysisk kausal kjede uten avbrudd, fordi alle fysiske virkninger har enten en fysisk årsak eller en årsak som har både et fysisk og mentalt aspekt. Det er ingen avbrudd ("gaps") i den kjeden som inneholder fysiske **virknninger** – den er fysisk kausalt lukket. Kobes (2010:224) har en interessant kommentar som støtter påstanden om at årsaker som har både et fysisk og mentalt aspekt, kan inngå i den ubrudte fysiske kausale kjeden: *«Mental and physical causes operate systematically in concert, are not in competition, and do not trade in massive coincidences. A metaphysical understanding of how this occurs, from a perspective that encompasses multiple levels simultaneously, is to be desired»*. Og Kobes føyer til: *«We may particularly hope for a more articulated understanding of the **compatibility** of the intentional and the neural, how it is that they do not pull apart from each other»* (ibid:230).²⁹

Kobes utsagn om at det intensjonale og det mentale er forenet og ikke river hverandre i stykker (*"do not pull apart from each other"*) og opererer systematisk i fellesskap (*"in concert"*), støtter etter mitt

²⁹ Kobes' kommentar sier noe om hva som kreves for at man skal kunne forsvare et slikt syn. Han formulerer utfordringen man da står overfor, men han besvarer den ikke. Burges' sentrale argument for *«the compatibility of the intentional and the neural»* er etter mitt syn hans vektlegging av at *«there are underlying, gapless neural processes»* som holder sammen det fysiske og det mentale.

syn min påstand om at det mentale inngår i den ubrudte fysiske kausale kjeden, fordi det mentale har både et fysisk og mentalt aspekt.

(ii) Det andre argumentet er slik: For at en mental årsak skal kunne være en årsak til atferd, til en fysisk virkning i individet, må den mentale årsaken nødvendigvis være en fysisk, kjemisk, biologisk eller nevrologisk *prosess* som skrider fremover i samsvar med sine egne lover. Burge hevder:

"There is certainly reason to believe that underlying our mental states and processes are physical, chemical, biological, and neural processes that proceed according to their own laws. Some such physical processes are probably necessary if intentional (or phenomenal) mental events are to be causes of behaviour. They seem necessary even for the mental events to exist" (Burge 1993:103-104).

Burges' konstatering av at mentale begivenheter ikke vil kunne finne sted, kanskje ikke engang eksistere, uten at det foreligger en «underlying» fysisk prosess eller begivenhet, er et viktig argument for at Burges' filosofi lar seg forene med Papineaus ontologiske konklusjon. Det hefter imidlertid etter mitt syn usikkerhet m.h.t. hva som egentlig ligger i dette med «underlying», ut over at det holder sammen det fysiske og det mentale. Foreneligheten mellom det fysiske og det mentale i Burges' prosjekt må derfor kunne sies å være noe uavklart, dog tilstrekkelig til at jeg har funnet å kunne konkludere med nevnte forenelighet. Jeg slutter meg derfor til Kobes' håp om en fremtidig mer artikulert forståelse av dette spørsmålet.

Til tross for reservasjonen ovenfor hevder jeg at begge argumentene støtter min konklusjon om at Burge aksepterer (i) prinsippet om fysisk kausal lukkethet og (ii) at det mentale støttes av noe «underlying» fysisk. Burge understreker at det etter hans syn ikke er *"gaps in the causal chains"* (Burge 1993:98). I «postscript» (skrevet i 2006) hevder han for eksempel i en kommentar til en fullstendig fysisk teori om fysiske fenomener: *"What is ordinarily meant is that physical theory can explain physical phenomena by reference to causes specified in physical vocabulary, and by reference to laws expressed in physical vocabulary, where there are no gaps in the causal chains of causal explanations"* (Burge 2007:369). Riktignok kan det i nevnte "postscript" synes som at Burge reserverer seg noe mot *"..... the under-explained but apparently question-begging and overly strong principle of physical causal closure"* (Burge 2007:375). Påstanden fremsettes i en «opphetet» polemikk med Kim. Til tross for denne reservasjonen fra Burges' side, hevder jeg å ha belegg for å kunne konkludere med at han gir sin tilslutning til prinsippet om fysisk kausal lukkethet og at lukketheten også inkluderer årsaker som er mentale, når årsaker som er mentale har det nevnte dobbelte aspekt.

Burge understreker at prinsippet om fysisk kausal lukkethet dreier seg om epistemologi («explanations») – ikke ontologi:

“The causal powers of a kind of event are to be understood in terms of the patterns of causation that events of that kind enter into. Such patterns are identified as explanatory in causal explanations. And the properties that ‘determine’ the causal powers of an event are those that enter into causal explanations” (Burge 1993:100).

Min konklusjon er at Burge aksepterer at *“the gapless causal chains or causal explanations, expressed in physical vocabulary”* (Burge 2007:369) bare inneholder fysiske objekter eller begivenheter, hvorav imidlertid noen har både et fysisk og mentalt aspekt. Og han hevder at også de sistnevnte er eksplanatorisk autonome og har selvstendig kausal påvirkningskraft. Men Burge reduserer ikke de som har både et fysisk og mentalt aspekt til **bare** noe fysisk, slik Kim gjør. Etter mitt syn trer hovedkontrasten mellom Burge og Kim frem i dette spørsmålet. Kim reduserer det mentale til noe fysisk. Ved å hevde det dobbelte aspekt ved mentale begivenheter, kan Burge ved hjelp av prinsippet om fysisk kausal lukkethet forsvare tesen om at mentale begivenheter har kausal påvirkningskraft. Etter mitt syn unngår Burge på denne måten trusselen fra epifenomenalismen. Mentale begivenheter er ikke løse slengere – de er ikke «nomological danglers» (ref. Papineau 2001:8), fordi mentale begivenheter, som også har et fysisk aspekt, dvs. et dobbelt aspekt, er kausalt virksomme innenfor den ubrudte fysiske kausale kjeden. At mentale begivenheter har både et fysisk og mentalt aspekt, medfører imidlertid ikke for Burge at mentale begivenheter kan reduseres til noe fysisk. Burges’ posisjon kan etter mitt syn oppsummeres slik:

- Han hevder at det er *“gapless physical chains of **events**”* – et trekk ved verden (ontologi), og
- Han forsvarer *“gapless **causal** chains of causal explanations”* – en forklaring av verden (epistemologi), og
- Han hevder at mentale begivenheter som har både et fysisk og mentalt aspekt, har kausal påvirkningskraft fordi de inngår i det fysiske domenets kausale lukkethet.

Det er slik Burge etter mitt syn unngår trusselen fra epifenomenalismen.

1.2. REDUKTIV ELLER ANTIREDUKTIV FYSIKALISTISK EPISTEMOLOGI ?

Til tross for at både Kim, emergentistene og Burge etter mitt syn aksepterer fysikalismens grunnleggende ontologi og prinsippet om det fysiske domenets kausale lukkethet, er deres epistemologier forøvrig svært forskjellige. Målsettingen med avsnitt 1.2 er å vise at det er kontrasten mellom det jeg omtaler som Kims reduktive **egenskapsfysikalisme** og Burges’ nødvendige konstitutive værensbetingelser som etter mitt syn er det avgjørende for at Burges’ filosofi **ikke** er forenelig med Kims reduktive fysikalisme, men kan sies å være forenelig med - står ikke i motsetning til – en

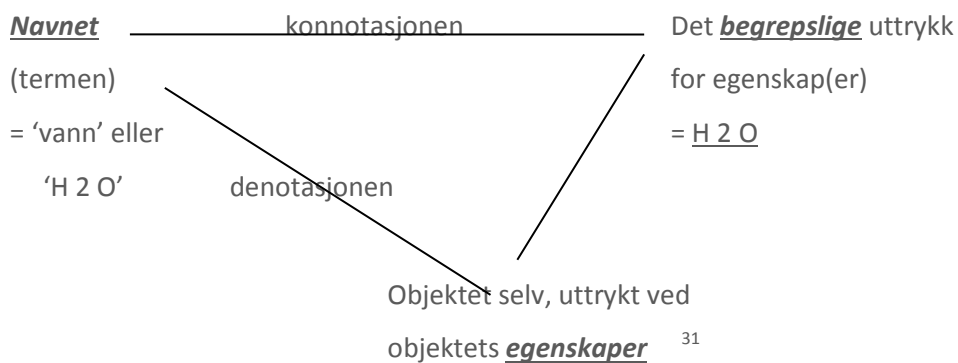
svak **antireduktiv** fysikalisme. I avsnitt 1.2.1. behandler jeg grundig hvilken rolle egenskaper spiller i reduktiv epistemologi. I avsnitt 1.2.2 behandles Burges' epistemologi, som er antireduktiv, med vekt på naturlige slag («natural kinds»).

1.2.1 DET VITENSKAPELIG NATURALISTISKE GRUNNLAGET FOR KIMS REDUKTIVE EGENSKAPSFYSIKALISME

I dette avsnittet redegjør jeg først for den rolle eksistensiell kvantifisering ("existential quantification") etter mitt syn spiller i empirisk vitenskap. Eksistensiell kvantifisering er et viktig grunnlag for begreplige uttrykk for de **egenskapene** ved objektet eller saksforholdet som essensielt markerer («marks the object off from») alle andre objekter i verden. I denne begreplige konstruksjonen, det Kim (1998:106) omtaler som «... *construed, or reconstrued, as causal/functional properties*», inngår følgende sentrale forhold og størrelser:

- **Objektet** selv og dets **egenskaper** – slik objektet objektivt sett er i naturen, "mind-independently".
- **Navnet** på objektet, uttrykt språklig.
- Det **begrepet** som konseptuelt «griper» hva objektet er.

Jeg bruker H₂O som et eksempel på en vitenskapelig konstruksjon. **Vann** er det objektet vann som er i naturen. Navnet er 'vann' eller 'H₂O'. Begrepet for vanns egenskaper er H₂O, dvs. at vann **forklares** som H₂O.³⁰ Den vitenskapelige **konseptuelle** konstruksjonen, som har som målsetting å være om vann, om objektet selv slik det er i naturen, kan illustreres i nedenstående figur:

Det som konstrueres vitenskapelig, er altså det **begreplige** uttrykket for egenskaper ved objektet. Som nevnt ovenfor er målsettingen for den vitenskapelige redegjørelsen for hva som er den essensielle egenskapen ved for eksempel vann, at den begreplige konstruksjonen faktisk refererer til

³⁰ Selv om at vann alltid har vært vann, har vann ikke alltid vært begreplig forklart som H₂O, ref. påstanden om at dagens vitenskapelige konstruksjoner kan bli erstattet i fremtiden av nye vitenskapelige konstruksjoner.

³¹ Burges' filosofiske undersøkelse tar utgangspunkt i «natural kinds»

vann – til det som eksisterer «mind-independently» i naturen. At 'vann' = H₂O betyr at det begrepslige uttrykket H₂O er det essensielle ved det naturlige slaget vann, det som begrepslig markerer vann i forhold til alt annet i verden. I det følgende forsøker jeg å vise hvordan egenskaper ved objekter identifiseres, kvantifiseres, og fastsettes. Illustrasjonen er knyttet til vann – som antas å være et naturlig slag i naturen.

Begrepslig konstruksjon av egenskapene til vann.

Eksistensiell kvantifisering er en bekreftelse både av egenskapens eksistens og verdien på den kvantifiserte egenskapen (variabelverdien):

'Navnet':

Utgangpunktet er 'vann' eller 'H₂O' – navnet på objektet / fenomenet i naturen.

"Kinds of objects":

"Nature's kinds" er de slag av objekter ("kinds of objects") som er i naturen – «natural kinds» – som har egenskaper som er bestemt / fastsatt av naturen selv. De må derfor oppdages. Dette er "types of objects". "Kinds" = "Types" (=y).

Begrepslig uttrykk for egenskaper:

Det er egenskapene til "tokens" som testes empirisk. Det er «tokens/individuals» (x) som instansierer «kinds» (y). For å være testbar, må egenskapene både **eksistere** og de må kunne oppnå en variabelverdi. For at variabelverdien til **egenskapene** ved x skal kunne testes og fastslås empirisk, må altså egenskapene til x kvantifiseres eksistensielt, dvs. operasjonaliseres kvantitativt. Quine hevder til og med at den eneste måten vi kan involvere oss i ontologiske forpliktelser er gjennom den kvantifiserte verdien av egenskapene til et eksisterende x. ³²

Den kvantifiserte variabelen og dens verdi testes og bekreftes empirisk. Generalisering oppnås gjennom "inductive inference", som er søken etter "token similarities" (Quine 1969:116ff). ³³

Generaliseringen konkluderer med **begrepslig** identitet mellom "tokens" (x) og "kind" (y).

Generaliseringen gir grunnlag for vitenskapelige teorier med prediksjonskraft; $y=f(x)$. Den

³² **Quine** formulerer dette slik: "We can very easily involve ourselves in ontological commitments by saying, for example, that **there is something** (bound variable) which red houses and sunsets have in common; or that **there is something** which is a prime number larger than a million. But this is, essentially, the **only** way we can involve ourselves in ontological commitments: by our use of bound variables" (Quine 1961:12). Også **Kim** forsvarer "existential quantification" i (Kim 1998:103).

³³ Kornblith 1993:7 hevder: "Were it not for the existence of natural kinds and the causal structure they require, any attempt to infer the existence of some properties from the presence of others would be no more than quixotic; reliable inductive inference would be impossible. The causal structure of the world as exhibited in natural kinds thus provides the natural ground of inductive inference".

vitenskapelige fremgangsmåten gjør det mulig å "oppdage" at "the kind water" har egenskapen H_2O . At 'vann' = H_2O betyr at "the essence of the kind 'water'" er H_2O . Generelt: alle "tokens" (x) av vann (y) har egenskapen H_2O og kan gis en kvantifisert variabelverdi.

Fordi vann er et kvantifiserbart slag i naturen, kan vitenskapen «oppdage» vannets essensielle egenskaper empirisk gjennom vitenskapelige metoder. Objekter og fenomener som ikke har kvantifiserbare egenskaper eller som vanskelig eller umulig lar seg kvantifisere, er det tilsvarende vanskeligere å håndtere vitenskapelig, for eksempel «consciousness» og «qualia». Det som er sentralt for meg å få frem, er at det er **kvantifiseringen** av objektenes **egenskaper** som gir vitenskapelig tilgang til empirisk kunnskap om verden. Empirisk kunnskap om det essensielle ved verden erverves via objektenes kvantifiserbare egenskaper. Dette er empirismens tradisjonelle erkjennelseslære; grunnlaget for kunnskap om verden ligger i sansedata og erfaringen. Det nye med naturalismen i det 20. århundre, formulert sterkest og tydeligst av Quine, og videreført av reduktiv fysikalisme, er at den **eneste** sannheten om verden er den som frembringes av vitenskap gjennom "our use of bound variables" (Quine). Burge reagerer kraftig mot denne måten å gjøre vitenskap og filosofi om til ideologi. Senere i masteroppgaven karakteriserer jeg dette som et fundamentalistisk trekk ved reduktiv fysikalisme. Jeg hevder at dette inntreffer når empirismen i det 20. århundre fremstår som en metafysisk fysikalisme.

Det blir for omfattende å skulle redegjøre i denne masteroppgaven for Quines naturalisme. Jeffrey W. Roland gir en fin oversikt over "Quine's 12 essential principles of naturalism" i artikkelen "On naturalism in the Quinean tradition" (Haug (ed) 2014:43-62). Det finnes mange kortfattede sammendrag av «kjernen» i vitenskapelig naturalisme. Ett av disse gis av Andrea Sereni, et sammendrag som i overensstemmelse med Quines teser relaterer sannhetsverdien til vitenskapelige teorier til eksistensiell kvantifisering:

*"NATURALISM: scientific theories are the only source of genuine knowledge. As a consequence, with respect to ontology, we are justified in acknowledging the existence **only** of those entities that are quantified over in our true or well-confirmed scientific theories".* ³⁴

Hvis man gjør vitenskapenes innsikt i verden om til ideologi eller dogme, til den eneste sannhet om verden, bygger man etter mitt syn på et kunnskapsgrunnlag om verden som både er (i) begrenset og (ii) kontingent. (i) Begrensningen består i at bare de egenskapene ved objekter og saksforhold i verden som kan underkastes eksistensiell kvantifisering, eksisterer og tildeles ontologisk status. Alle

³⁴ Sitert fra Sereni, Andrea (draft 2013:7): *Frege, Indispensability, and the Compatibilist Heresy*. Det vises til note 59 for ytterligere kommentarer.

ikke-kvantifiserbare egenskaper faller utenfor vitenskapenes domene. (ii) At empirisk vitenskap om verden er kontingent, medfører at dagens vitenskapelige innsikt om verden vil endres og erstattes med nye innsikter i fremtiden. **Kunnskap er derfor etter mitt syn mer enn vitenskap.** Det er den begrensede og kontingente forståelsen av verden Burge supplerer med filosofisk metafysikk. Det er derfor han lanserer nødvendige konstitutive værensbedingungen for å kunne hevde noe om «what it is». Dette medfører ikke at Burge stiller seg negativ til empirisk kunnskap basert på forskning på kvantifiserbare variabelverdier og med et tredjepersonsperspektiv på forskningens "subject matter". Burges' poeng er at vitenskapelig basert kunnskap ikke er tilstrekkelig. Jeg skal senere redegjøre nærmere for hvordan vitenskapelig kunnskap om «natural kinds» er en nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for å hevde noe om «what it is». Det er den begrensningen som ligger i **fysikkens** mulighet til å gripe verden som nødvendiggjør bidrag både fra andre vitenskaper og ikke minst et metafysisk bidrag fra filosofien, for at man kan hevde påstander om «what it is».

Jeg omtaler Kims filosofi som en egenskapsfysikalisme. Dette fordi han kombinerer vitenskapelig naturalismes essensialisering av egenskaper og eksistensiell kvantifikasjon av disse, med fysikalismens grunnleggende ontologi om at alt i verden som har kasual virkning, er fysisk. Alt ikke-fysisk som antas å ha kasual virkning, må derfor reduseres til noe fysisk.

På *førsteordens* begrepsnivå (førsteordens egenskapsnivå) vil det derfor hos Kim bare eksistere kvantifiserbare fysiske objekter og begivenheter. I min generelle redegjørelse ovenfor om eksistensiell kvantifisering har jeg bare behandlet begreplige uttrykk for objekters egenskaper på *førsteordens* begrepsnivå. For at Kim skal kunne forsvare at mentale egenskaper lar seg redusere til fysiske egenskaper, må det imidlertid etableres både første- og høyereordens begreper og begrepsstrukturer som kan håndtere den begreplige reduksjonen fra høyere- til førsteordens egenskapsnivå. Kim hevder at det mentales reduserbarhet til noe fysisk avhenger av at det mentale lar seg funksjonalisere: *"..... the reducibility of a property critically depends on its **functionalizability** – whether or not it can be **construed** (min uthevning) as a second-order functional property over properties in the base domain –"* (Kim 1998:27). I min redegjørelse ovenfor hevder jeg at vitenskapene konstruerer det konseptuelle uttrykk som refererer til hva objektet og objektets egenskaper er. Når det gjelder fysiske objekter og deres egenskaper, gjelder den vitenskapelige konstruksjonen begreper på et førsteordens egenskapsnivå. De **mentale** egenskapene må imidlertid begreplig kunne reduseres fra et høyereordens til et førsteordens egenskapsnivå. Den delen av virkeligheten som er ikke-fysisk, men som eventuelt lar seg redusere til noe fysisk, utvider behovet for høyereordens vitenskapelige konstruksjoner og logiske begrepsstrukturer.

Hvordan funksjonaliseres for eksempel **persepsjonen** begrepslig - som en funksjon i individene ? Etter mitt syn skjer dette på følgende måte: På basis av kjente naturlover og annen etablert kunnskap om persepsjonen, formulerer vitenskapene nye testbare hypoteser, tester hypotesene empirisk, og studerer og beskriver vitenskapelige funn i lys av kjent og eventuell ny kunnskap. Vitenskapenes suksess og legitimitet er knyttet til vitenskapenes evne til forklaring og prediksjon. Det vitenskapelige fellesskaps begrepslige praksiser tas normalt for gitt i empirisk forskning. Gjennom begrepsutvikling og begrepsanalyse **konstruerer** vitenskapene teorier om persepsjonen, for eksempel en teori om at persepsjonen er en høyereordens funksjon. Funksjonaliseringen skjer på et høyereordens begrepsnivå som en konseptuell konstruksjon som begrepslig og logisk er koherent.

Som nevnt er det mitt syn at vitenskap er en kontingent, midlertidig og begrenset begrepslig konstruert innsikt om verden. Vitenskapenes konstruksjoner vil etter all sannsynlighet senere måtte revideres eller erstattes med bedre eller mer relevante nye konstruksjoner. De to historiske eksemplene som ofte nevnes som støtte for denne påstanden, er paradigmeskiftet bort fra det geosentriske og over til det heliosentriske verdensbildet, og hvordan Einsteins relativitetsteorier overskrider Newtons fysikk. ³⁵

Når jeg hevder at Kims reduktive fysikalisme er en type egenskapsfysikalisme, er det fordi Kims verden består av **bare** (i) fysiske objekter og begivenheter og (ii) **begrepslige** uttrykk for første- og høyereordens egenskaper ved de fysiske objekter og begivenheter. Behovet for begrepskonstruksjoner øker med redusjonismen, fordi **mentale** fenomener og egenskaper må funksjonaliseres på høyereordens begrepsnivå fra førsteordens egenskaper ved fysiske objekter og begivenheter. ³⁶ Det er gjennom slik reduktiv funksjonalisering at Kim kommer til at det mentale kan reduseres til en fysisk ting eller begivenhet, med kausal påvirkningskraft fordi det mentale "arver" den **fysiske** egenskapens kausale påvirkningskraft.

1.2.2 BURGES' KONSTITUTIVE FILOSOFISKE BETINGELSER OG METODE FOR FILOSOFISK UNDERSØKELSE

Om "*the naturalistic picture of the world*" hevder Burge:

³⁵ Hvis man er negativt innstilt overfor redusjonismen, er det et paradoks at det er et reduktivt, konseptuelt utgangspunkt som ligger til grunn (kanskje som **må** ligge til grunn ?) for all vitenskapelig **empirisk** forskning. Empirisk forskning basert på vitenskapelige undersøkelser og eksperimenter simpelthen forutsetter en begrepslig for-forståelse av det fenomenet som skal undersøkes. Vi må altså på forhånd ha en teoretisk formening om hva som er i verden **før** vi kan "oppdage" det som er der.

Burge understreker at empirisk kunnskap er kontingent kunnskap, som senere kan bli erstattet av rivaliserende eller helt ny og ukjent kunnskap.

³⁶ Jeg går ikke inn på den modale siden av slike redusjoner. Kim hevder at ulike versjoner av "physical realizationism" avhenger av hvilken modalitet som legges til grunn; nomologisk, metafysisk eller logisk/begrepslig (Kim 1998:124:n27).

"The flood of projects over the last two decades that attempt to fit mental causation or mental ontology into a 'naturalistic picture of the world' strike me as having more in common with political or religious ideology than with a philosophy that maintains perspective on the difference between what is known and what is speculated" (Burge 1993:117).

Burges' alternativ til egenskapsfysikalisme er å undersøke filosofisk om vitenskapenes "natural kinds" oppfyller konstitutive værensbetingelser. Imidlertid, ved å starte sine filosofiske undersøkelser i vitenskapenes "natural kinds", står også Burge den filosofiske naturalismen nært. Han lar til og med empirisk vitenskap "trumfe" alle former for metafysikk (mer om dette senere), Selv om at Burge ikke er eksplanatorisk fornøyd med **bare** vitenskapelig empirisk kunnskap, har empirisk kunnskap en avgjørende "explanation-grounding" betydning I hans prosjekt:

"Representational psychological states are those that have veridicality conditions as an aspect of their natures – as an aspect of the fundamental explanation-grounding kinds that they instantiate" (2010b:2).

Burge stiller følgende grunnleggende spørsmål I *"Origins of Objectivity"* fra 2010:

"What does it take for an individual to represent the physical world objectively? What are minimum constitutive conditions necessary for an individual to represent the physical environment in such a way as to attribute, sometimes accurately, specific physical attributes to physical particulars "" (Burge 2010:52).

De nødvendige konstitutive betingelsene uttrykker Burges' filosofiske krav til værenspåstander. For Burge er filosofiens oppgave, gjennom filosofisk undersøkelse, å søke og overskride vitenskapelig empiri ved å filosofere, bokstavelig talt, **meta** fysikken; forklare metafysisk hva som er "over and above" de vitenskapelig kvantifiserte verdiene til egenskapene ved instansierte "tokens" (x).³⁷ Burge identifiserer seg ikke med de filosofene som ser filosofien som kontinuerlig med vitenskapene («continuous with science»). Han distanserer seg også fra alle former for idealisme. Burge vil teste filosofisk om vitenskapelige begrepsidentiteter oppfyller nødvendige konstitutive værensbetingelser.

Burges' nødvendige konstitutive betingelser:³⁸

En påstand om «what it is», hva noes væren er, oppfylder Burges' konstitutive betingelser dersom påstanden (i) har a priori belegg, (ii) har a posteriori belegg, dvs. belegg i empirisk vitenskap, (iii) er

³⁷ Motsatt Burge hevder Kim hårdnakket at "X is not something "over and above" Y" (Kim:1999:15).

³⁸ Redegjørelsen for Burges' nødvendige konstitutive betingelser i det følgende er en rekonstruksjon fra min side.

en metafysisk nødvendig sannhet («true in all possible worlds») og (iv) danner grunnlag for gode forklaringspraksiser og er «explanation-grounding».

Burges' konstitutive betingelser tildeler **filosofien** en meget selvstendig rolle i verden – en rolle som ikke er «continuous with science». For Burge er vitenskap **belegg** for filosofiske konklusjoner. Burge tar avstand fra tesen om at "*scientific theories are the only source of genuine knowledge*" (ref. side 29). Vitenskap er ikke sannhet alene. Det finnes mer kunnskap og innsikt i verden enn bare i den vitenskapelige – for eksempel i «common sense». Metafysikk er **filosofiens** bidrag til dypere innsikt i verden enn det vitenskapene alene kan bidra med.

Også filosofien kan gjøre **opdagelser**. I et intervju i «The Philosophers Magazine» (TPM) (q3 2013:103-104) redegjør Burge for sitt syn på filosofiens rolle. Nedenstående kommentar refererer til forskjellen mellom empiriske svar og filosofiske svar:

*«I think of science as a guide, but science doesn't really dwell on these kinds of issues. I think it is a philosophical discovery that mental kinds are individuated in this way. Scientists may presuppose this or assume it, but they don't talk about it. They are not interested in **constitutive** issues – what makes something the kind it is – they're interested in how these kinds operate, what laws connect them, things like that. 'How are kinds of perceptions formed?' Fine. But the question, '**What is it to be a perception of a certain kind?**' is not a normal scientific question.»* (uthevet av meg).³⁹

Burge demonstrerer mange steder i sitt forfatterskap hvordan **metafysikk** kan spille en selvstendig og sentral rolle i forklaringer av verden. I kap. 5 gir jeg eksempler på hvordan Burge reflekterer metafysikk – en systematisk prosess for kontinuerlig kritisk utfordring av både aprioriske og aposterioriske påstander, hvor det metafysiske kommer i tillegg til det vitenskapene hevder om verden. I kap. 5 redegjør jeg også mer detaljert for min påstand om at de naturlige slag utgjør et «grensesnitt» mellom Burges' metafysikk og vitenskapelige forskningsresultater. Ved å studere forholdet mellom empiri og metafysikk utvider og supplerer Burges' filosofiske undersøkelser den innsikt om verden som hevdes av vitenskapene. Basert på Burges' **filosofiske** undersøkelser presenterer Burge problemstillinger og perspektiver som viser ut over det noe "fundamentalistiske" ved fysikalismes teser om verden: "*a world that is **fundamentally physical***" (uthevet av meg) (ref. side 7).

Burge forklarer sin filosofiske posisjon slik:

³⁹ Jeg antar at Burge betrakter sine tankeeksperimenter om «aluminium og artrose» som filosofiske bidrag til økt innsikt om verden.

*«My methodology requires metaphysical **claims**, as distinguished from metaphysical speculation and heuristic guidance, to be grounded as closely as possible in specific knowledge that resides in explanations and judgements in science and common sense. The history of philosophy has shown that a metaphysics that either goes it on its own or takes off from insufficiently specific features of science and common sense tends to be wayward.*

Science and common sense remain our best epistemic routes to understanding both causation and ontology» (Burge 2010d:233).

Det sentrale kravet hos Burge er at metafysikk må argumentere og begrunne. Dette konkretiseres i Burges' konstitutive betingelser, som har følgende sentrale elementer:

(i) A priori belegg

Normalt starter Burges' filosofiske undersøkelser med en a priori påstand, gjerne en syntetisk a priori påstand, som hevder noe ut over det rent analytiske. A priori innsikt står sentralt hos Burge. Burges' sterke forankring i aprioritet og rasjonalisme behandles grundigere i avsnitt 5.3.3.

(ii) A posteriori belegg

Saul Kripke i «*Naming and Necessity*» (1980) åpnet for en ny metafysisk innsikt som hevder at a posteriori kunnskap kan være nødvendig sann. Kant hevdet at analytisk a priori og syntetisk a priori kunnskap er nødvendig sann. Kripke introduserte den nye tesen, som hevder at også syntetisk a posteriori kunnskap kan være nødvendig sann. Kripkes teser har fått stor betydning for den etterfølgende filosofiske diskurs.

Burge viderefører tenkningen til Putnam / Kripke / Donnellan ved å hevde at man, i tillegg til å hevde den metafysisk nødvendige sannheten at 'persepsjon' = persepsjon, også kan hevde den nødvendige **og** a posteriori sannheten at 'persepsjon' = en teleologisk funksjon i naturen. Dette forutsetter imidlertid at den a posterioriske komponenten er forankret i sikker vitenskapelig kunnskap og de beste forklaringspraksiser, som kan være både vitenskapelige og "common sense"-iske. Det er ikke **utenkelig** at vitenskapene en gang kan komme til å forklare vann annerledes enn som H₂O, men det er utenkelig at vanns natur skulle kunne være annerledes enn det det er. Vann er vann uansett hva vi tenker om vann. Vannets natur er hva det er, mens det vi tenker om vann, kan endres. Empirisk kunnskap er derfor kontingent kunnskap. Men det at påstanden 'vann' = H₂O er nødvendig og a posteriori sann, medfører at dette er den sikreste kunnskapen vi kan ha om vann pr. i dag.

(iii) En metafysisk nødvendig sannhet

Denne betingelsen bygger på Kripkes tese om at hvis noe er en a posteriori sannhet i alle kontrafaktiske situasjoner / i alle "possible worlds", så er denne sannheten en nødvendig sannhet.

Mange filosofer "... take Saul Kripke to have shown that there are modal truths that can be known only through empirical investigation. These truths are grounded in the nature of things and cannot be discovered through conceptual or linguistic analysis alone" (Matthew C. Haug 2014:7-8).⁴⁰ Dette innebærer om et saksforhold at det har en natur som er "what it is" – og annerledes kan det ikke være – og dette bekreftes empirisk. Ofte brukes vann som eksempel. Som et slag i naturen ("a natural kind") er det åpenbart at vann har en natur som gjør at man trygt kan hevde at vann = vann. Vann er det det er. Vannets ontologiske status er uavhengig av vår forklaring av hva vann er. Generelt kan man derfor hevde at påstander om ontologien til det i verden som er "natural kinds", oppfyller betingelsen om å være en metafysisk nødvendig sannhet.⁴¹

(iv) Danner grunnlag for gode forklaringspraksiser og er «explanation-grounding»

Jeg har tidligere fremhevet at de naturlige slag utgjør et «grensesnitt» mellom Burges' metafysikk og empirisk vitenskap. Burge er sterkt opptatt av at de metafysiske konklusjonene (filosofi) må være solid forankret i gode forklaringspraksiser, dvs. i vitenskap og «common sense». Burge avviser metafysikk som ikke har en slik forankring. Dette er en av grunnene til at han kvier seg for å hevde noe metafysisk om «consciousness» og «qualia». Burge formulerer forholdet mellom konstitutive betingelser og gode forklaringspraksiser slik: «*The point is that constitutive conditions bear sufficiently directly on the natures being what they are that such conditions can ground explanation and understanding*» (Burge 2010:58).

Oppfyllelsen av de nødvendige konstitutive betingelsene forener metafysikk og empiri hos Burge. Det er **vitenskapelig** definerte "kinds" som undersøkes filosofisk. Han aksepterer biologiens "kind"-bestemmende rolle i den psykologiske epistemologien om det mentale. Slik sett er Burges' metafysikk klart forankret i et vitenskapelig perspektiv på verden. Det er denne solide forankringen i vitenskap som gir meg grunnlag for å hevde at de naturlige slag er av helt avgjørende betydning i Burges' filosofi – som grensesnittet mellom empirisk vitenskap og filosofisk undersøkelse.

Avslutningsvis i dette avsnittet skal jeg forsøke og illustrere Burges' konstitutive betingelser med et eksempel.

Burge, og denne masteroppgaven, hevder at fornuften i individene er fysisk og mental natur. Dette er en påstand som hevder noe om fornuftens natur – «what it is». For at Burge skal kunne forsvare

⁴⁰ Det sprenger rammen for denne masteroppgaven å gi en nærmere redegjørelse og begrunnelse for Kripkes modale logikk og filosofiske bidrag.

⁴¹ Burge hevder at «*Constitutive conditions ground explanations of something's nature, the aspect of what it is that could not possibly be different if it is to be and remain what it is*» (Burge 2010:5). Det dreier seg altså om «what it is» i alle mulige kontrafaktiske situasjoner – «in all **possible** worlds».

denne påstanden om fornuftens ontologi – hva fornuft er – må de konstitutive betingelsene være oppfylt:

- (i) Påstanden må kunne utledes og forsvares a priori - at det a priori er slik fornuftens ontologi er. I kap. 5 i masteroppgaven redegjør jeg for Burges' argumentasjon for hans a priori påstander om fornuftens ontologi.
- (ii) Burge hevder at påstanden bekreftes empirisk av moderne persepsjonspsykologi. Dette er temaet i avsnitt 5.3.
- (iii) Burge hevder at hans redegjørelse for fornuftens natur oppfyller nødvendige modale krav, i alle kontrafaktiske situasjoner / i alle mulige verdener. Påstanden om fornuftens natur er derfor en metafysisk nødvendig sannhet.
- (iv) Fordi fornuftens natur bekreftes empirisk av vitenskapene som et slag i naturen («a natural kind»), samtidig som at dette kan forsvares filosofisk med metafysisk nødvendighet, er de naturlige slag «explanation-grounding» og danner grunnlaget for gode forklaringspraksiser.

Fordi Burges' påstand om fornuftens natur - «what it is» - iflg. Burge oppfyller de nevnte konstitutive betingelsene, er det for Burge like sikkert at 'fornuft' = fysisk og mental natur» som at 'vann' = H₂O.

2 DET EKSKLUSJONSBASERTE ARGUMENTET MOT EGENSKAPSDUALISME (OVERBESTEMTHET AKSEPTERES IKKE)

2.1 INNLEDNING

I "Making sense of emergence" (Kim 1999) argumenterer Kim for at emergentismens *egenskapsdualisme* ikke oppfyller kravet i fysikalismens eksklusjonsbaserte argument. Kim konkluderer med at emergentismen ikke takler verken overbestemthet eller "downward causation". Kims hovedargument er "the supervenience argument".⁴² Uansett hvordan emergentismen prøver seg, fanges den i garnet til superveniensargumentet.

Tyler Burges' alternativ til emergentismens egenskapsdualisme er en autonom eksplanatorisk pluralisme. Burge tar avstand fra det syn at forklaringer av de *mentale* begivenheters kausale påvirkningskraft kun kan skje innenfor *fysikkens* begrepslige praksiser, som iflg. Burge ikke er egnet til å gjøre denne forklaringsjobben, alene. Dette innebærer at fysikkens forklaringer er nødvendige, men ikke tilstrekkelige til å forklare verden. I Burges' epistemologi spiller fysikken, biologien, og persepsjonspsykologien autonome eksplanatoriske roller når det gjelder å forstå det mentale som en tilstand med flere aspekter og med flere forklaringer.

Burge, emergentistene og Kim er enige om at det mentale har kausal påvirkningskraft i verden og at det mentale har både et fysisk og mentalt aspekt. Reduktive fysikalister fokuserer på egenskapsidentitet. Det er imidlertid iflg. Burge "outlandish" når reduktive fysikalister hevder at den kausale kraften til en mental begivenhet bare kan spesifiseres som fysisk. Burge hevder:

"For the causal powers of a physical event that is mental might include possible effects that are specified in mentalistic explanation. No one has shown that mentalistic explanation is either non-causal or non-descriptive. Nor is either view plausible" (Burge 1993:101).

Kim (1998) er meget kritisk til Burges' forklaringspluralisme. Kim er opptatt av spørsmålet om hvordan to kausale årsaker kan være årsak (samtidig) til én virkning og hevder:

*"The interesting fact about explanations that Burge misses is that **two or more explanations can be rival explanations even though their explanatory premises are mutually consistent and in fact all true, if they purport to explain (in particular, causally explain) a single explanandum**"* (Kim 1998:65-66).

Kim hevder at problemet for Burge ligger i Burges' anførsel om at "Neither type of explanation makes essential, specific assumptions about the other..." (Burge 1993:116). Iflg. Kim er det nettopp dette at de ikke relateres til hverandre som er problemet. For eksempel formulerer biologi og psykologi sine

⁴² "The supervenience argument" drøftes også i kap. 3.

vitenskapelige strategier og eksperimentelle design uten å forutsette noe eksplisitt om hvordan tilsvarende skjer innenfor for eksempel fysikken. Det er akkurat dette Kim er meget kritisk til:

“In fact, it is precisely because “neither explanation makes essential, specific assumptions about the other” that we need to know how the two explanations are related, how the two causal stories about a single phenomenon mesh with each other” (Kim 1998:66).

Mens Burge er villig til å la alle relevante vitenskaper bidra, på sine egne premisser, krever Kim at det må redegjøres for hvordan de forskjellige forklaringene *“are related”*. Dette minner sterkt om argumentene for *“the unity of science”* – enhetsvitenskapen (se Kim 1999:35:n25). I en enhetsvitenskap reduseres alle vitenskaper til den samme vitenskapen. Som antireduksjonist er derfor enhetsvitenskap noe Burge ikke kan akseptere. Han hevder at persepsjonspsykologiens representasjonelle begreper har et legitimt krav på en selvstendig rolle i en fullstendig forklaring, og de trenger ikke å bli redusert for å være vitenskapelig akseptable. ⁴³

2.2 BURGES’ EKSPANATORISKE PLURALISME

I dette avsnittet kommenterer jeg mer detaljert Burges’ eksplanatoriske pluralisme m.h.t. det mentale. Strukturen i hans tenkning om dette er slik:

- Fysikalismens sannheter (*“ideologien”*) bør utfordres gjennom den metafysiske filosofiske undersøkelsesmetodikken det er redegjort for i kap. 1, hvor aprioritet spiller en avgjørende rolle i den innledende fasen av etableringen av en teori om det mentale. Burge omtaler dette som *«heuristic worth-trying»* (2010e:4). Gjennom a priori refleksjon, basert på vår naturlige fornuft, og den empiriske kunnskap vitenskapene allerede har akkumulert om det mentale, er målsettingen å kunne konkludere, med metafysisk nødvendighet, at slik er det mentale.
- Belegget for denne a priori baserte filosofiske konklusjonen søkes i alle relevante vitenskapers forklaringer av det mentale, samt i *“common sense”*.
- Metafysisk nødvendige konklusjoner som det er belegg for, gir oss *«reason to believe»* (2010e:4).

Burge starter sine undersøkelser i biologiens *“natural kinds”*. Han aksepterer biologiens *«kind»*-bestemmende funksjon, og biologiens *“natural kinds”* danner grunnlaget for persepsjonspsykologiens mentalistiske forklaringer av det mentale - *“natural kinds ground psychological explanations”*. På side 33 hevder jeg at de naturlige slag utgjør et grensesnitt mellom Burges’

⁴³ Jeg går ikke inn i det omfattende spørsmålet om hva som er demarkasjonslinjen mellom ulike vitenskapelige forklaringspraksiser.

metafysikk og vitenskapelige forskningsresultater. Burges' "grounding" av psykologiske forklaringer av det mentale i biologiens "natural kinds" er ett av de vesentligste aspektene ved Burges' filosofi, slik jeg ser det. Burge forklarer samspillet mellom vitenskapene slik:

*"Biology sets outan array or range of things in the environment that the individual interacts with. This array is fixed in natural science. Perceptual psychology then determines through theory and experiment what the **representata** of various animals' perceptual states actually are. Perceptual kinds, in turn, help determine the meanings and **representata** of linguistic expressions"* (Burge 2010:211-212). ⁴⁴

Ved å konstituere biologiens, psykologiens, språkvitenskapens og filosofiens forklaringer av det mentale på et felles grunnlag, de naturlige slag, er Burges' målsetting å presentere en enhetlig og helhetlig forståelse av individets mentale utrustning («mind»):

- «Mind» slik den inngår i det fysiske domenes kausale lukkethet (**fysikken**), men med et dobbelt aspekt
- «Mind» som biologisk naturlig slag (**biologien**)
- «Mind» som psykologisk naturlig slag (**persepsjonspsykologien**)
- Uttrykt språklig ("linguistic expressions") (**språkvitenskap**)
- Ovenstående er "knowable" a priori (**filosofien**).
- Filosofisk refleksjon og undersøkelse gir grunnlag for sanne konklusjoner – «reasons to believe» - som er metafysisk nødvendige og a posteriori bekreftet (**metafysikken**). ⁴⁵

Burges' verden består av (i) fysiske ting og begivenheter, (ii) de naturlige levende slag - slik de forklares av biologien, (iii) de fra biologien avledede **psykologisk** forklarte representata (persepsjon er én av disse), samt (iv) normene for rasjonalitet, som gir individet tilgang til veridikal informasjon om verden. Individenes rasjonalitet er *i* verden, fordi persepsjon (det mentale) er ett av "nature's kinds".

Som nevnt konstitueres det mentales rolle i verden i Burges' filosofi gjennom en sterk psykologisk rasjonalisme, i kombinasjon med metafysisk realisme og empirisme. Rasjonaliteten som mental

⁴⁴ Nærheten mellom biologiens "natural kinds" og "mind" slik den forklares psykologisk, er spesielt viktig for Burge: *"The fact that biological functions of sensory systems are relatively close to representational functions makes psychology possible. The fact that biological functions are not the same as representational functions helps make psychology independently interesting"* (Burge 2010:303).

⁴⁵ I Burges' filosofi forenes to tradisjonelt konkurrerende (ofte gjensidig utelukkende) filosofiske posisjoner: rasjonalisme / aprioritet og empirisme / a posteriori berettigelse. Det er verdt å merke seg at Burge ikke forplikter seg verken til Descartes' ontologiske substansdualisme eller Freges ontologiske platonisme, og heller ikke til empirismen som "ideologi".

utrustning gis en selvstendig, autonom stilling, med selvstendig kausal påvirkningskraft, forklart psykologisk og rasjonalistisk. ⁴⁶

Burge trekker altså på kunnskapen fra en rekke vitenskaper (fysikk, zoologi, biologi, fysiologi, fysiokjemi, psykologi, osv.) i sin filosofiske forklaring av strukturen i det representasjonelle i persepsjonen. Han hevder at det representasjonelle består av fem hovedkomponenter, som er **distinkt** forskjellige, men som utgjør et representasjonelt hele – se **vedlegget** til masteroppgaven. Min rekonstruksjon bygger bl.a. på Burge (2010:431) og intervju (2013a):

- Sansebasert informasjonsregistrering, som er "mere sensory information". På dette nivå responderer individets mentale utrustningen automatisk på proksimal stimulering. Dette er et prepsykologisk nivå, som ikke er representerende. ⁴⁷
- Persepsjon, som er objektiv veridikal representasjon på grunnlag av den sansebaserte informasjonen. På dette nivået er innholdet i perseptuelle representasjoner veridikalt. Persepsjon er iflg. Burge «a psychological layer of reality».
- Ikke-proposisjonell intermodal og amodal representasjon (inkl. proprioepsjon). Dette er persepsjonens «upper border» og overgangen til individets kognitive utrustning - «a small cognitive layer».
- Proposisjonell (konseptuell) tenkning begynner på dette nivået.
- Teoretisk refleksiv metatenkning og vitenskap er det nivået som skiller mennesket fylogenetisk fra alle andre levende vesener. Dette nivået omfatter også refleksive moralske forestillinger og begreper.

Det er de tre førstnevnte av de fem ovenstående komponentene, de tre som er nærmest naturen, som er førproposisjonelle. De er mer direkte integrert i en kausalt strukturert verden enn de som **må** uttrykkes proposisjonelt, fordi de kan fungere automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt. De er automatisk dannede ("forged") perseptuelle oppfatninger. Jeg forestiller meg derfor Burges' representasjonsverden som et **omvendt** hierarki, hvor det høyeste nivået i hierarkiet er "nærmest" naturen – ref. **vedlegget**.

Burge anser ikke de tradisjonelle naturvitenskapenes forklaringer av verden (fysikk/ biologi/ zoologi) å være både nødvendige og tilstrekkelige for å kunne trekke filosofiske konklusjoner. Først når nevnte vitenskapers forklaringer kombineres med en naturvitenskapelig persepsjonspsykologi og **psykologisk rasjonalisme**, oppnås det iflg. Burge en epistemisk kunnskap om verden som både er

⁴⁶ Burge overlater ikke til naturalistisk eller scientistisk vitenskap å avgjøre hva som finnes i verden. For Burge består verden av alt det som kan inngå i en kausalt strukturert fysisk og mental virkelighet, både det vi har "oppdaget" og det som gjenstår å bli oppdaget.

⁴⁷ Det vises til side 42 vedr. uenigheten om hvorvidt «sensory information» er representerende.

nødvendig og tilstrekkelig til å kunne konkludere med metafysisk nødvendighet, og med a posteriori belegg fra empirisk vitenskap og "common sense".⁴⁸

Burges' filosofiske forklaring av det mentale som en teleologisk naturlig funksjon i naturen og hans metafysiske redegjørelse for persepsjonspsykologiens naturslagstese om det mentale, er vesensforskjellig fra reduksjonistisk, konseptuell funksjonalisering av det mentale – slik Burge hevder at "the deflationary tradition" gjør. Som nevnt ovenfor er det en uenighet mellom Burge og DT m.h.t. innholdet i begrepet representasjon. DT fremtrer i ulike varianter når det gjelder å forklare det mentale reduktivt, for eksempel som et computersystem, kausalt system, biologisk system, informasjonsteoretisk prosessering, instrumentelt system, eller ved hjelp av såkalte "language-of-thought (LOT)"-teorier. Felles for disse teoriene er at de viderefører en reduksjonistisk **funksjonalisme**, som Burge karakteriserer som DT's deflatering av det mentale, en deflatering sammenlignet med Burges' begrep om representasjon som et psykologisk forklart sui generis slag i naturen som representerer veridikalt - automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt.⁴⁹

Burges' antireduktive teori om det mentales kausale påvirkningskraft følger altså helt andre linjer enn reduktiv funksjonalisering (DT) og antireduktiv emergentisme. Burge tar aktivt avstand fra å redusere det mentale til fysiske egenskaper (Burge 2010:315:n37). Han hevder at det mentale, som et sui generis "mind-independent" slag i naturen, **er** en naturlig funksjon (hensikt) i naturen (teorien om "purposiveness"), som har en selvstendig kausal betydning forklart **teleologisk**, og som bekreftes **empirisk** av en autonom og særdeles troverdig persepsjonspsykologi.⁵⁰ Motsatt DT hevder Burge at perseptuelle representasjoner ikke kan reduseres, fordi de simpelthen er det de er og gjør det de gjør – i naturen. «*Representation gets its character from the represented*» (Burge 2013a:103 – hans innholdseksternalisme), og individets fornuft viser individet hva og hvordan verden objektivt sett **er** – Burges' tese om representasjonell veridikalitet (Burge 2010:314).⁵¹

I essayet "Primitive Agency and Natural Norms" (2009b) hevder Burge at persepsjonstilstander er "grounded in primitive agency": "My main objective in this paper is to rough out a notion of primitive agency. A secondary objective is to connect primitive agency to natural norms, and to make some

⁴⁸ I avsnitt 5.3.3 drøftes Burges' sterke forankring i aprioritet og rasjonalisme.

⁴⁹ Susan Carey hevder for eksempel at representasjonen av objekter i verden ikke er perseptuell: "Representations of objects cannot be stated in the vocabulary of perception" – ref (Burge 2011b:1) og (Carey 2009:63).

⁵⁰ I avsnitt 2.2 side 42 gir jeg en kort kommentar til spørsmålet om det mentale kan hevdes å inngå i evolusjonen. Dette er imidlertid en problemstilling som er så omfattende at jeg nøyer meg med en kort kommentar.

⁵¹ Kim redegjør for en **emergens**basert forklaring på DC som kan minne om Burges' sui generis teori om ontologien til "mind": "If causation or determination is transitive, doesn't this ultimately imply a kind of self-causation, or self-determination – an apparent absurdity?" (Kim 1999: 28 – ref. 1999:29). Omfanget av masteroppgaven tillater ikke at jeg går dypere inn på dette.

remarks on how natural norms apply once primitive agency is linked with an agent's perceptually identified goals" (Burge 2009b:251). Burge hevder at det enkelte individs **fornuft** er kausalt forbundet med andre individers fornuft gjennom individenes "primitive agency", som har maksimal **biologisk egnethet** som formål (Burge 2010:315). I primitiv "agency" oppfylles persepsjonens funksjonelle hensikt rasjonelt gjennom den kausale relasjonen mellom individenes fornuft. Fornuften er i verden – i individers mentale utrustning. "Doing what one sets out to do is making an actional representational content veridical through one's action" (Burge 2010:341). Burge hevder at fornuften, som grunnlaget for individenes primitive "agency"-relasjon til andre individer og enheter i verden, er basert på logikkens normer, som også er naturlige slag i individene: "It is the business of logic to state the most general laws concerning the norm that governs assertion and judgement" (Burge 2005:78).

Fordi både Burge og DT forklarer det mentale som en **funksjon**, kan det være vanskelig å forklare forskjellen mellom Burge og DT. I en kommentar til forskjellen mellom filosofien til Burge og filosofien til **Daniel Dennett**, som iflg. Burge er en DT-filosof, hevder Endre Begby:

"Overall, there is reason to think that Dennett would find virtually every aspect of Burge's account congenial to his own, except for the putatively metaphysical status of the distinction between sensation and perception" (Begby 2010:2:n1).

Er det en "**reell**" eller bare en påstått "**metafysisk**" distinksjon mellom "sensation" ("mere sensational information processing") og "perception" ("formation of veridical perceptual beliefs") ?

Burge karakteriserer DT slik: "Some philosophers and psychologists apply the term 'representation' to the products of the sensitivities of all or nearly all living things. Roughly, a state 'represents' something if it is differentially sensitive and responsive to it" (Burge 2010:293). Motsatt DT hevder Burge at det er en reell forskjell mellom "sensation" og "perception", fordi bare «perception» er representerende (og den er **veridikalt** representerende). Fordi persepsjonen representerer veridikalt, løses problemet med «underdetermination» automatisk. Burge kan derfor, motsatt DT, hevde at distinksjonen mellom «sensation» og «perception» er et **reelt** trekk ved verden. Det er på dette grunnlaget Burge hevder at DT deflaterer persepsjonen, dvs. forklarer den som noe «mindre» enn det den faktisk er (ref. side 46).

Medfører Burges' filosofi om fornuften at det må antas at fornuften inngår i evolusjonen ? Burge hevder at evolusjonær egnethet ("fitness") er levende organismers suksesskriterium, forklart biologisk. Veridikal representasjon er persepsjonens suksesskriterium, forklart psykologisk. Spørsmålet er om **begge** inngår i evolusjonen ? Er det en logisk gyldig tankerekke som tar oss fra evolusjon og representasjon av omverden som er **nyttig** for organismen ("fitness"), til **veridikalitet**

(pålitelighet og nøyaktighet) i det perseptuelle representasjonelle innholdet? Er veridikaliteten seleksjonsrelevant, dvs. evolusjonært sett nødvendig relativt til organismens faktiske (seleksjonsrelevante) behov?

I første omgang kan det virke som at Burge ikke anser veridikaliteten som seleksjonsrelevant: «*Nature selects not for veridicality but for fitness advantage*» (Burge 2010:308). Burge hevder at det er de biologiske strukturene som danner basis for ("ground") perseptuelle og kognitive systemer, som inngår i evolusjonen; *"They were selected for because they yielded results that were good enough for further fitness"* (Burge 2010:303). Men han hevder også at rammeverket («the framework») for perseptuell referanse og perseptuelt representasjonelt innhold *"is set by organisms' responses to the environment in fulfilling individual biological functions, in the evolutionary prehistory of the perceptual system"* (Burge 2010:321). Han fokuserer på bidraget fra veridikaliteten i de perseptuelle representasjonene:

"Being fitted to successful evolution is a matter of functioning well enough to contribute to survival and reproduction. Well enough often coincides with veridicality. But even coincidence is not identity. Biological explanations of function explain a different feature of reality than do explanations of veridicality and error. Biological explanations of sensory registration and function, on one hand, and psychological explanations that center on accuracy, on the other, are different types of explanation" (ibid). *"... psychology is not biology in disguise"* (Burge 2010:309:n31).

Burge hevder altså at det i relasjon til evolusjonen er en forskjell mellom biologiske forklaringer og forklaringer av veridikalitet: «*Explanations that appeal to accuracy and inaccuracy – such as those in perceptual psychology – are not explanations of practical value, or of contributions to some practical end*» (ibid:301). Rasjonalitet som et "natural psychological kind" er grunnlaget for Burges' veridikalitetstese, som hevder at perseptuelle innhold automatisk blir veridikale, fordi både persepsjonen og rasjonaliteten er slag i naturen. Burge sidestiller psykologisk rasjonalitet med biologiske funksjoner – begge er "natural kinds". Det synes derfor naturlig å tolke Burge dit hen at veridikalitet må antas å være seleksjonsrelevant og derved inngår i evolusjonen. Dette er imidlertid en problemstilling som er så stor og omfattende at jeg ikke finner å kunne utdype den ytterligere i denne masteroppgaven. I kap. 5 kommer jeg ytterligere tilbake til rasjonalitetens og veridikalitetens betydning i Burges' prosjekt.

3 DET SUPERVENIENSBASERTE ARGUMENTET – REDUKSJON ELLER METAFYSISK REFLEKSJON ?

Under arbeidet med denne masteroppgaven har jeg kommet til den konklusjon at det viktigste skillet mellom Kim og Burge ikke er deres holdning til fysikalismens grunnleggende ontologi, men deres ulike holdning til reduksjonismen. Mens Burge er antireduksjonist, fremstår Kim som en robust reduksjonist, som forsvarer det jeg i kap. 1 omtaler som reduktiv egenskapsfysikalisme basert på eksistensiell kvantifisering - en reduktiv vitenskapelig forklaring av verden. Kim introduserer også det lagdelte hierarkiske verdensbildet – en «modell» av verden – som forklarer verden som et vertikalt organisert hierarkisk system.

Masteroppgavens kap. 3, som fokuserer på grunnlaget for Kims reduktive fysikalisme - "how it is grounded" - behandler følgende teser og påstander:

- Reduktiv egenskapsfysikalisme hevder at mentale begivenheters **egenskaper** supervenierer på egenskapene til subveniente fysiske basale egenskaper.
- Kim supplerer reduktiv egenskapsfysikalisme med tesen om det hierarkisk lagdelte verdensbildet.

3.1 KIMS SUPERVENIENSBASERTE ARGUMENTASJON TIL FORDEL FOR REDUKSJONISMEN

Den definisjon av superveniens som er sitert (fra Kim) på side 13 foran i masteroppgaven, er den som omtales av Kim som "the modal operator"-formuleringen, eller "the possible world / indiscernability" definisjonen av superveniens (Kim 1998:10). Denne modale definisjonen hevder at egenskaper ved mentale begivenheter ikke kan være forskjellige («discernible») i noen kontrafaktisk situasjon med mindre det også er egenskaper ved fysiske begivenheter som er tilsvarende forskjellige. Egenskaper ved mentale begivenheter varierer ikke uavhengig av variasjoner i egenskapene ved fysiske begivenheter. Det modale superveniensargumentet innebærer at variasjoner i begreplige uttrykk for mentale egenskaper ikke kan finne sted uten tilsvarende variasjoner i begreplige uttrykk for fysiske egenskaper, i alle kontrafaktiske situasjoner - i alle «possible worlds». Egenskaper ved mentale begivenheter hevdes å superveniere på, og variere med tilsvarende variasjoner i egenskaper ved fysiske begivenheter. Superveniens er således en sentral tese i den fysikalistiske forklaringen av verden, fordi superveniens hevder en «dependence relation» mellom det fysiske og det mentale.

Når Kim skal presentere det superveniensbaserte argumentet som argument for reduktiv fysikalisme, tar han utgangspunkt i "the mind-body supervenience thesis", som hevder det samme som det modale argumentet, men som har et annet fokus. Supervenienstesen, som også er basert på vitenskapelige begreplige uttrykk for egenskaper, fokuserer på egenskapene til den subveniente

fysiske basen og egenskapene til den superveniente mentale begivenheten, som hevdes å superveniere på egenskapene til den subveniente fysiske basen. Supervenienstesen hevder:

“Mind-body supervenience. Mental properties supervene on physical properties in the sense that if something instantiates any mental property M at t, there is a physical base property P such that the thing has P at t, and necessarily anything with P at a time has M at that time”
(Kim 1998:39).

Alt det som har P på tidspunkt t, har M på samme tidspunkt. Så dersom M, dvs. egenskapen ved en mentale begivenhet, er forskjellig på to tidspunkter, så er den tilsvarende fysiske egenskap (P) også forskjellig. Konsekvensen av denne fysikalistiske tesen er at hvis innholdet i en tanke i et individ (innholdet i en mental tilstand), for eksempel jorden er flat endres til jorden er rund, skjer der også en endring i hjernetilstanden hos individet – en endring i «the neural state». Det kan derfor ikke finne sted endringer i individets mentale tilstand og begivenheter uten at det finner sted endringer i noe fysisk.

Kim bruker supervenienstesen både som argument **mot** emergentismens egenskapsdualisme - med særlig fokus på avvisningen av emergente mentale egenskapers evne til ”downward causation” – og som argument **for** reduktiv fysikalisme. Kim resonnerer slik: Hvis den basale fysiske egenskapen P, på tidspunkt t, har den superveniente mentale egenskapen M, så har nødvendigvis alt som er P (”anything with P”), M på tidspunkt t. Til tross for at fysikalismen hevder en substansmonisme - P og M er samme substans - er det asymmetri i avhengigheten dem imellom. M avhenger av P, men ikke omvendt. De mentale egenskapene fikseres av de fysiske egenskapene. Kim hevder derfor at supervenienstesen har som konsekvens at det mentales kausale kraft i verden blir ubegripelig (”unintelligible”), paradoksalt nok både dersom supervenienstesen er sann og dersom supervenienstesen er falsk (Kim 1998:38-47): ⁵²

- ”Horn 1”

Hvis supervenienstesen er sann, er mentale egenskaper epifenomenale, uten selvstendig eller uavhengig kausal virkning, fordi de bare «følger med på ferden», som en skygge av de fysiske, som har den kausale kraften. Derfor er det bare gjennom reduksjon til fysiske egenskaper at mentale egenskaper kan sikres kausal påvirkningskraft, noe de iflg. Kim helt åpenbart har.

- ”Horn 2”

Hvis supervenienstesen ikke er sann, dvs. at det mentale ikke supervenierer på, ikke følger med det fysiske, har det mentale en ontologisk status som er selvstendig og uavhengig av det

⁵² Det er derfor Kim hevder at det mentale **må** reduseres til noe fysisk.

fysiske, og dette er iflg. Kim det samme som å hevde kartesiansk substansdualisme. Kim trekker derfor den konklusjon, at for at det mentale skal kunne ha kausal påvirkningskraft, noe det åpenbart har, må superveniensesen være sann. Men da er vi tilbake i tankegangen i "Horn 1"; bare reduksjonismen kan "berge" det mentales kausale påvirkningskraft.

Dette er Kims "grounding" av reduktiv fysikalisme - basert på superveniensargumentet. **Burge** er opptatt av å vise at reduksjon av det mentale til noe fysisk, slik dette forsvares av de filosofene Burge omtaler som DT, herunder Kim, er å **deflatere** persepsjonsfunksjonen, dvs. forklare den som noe «mindre» enn det den er, en redusert forklaring i forhold til hva den faktisk er («what it is»). Årsaken til at DT ikke kan gi en tilstrekkelig forklaring av det mentale er etter mitt syn at naturalismens og vitenskapenes kunnskap om verden er begrenset og kontingent. Dette har jeg redegjort grundig for i avsnitt 1.2.1. Ved at Kims filosofi (superveniensargumentet) er begrenset av vitenskapenes evne til å gripe verden, ja kanskje til og med begrenset til **fysikkens** evne til å gripe verden, utsier Kim noe redusert (noe mindre) om det mentale i verden enn hva det mentale faktisk er - dersom det mentale **er** slik Burge hevder. Det er dette som etter mitt syn er kjernen i Burges' kritikk av DT; at det mentale deflateres.

3.2 KIMS FORANKRING I DET LAGDELTE HIERARKISKE VERDENSBILDET

I tillegg til forankringen i superveniensargumentet, forankrer Kim sin reduktive fysikalisme i det han kaller det lagdelte hierarkiske verdensbildet, som er

"... the familiar multilayered model that views the world as stratified into different "levels", "orders", or "tiers" organized in a hierarchical structure. The bottom level is usually thought to consist of elementary particles, or whatever our best physics is going to tell us are the basic bits of matter out of which all material things are composed" (Kim 1998:15).

Kim forklarer "The standard hierarchical picture of the world" slik:

"Things in this world, and their properties, are pictured in a vertically organized hierarchical system, micro to macro, from the elementary particles of microphysics to atoms and molecules, and their aggregates, and then upward to cells and organisms, and so on – a picture that is implicit in the familiar talk of levels and orders – as in "level of organization", "level of description", "level of analysis", "level of explanation", and the like (Kim 1998:79).

Kim understreker at det lagdelte verdensbildet er en «modell» av verden – «a familiar multilayered model» - en tenkemodell som er utviklet begrepslig av vitenskapene. Det dreier seg om en konseptuell fortolkning av verden. For eksempel hevder han at kausalitet mellom og innenfor hierarkiske nivåer, må gis *"...a conceptual interpretation. That is, we interpret the hierarchical levels*

as levels of concepts and descriptions, or levels within our representational apparatus, rather than levels of properties and phenomena in the world” (Kim 1999:33).

Viser den lagdelte hierarkiske modellen av verden oss et trekk ved verden, eller er den et dogme eller en ideologisk påstand ?

I avsnitt 1.2.1 redegjør jeg for hvordan persepsjonen funksjonaliseres av reduktiv fysikalisme. Kim oppsummerer poenget med reduktiv funksjonalisering slik: *“One way of satisfying the explanatory demand is to elevate the bridge laws to identities, and this can be done if the properties being reduced can be construed, or reconstrued, as causal/functional properties, second-order properties defined over the properties in the reduction base” (Kim 1998:106).*

Tilsvarende hevder han i (Kim 1998:104) at *“So it is less misleading to speak of second-order **descriptions** or **designators** of properties, or second-order **concepts**, than second-order properties”*. Kim oppsummerer *“the paradigm of reduction in science”* slik: *“To reduce a property, or phenomenon, we first construe it – or reconstrue it – functionally, in terms of its causal/nomic relations to other properties and phenomena” (Kim 1998:24).* «.....[the] networks of causal/nomological relations are constitutive of functional properties” (Kim 1998:21).

Iflg. Burge er dette en deflatering av det naturlige slaget «mind» - individets naturlige mentale utrustning slik den er i naturen - ved å redusere «mind» til noe fysisk. Etter mitt syn reduserer Kim verden til en vitenskapelig modell. Kims metafysikk er begrenset til vitenskapenes kunnskapsgrunnlag. Burge går videre – fra Kims posisjon – til en metafysisk undersøkelse av det vitenskapene hevder om verden. Kunnskap er mer enn empirisk vitenskap, etter mitt syn.

3.3 ANTIREDUKTIVE PERSPEKTIVER PÅ SUPERVENIENSTESEN

Kims bruk av det superveniensbaserte argumentet medfører altså at bare reduktiv fysikalisme kan “berge” det mentales kausale påvirkningskraft. Kim argumenterer for at det superveniensbaserte argumentet rammer emergentismens egenskapsdualisme hardt. Emergente mentale egenskaper, som supervenierer på fysiske egenskaper, men som ikke er reduserbare og som har selvstendig kausal virkning, blir iflg. Kim kausalt impotente og eksplanatorisk ubrukelige. Emergentismen og supervenienstesen lar seg simpelthen ikke forene, iflg. Kim. Som nevnt innledningsvis anser jeg dette i forhold til masteroppgavens problemstilling som en interndebatt mellom Kim og emergentistene. Jeg går derfor ikke dypere inn i dette.

Supervenienensargumentet har en annen betydning i Burges’ filosofi enn hos Kim. Burge hevder i utgangspunktet at: *“I find it plausible to believe in some sort of broad supervenience thesis: no*

change in mental states without some sort of change in physical states” (Burge 1993:116). Men i Burge (2007:369-370) føyer han til:

“Should we accept supervenience ? I find it plausible. Yet I know of no interesting argument for it. I do not think it irrational to suspend belief about it, given the extreme generality of its modal claim, given that there is no strong argument for it, and given that it is neither evident in itself nor strongly supported by scientific evidence. I will accept it for the sake of argument. In what follows, let us remember that its epistemic credentials are not very strong”.

Selv om at Burge kan synes å reservere seg noe, har Kim og Burge et felles utgangspunkt i supervenienstesens. Burge er antakelig enig med Kim i at

*“.. mind-body supervenience **states** the mind-body problem – it is not a solution to it. This means that nonreductive physicalism must look elsewhere for its metaphysical grounding; supervenience itself is not capable of supplying it (Kim 1998:14).*

Any putative account of the mind-body relation that accepts mind-body supervenience, must specify a dependence relation between the mental and the physical that is capable of grounding and explaining mind-body supervenience” (ibid).

Kim og Burge synes å være enige om at det er *“some deeper dependence relation”*. Forskjellen mellom Kim og Burge trer frem i deres ulike *«metaphysical grounding»* (ref. avsnittet foran). Kim bruker superveniensargumentet til å forsvare reduktiv fysikalisme. Burge finner supervenienstesens plausibel «for the sake of argument» og hevder en antireduktiv filosofi, hvor Burge overskrider Kims reduktive egenskapsfysikalisme ved å kreve at ontologiske påstander – påstander om hva noe er - må oppfylle nødvendige konstitutive betingelser.

4 REDUKSJON, EMERGENS ELLER ANTIREDUKTIV TELEOLOGI ?

4.1 INNLEDNING

I kap. 2 hevder jeg at Burge forsvarer det mentales autonome og kausale rolle i verden gjennom en sterk psykologisk rasjonalisme i kombinasjon med metafysisk realisme, og hvor empirismen sitter med «trumfkortet». Tradisjonelt har rasjonalismen og empirismen stått steilt mot hverandre. I Tyler Burges' filosofi forenes de.

Reduktiv fysikalisme viderefører den empiristiske tradisjonen i filosofien. Tradisjonelt har empirister vært negativt innstilt til metafysikk og aprioritet. For empiristen er det nok å konstatere at vi vet *at* og kan forklare dette. Vi trenger ikke nødvendigvis å stille det metafysiske spørsmålet om «what it is». Kim kvier seg for eksempel for å ta det siste skrittet og hevde noe om hva som er "over and above" (Kim 1998:24). *"Whether a given property realizes a given functional property is a contingent, empirical question..."* (ibid). Normalt er empirisk bekreftet korrelasjon eller kovarians et tilstrekkelig epistemisk grunnlag for empiristen. Likevel hevder Kim, paradoksalt nok, at "everything is physical", et utsagn som utvilsomt er metafysisk. I andre halvdel av det 20. århundre blir den reduktive empirismen "metafysisk" - når fysikalismen blir en fremtredende tendens innen analytisk filosofi. Innledningsvis hevder jeg, med utgangspunkt i Papineau, at fysikalismen er en ontologisk metafysisk doktrine – en doktrine om et vesentlig ontologisk trekk ved verden; "everything is physical". Det er noe fundamentalistisk over en slik påstand. Burge hevder at fysikalismen har utviklet seg til å bli en filosofisk ideologi. Mens empirismen tradisjonelt har hevdet at bare det som kan erfares empirisk er sant, hevder reduktiv fysikalisme, den metafysiske empirismen, at det bare er det som er fysisk og som kan behandles vitenskapelig, som er sant.⁵³ Det er interessant å konstatere at i reduktiv fysikalisme kombineres empirisme, reduksjonisme og metafysikk. Burges' kombinasjon er annerledes. Burge kombinerer rasjonalisme, empirisme, antireduksjon og metafysikk. På slutten av det 20. århundre synes de filosofiske posisjonene å bli mer sammensatte, mer hybride – ikke så rendyrkede som tradisjonelt i filosofiens historie.

Forenklet kan man si at fysikalismens ontologi er at "everything is physical". Burge fokuserer på en teleologisk essensialitet ved "nature's kinds", en metafysikk som hevder noe om hva som er "over and above" empirisk bekreftede *egenskaper* ved tingene og deres innbyrdes korrelasjon eller kovarians.

⁵³ Jeg viser til redegjørelsen i kap. 1 om den sentrale rollen eksistensiell kvantifisering etter mitt syn spiller i empiriske vitenskaper.

4.2 DET MENTALE SOM ET NATURLIG SLAG I NATUREN

”Mind is a natural psychological kind in nature” – slik kan Burges’ filosofi om det mentale oppsummeres – en filosofi hvor et teleologisk perspektiv på verden står sentralt – ”...[an] *Aristotelian framework that I am about to elaborate*” (Burge 2010:75). Når Burge kan hevde at persepsjonen i individet representerer virkeligheten veridikalt, er det fordi persepsjonen er et slag i naturen (”a natural kind” / ”a nature’s kind”), en funksjon som ”jobber” slik den gjør, slik den fra naturens side er bestemt til å jobbe. Dette er naturslagstesen om persepsjonen. Naturen gir oss ontologien til for eksempel det naturlige metallet gull, den naturlige biologiske funksjonen å være et nyre, og ontologien til den naturlige representasjonsfunksjonen persepsjon. Naturslagstesen omfatter individets hele **mentale** utrustning som sådan, som hevdes å være en «mind-independent» del av verden og som fungerer slik den gjør i verden, uavhengig av hvordan vi forklarer den eller hva vi tenker om den. Det vi tenker **med** (det mentale), har altså en ontologisk status som er uavhengig av hva vi tenker **om** det vi tenker med. ⁵⁴

Hvorfor er dette en **annerledes** forklaring av det mentale sammenlignet med reduktiv funksjonalisering av det mentale (Kim), eller det mentale som en egenskap som emergerer fra grunnleggende fysiske egenskaper? Kan ikke både Kim og emergentistene i prinsippet si seg enig i at det mentale er i naturen som et naturlig slag?

Det er forklaringene som er forskjellige. Et viktig trekk ved Burges’ filosofi, som Kim og emergentistene ikke gir sin tilslutning til, er Burges’ **veridikalitetstese** og Burges’ krav om at tesen må oppfylle nødvendige konstitutive betingelser. Veridikalitetstesen hevder at det perseptuelle representasjonsinnholdet i individenes mentale utrustning (i «mind») er veridikalt. Burge forklarer «the kind representation» slik:

*”This kind [”the kind representation”] is a fundamental and distinctive feature of mind. It lies at the origins of primitive forms of objectivity and of perspective or point of view. It is a kind distinctively associated with explanations in terms of states, occurrences, or symbols with **veridicality conditions** – conditions for being accurate, or for being true or false. It is a kind that involves attribution and reference to the world”* (Burge 2010:9).

Mens Kim forklarer det mentale reduktivt, og emergentistene forklarer det mentale som oppstående av seg selv fra fysiske grunnleggende egenskaper ved objektene, hevder Burge at det er **persepsjonen selv**, individets natur som gjør denne jobben. Det er persepsjonen i individene som viser oss verden slik den faktisk er. Individenes naturlige persepsjonsevne gir individene tilgang til

⁵⁴ Burges’ hovedverk er *”Origins of Objectivity”* (Burge 2010) (624 sider). Burge presenterer persepsjonsfilosofien i en noe mer konsentrert form i *”Origins of Perception”* (Burge: 2010b) og i *”Steps toward Origins of Propositional Thought”* (Burge: 2010c).

verden automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt. Det er dette som skjer i de tre nivåene som er nærmest naturen (som vist i *vedlegget*). Det naturlige slaget persepsjon foretar en automatisk informasjonsregistrering, omdanner sansedata til objektiv representasjon av objektene og objektenes egenskaper i individets omgivelser og løser dermed underdeterminerhetsproblemet, i et integrert samspill med individets ikke-proposisjonelle intermodale og amodale representasjon - proprioepsjonen. Forskjellen mellom på den ene side Burge og på den annen side Kim og emergentistene, er Burges' påstand om at kilden til sannferdig kunnskap om verden er i de førkonseptuelle nivåene i individenes persepsjon. ⁵⁵

Individets perseptuelle evner står sentralt hos Burge. Her skal jeg bare presisere at når jeg i masteroppgaven bruker betegnelsen 'individ', mener jeg levende vesener og organismer som har den naturlige funksjonen persepsjon. Dette omfatter både mennesker og mange arter av dyr og fugler (kanskje også fisk?). Poenget **her** er bare å understreke at når jeg snakker om individer, så mener jeg et hvilket som helst individ (levende vesen) som har en persepsjonsfunksjon, uten dermed å ta konkret stilling til hvilke individer dette omfatter. Det som er sentralt for å gripe det nye og annerledes i Tyler Burges' filosofi, slik jeg ser det, er hvordan Burge flytter kildene til veridikal kunnskap om verden mye nærmere naturen; i naturen til det enkelte individ. Å persipere veridikalt er iflg. Burge en naturlig funksjon, et naturlig slag og et essensielt trekk ved individene i naturen - "the kind representation": "*This kind is a fundamental and distinctive feature of mind*" (Burge 2010:9).

4.3 PERSEPTUELL ANTIINDIVIDUALISME

Perseptuell antiindividualisme er ett av Burges' viktigste argumenter for hvordan persepsjonen omdanner proksimal stimulans til veridikal representasjon. Han hevder at persepsjonen har evnen til "objectification", på basis av psykologiske konstanter ("constancies"), som gjør at representasjoner automatisk **blir** veridikale, fordi det er et naturlig slag, den teleologisk forklarte persepsjonsfunksjonen, som gjør jobben. Persepsjonen håndterer selv den reelle forskjellen det er mellom sansedatabasert informasjonsprosessering og veridikal representasjon, mellom sansning og persepsjon, fordi persepsjonen er et naturlig psykologisk slag. Det er slik persepsjonen løser underdeterminerhetsproblemet, automatisk, ref. sitat fra Coliva i note 55.

⁵⁵ Coliva (2012:518) gir en presis og kortfattet forklaring av hvordan Burge (2010) hevder å løse problemet med underdeterminerhet. Dette er en omfattende problemstilling som jeg velger å ikke gå dypere inn i. Jeg nøyer meg derfor med å siterte Coliva: "*Moreover, the central problem of perceptual psychology – the so-called "underdetermination problem" according to which the same proximal stimulations are compatible with several different physical causes – is solved when the principles that govern the formation by perceptual systems of veridical perceptual states are discovered...».*"

Burge hevder at **perseptuell antiindividualisme** forklarer representasjonsfunksjonen som en autonom funksjon i naturen. Antiindividualismen forklarer hvordan persepsjonen i individet fungerer i kraft av seg selv, og i automatisk interaksjon med individets omgivelser, fordi det naturlige slaget persepsjon er automatisk forbundet med og integrert i en kausalt strukturert virkelighet.

Persepsjonen, som en funksjon i naturen, er en del av individets mentale, psykologiske utrustning.

Burge hevder at objektiv kunnskap om verden dannes i persepsjonsfunksjonen slik:

“Perceptual objectification is carried out automatically and unconsciously. It is not intelligent. It is often not even exploratory. It is not an activity by the individual perceiver. It commonly occurs in specialized perceptual subsystems of individuals. The principles according to which the objectification is effected – and the laws of operations described by those principles – reside in the very structure of perceptual systems” (Burge 2010:401).

“Perception is constitutively a representational competence” (Burge 2010:379), som representerer verden veridikalt.⁵⁶ Det som iflg. Burge konstitutivt assosieres med representasjonell suksess, er en representasjonell **funksjon** i individet, som automatisk representerer verden veridikalt (Burge 2010:309).⁵⁷ Burges’ teori om representasjonsfunksjonen er en teori om *“representational successful interactions”* mellom *“distal objects”*/representata i individets **omgivelser** og persepsjonsfunksjonen i individet (Burge 2003:531). Perseptuell antiindividualisme forklarer dette som

“...the principle that certain representational states are dependent for their natures, and for the individuation of what representational contents they have, on certain relations between the individual - or relevant representational systems of the individual – and certain aspects of the environment that is represented” (Burge 2003:505).

Og han føyer til:

“What perceptual anti-individualism demands is that the perceptual state’s representational content be part of a system of shape-representing content which is grounded in some

⁵⁶ Burges’ filosofi fokuserer på veridikaliteten til **perseptuelle** oppfatninger – *“the veridicality of **perceptual** beliefs”*, som er distinkt forskjellige fra *“propositional beliefs”*. Iflg. Burge har man oppfatninger allerede på persepsjonsnivå, førkonseptuelt: *“...I simply assume that it is plausible that perceptual representation is not fundamentally propositional (hence not conceptual)”* (2003:530). Veridikalitet på persepsjonsnivå introduseres av Burge som en ny problemstilling. Perseptuell veridikalitet bygger opp under påstanden om at rasjonalitet er et ikke-reduserbart slag i naturen.

⁵⁷ Det **konseptuelle** nivået i persepsjonen er også en representasjonsfunksjon, som Burge forklarer som den primære, konstitutive representasjonsfunksjonen til **proposisjonelle** oppfatninger – dannelsen av (*“the formation of”*) veridikal proposisjonell representasjon.

relations between shapes in the environment and instances of some perceptual state-types, relations which help explain representational success” (2003:511:n7).

Antiindividualismen hevder at den kausale relasjonen forårsaker **innholdet** i representasjonen; den former (“forge”) og bidrar til individueringen av det representasjonelle innholdet i persepsjonen (Burge 2010:81). Slik bidrar den kausale relasjonen til objektiv individuering av de objekter og objekters egenskaper **individet** står ovenfor, fordi det er kausale relasjoner mellom det persiperte objekt og funksjonen persepsjon og en gjensidigheten mellom slag i naturen («kinds in nature»).

Som nevnt innledningvis er Burges’ filosofi en teori om hva det mentale ved individet **er** – en metafysisk påstand. Mentale tilstander individueres ved sitt perseptuelle innhold (dvs. annerledes enn «brain states»), ved at representasjonsfunksjonen involverer verden mer enn bare som virkningen av eksterne årsaker. Representasjons-funksjonen strekker seg ut i verden, involverer verden, og involverer seg i verden. Dette er kjernen i antiindividualistisk individuering av innholdet i perseptuelle representasjoner:

“The mental kinds depend on our capacity to connect to the world, and it’s the kinds in the world that, so to speak, stamp themselves on the mind – through simple low-level causal connections. It’s an anti-intellectual picture of mental kinds. The individuation of kinds depends on relations to other things. Kinds are what they are by virtue of connections, usually causal connections, to a wider reality beyond the individual” (Burge 2013a:100-103).

Burges’ antiindividualisme forklarer hvordan funksjonen persepsjon automatisk løser problemet med underdeterminerthet, fordi en veridikal perseptuell oppfatning formes og dannes gjennom “perceptual formation principles” (Burge 2010:92) – automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt – ved at sansedata objektifiseres som veridikal representasjon ved hjelp av persepsjonens psykologiske konstanter (“constancies”) (se bl.a. (Burge 2010:342-366)).

DEL II: TYLER BURGES' FILOSOFISKE PROSJEKT

5 FORNUFTEN SOM NATUR I INDIVIDENE

5.1 FORNUFTEN SOM ET NATURLIG PSYKOLOGISK SLAG

5.1.1 INNLEDNINGSVIS OM METAFYSISK REALISME OG «MIND-INDEPENDENCE»

Tyler Burge hevder at fornuften er et naturlig psykologisk slag - i individets natur. Hvis denne naturslagstesen om fornuften er sann, er fornuftens natur «mind-independent»; individets fornuft er en mental funksjon, som har en rolle og som fungerer i naturen slik den gjør, upåvirket av hva vi tenker om den og hvordan vi forklarer den. I avsnitt 4.2 (side 50) hevdes det at det vi tenker *med* (vår mentale utrustning), har en ontologisk status som er uavhengig av hva vi tenker om det vi tenker med. I det følgende presenterer jeg Burges' argumenter for naturslagstesen om fornuften samt noen tilsvarende og motforestillinger. Analysen av fornuften som natur utgjør en viktig del av grunnlaget for min konklusjon om at Burges' filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme.⁵⁸

Jeg har kommet til at Burge kan karakteriseres som representasjonalist og metafysisk realist. Hans epistemologi er antireduktiv. *“The Cambridge Dictionary of Philosophy”* (CDP 2009:562) definerer metafysisk realisme slik:

- (i) *“there are real objects*
- (ii) *they exist independently of our experience or our knowledge of them*
- (iii) *they have properties*
- (iv) *they enter into relations independently of the concepts with which we understand them or of the language with which we describe them”.*

Overensstemmende med denne definisjonen hevder Burge at de naturlige objektene i verden, de som kan klassifiseres som «natural kinds», (i) eksisterer reelt i verden, (ii) uavhengig av vår erfaring eller kunnskap om dem, (iii) de har egenskaper, og (iv) de inngår i de kausale forbindelsene som de inngår i, uavhengig av de vitenskapelige begreplige uttrykk som forklarer dem og det språket de uttrykkes i. Som redegjort for i kap. 1 formulerer Burge nødvendige konstitutive betingelser som et alternativ til Kims reduktive egenskapsfysikalisme.

Mens det som er «*physically constituted - made out of the same physical stuff*» (ref. side 10) eksisterer “mind-independently”, vitenskapelig klassifisert som “natural kinds”, eksisterer det også i verden en mental utrustning (“mind”) i individene. Det som er “mind” i individene er iflg. Burge distinkt annerledes og ikke identisk med det som “bare” er fysisk. I masteroppgaven hevder jeg at

⁵⁸ Gjennom litteratursøk har jeg forsøkt å finne noen som åpent og direkte tar til motmæle mot Burges' teleologisk baserte forståelse av rasjonaliteten som et naturlig slag. Hittil har jeg ikke funnet noen.

det er i individenes "mind" at den "mind"-uavhengige verden klassifiseres begrepslig og taksonomisk av vitenskapene.

I Burges' ontologi har "mind" en særstilling:

- På den ene siden er "mind" selv et slag i naturen, som bare kan ha den rollen naturen har gitt den, og den fungerer "mind-independently".
- På den annen side er det *i* "mind" at den vitenskapelige beskrivelsen og klassifiseringen av verden i "natural kinds" skjer. Klassifiseringen av verden i "kinds" skjer i en "mind" som selv er et "kind" - "a natural kind". Det følger av dette resonnementet at "mind" også klassifiserer og karakteriserer seg selv ("self-knowledge").

Det er et sentralt poeng i Burges' filosofi, slik jeg ser det, at det er fordi "mind" er et "natural kind" at individeringen av innholdet i perseptuell representasjon av objektene i verden automatisk blir **veridikalt**. Det naturlige slaget "mind" er i naturen slik det er og oppfyller sitt teleologiske formål slik dette er fastsatt, bestemt, fiksert i og av naturen selv. "Mind" er en naturfunksjon – «a cut in nature» (Burge 2010:xii). Det perseptuelle innholdet er riktignok feilbarlig – "mind" kan ta feil – slik all empirisk kunnskap er kontingent, feilbarlig og midlertidig, men det perseptuelle innholdet i individets representasjoner kan ikke være ikke-veridikalt. Motsatt Burges' syn hevder for eksempel John McDowell - ref. note 76 og Burge (2011) – at det perseptuelle innholdet i representasjoner er disjunkt, ikke automatisk veridikalt slik Burge hevder.

I avsnitt 1.3.3 redegjør jeg for Burges' skille mellom på den ene siden den del av verden som eksisterer «mind-independently» og som ikke er «*made up of rational structures at all – not a direct expression of reason*» (ref. side 90), og på den annen side proposisjonelle psykologiske strukturer som i bred forstand er rasjonelle strukturer. Representasjonen av den del av verden som eksisterer «mind-independently» skjer i «mind». Burge hevder at denne representasjonen dannes automatisk og er veridikalt fordi rasjonaliteten er **natur** i individene, en natur som har både et fysisk og mentalt aspekt. «Mind» er fra naturens side bestemt til å tenke og handle rasjonelt. Det perseptuelle innholdet blir automatisk veridikalt fordi individeringen av objektene i verden, i individenes «mind» skjer antiindividualistisk (ref. avsnitt 4.3).

Rasjonell håndtering i «mind» av den del av verden som eksisterer «mind-independently», skjer på flere representasjonelle nivåer, ref. det omvendte hierarkiet i vedlegget:

- **De ikke-proposisjonelle nivåene.**
På de nivåene som er nærmest naturen (nivå 1-3) finner vi individets perseptuelle og primitive kognitive utrustning, som har automatisk perseptuell tilgang til primitiv veridikalt

representasjon av verden. Burge hevder at «the origin of objectivity» er i individets perseptuelle utrustning. Og han hevder at den veridikale perseptuelle representasjonen av verden er individets grunnlag for å kunne handle som rasjonell aktør i verden.

- **De proposisjonelle nivåene.**

På disse nivåene (nivå 4-5) representerer «mind» verden proposisjonelt. Rasjonaliteten kommer til uttrykk som naturlige proposisjonelle og epistemiske representasjonsnormer (som beskrives i avsnitt 5.3).

Slik jeg leser Burge skjer representasjonen av verden i «mind»

- «mind-***independently***» (automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt) på de ikke-proposisjonelle nivåene, mens
- representasjonen skjer «mind-***dependently***» på de proposisjonelle nivåene.

Representasjonen er «mind-***dependent***» når vi kommer til de proposisjonelle nivåene, fordi det er her konseptualiseringen begynner. På det vitenskapelige nivået konstrueres konseptuelt, i «mind» som en intersubjektiv aktivitet, de begrepelige uttrykk for «kinds», «types», «tokens» og «properties» (som vist på side 27). For fortsatt å holde meg til eksemplet vann: Begrepet H₂O er en vitenskapelig konstruksjon, en «mind-dependent» begrepelig beskrivelse av et reelt trekk ved verden.

Hva er det som eksisterer «mind-independently» i verden og som ikke er «*made up of rational structures at all – not a direct expression of reason*»? (ref. side 90).

Mange filosofer hevder at matematikk og logikk har selvstendig og uavhengig ontologisk status, dvs. en påstand om ontologisk dualisme mellom på den ene siden matematikk og logikk og på den annen side det øvrige som finnes i verden – en tese om at matematikkens og logikkens essensielle egenskaper eksisterer og er sui generis.

Freges ontologiske platonisme innebærer at matematikkens og logikkens enheter har en slik uavhengig og selvstendig eksistens; en væren som ikke påvirkes av hvordan vi tenker om dem. Et annet eksempel er moderne "indispensabilists", med forankring i Quines naturalisme og eksplanatoriske holisme, som hevder det samme som Frege m.h.t. platonismen, men på et helt annet grunnlag.⁵⁹ Begge hevder at matematikk og logikk er noe som er i verden og som vi "tapper" verden for, som vi oppdager – ikke oppfinner, og som har en ontologisk status som ikke påvirkes av

⁵⁹ Det vises til Sereni, Andrea (draft 2013:6): *Frege, Indispensability, and the Compatibilist Heresy*. Sereni drøfter problemstillinger rundt ontologisk platonisme vs. en "indispensabilist" argumentasjon, som i overensstemmelse med Quines' teser hevder at «*We ought to have ontological commitment to all and only those entities that are indispensable to our best scientific theories*». «Indispensabilistene» trekker altså den samme konklusjon som i Freges ontologiske platonisme, men med utgangspunkt i Quines versjon av naturalismen og "confirmational holism".

”tappingen” eller av hvordan vi forklarer dem. Burge hevder det samme om rasjonaliteten i individene.

Burge karakteriserer i (2010d) sin filosofi som en form for beskjeden eller fordringsløs («modest») dualisme, som det redegjøres nærmere for i avsnitt 6.3. Slik jeg leser Burge er hans ontologi om naturfunksjonen persepsjon monistisk; persepsjon er mental natur med både et fysisk og mentalt aspekt, forankret innenfor det fysiske domenets kausale lukkethet. Rasjonaliteten i individets «mind» bidrar til at perseptuell representasjon av verden automatisk blir veridikal – fordi både persepsjonen og rasjonaliteten er i naturen som «kinds». Man kan stille spørsmålet slik: *hva* er det som persiperer? Burge hevder at den teleologiske naturfunksjonen *persepsjon* i individet består av til dels (”partly”) den automatiske dannelsen av veridikal perseptuell representasjon av verden fra proksimal stimulans, forklart anti-individualistisk (Borges’ naturslagstese om persepsjonen), og til dels (”partly”) individets naturlige psykologiske *rasjonalitet* (Borges’ naturslagstese om rasjonaliteten). Iflg. Burge har det å persipere veridikalt både et fysisk og mentalt aspekt; å persipere er både en *fysisk* begivenhet (noe som finner sted naturlig i naturen - «mind-independently) og en *mental* begivenhet. Rasjonaliteten i individene har både et fysisk og et mentalt grunnlag:

(1) **Rasjonaliteten som fysisk forankret psykologisk natur:**

Rasjonalitet er et trekk ved persepsjonen. Basalt sett er rasjonaliteten i individene i det fysiske; innenfor det fysiske domenets kausale lukkethet. Rasjonaliteten eksisterer ikke uten det fysiske, på samme måte som at ”sjel”, ”ånd”, ”bevissthet”, ”det mentale” ikke kan eksistere uavhengig av det fysiske. Dette er den fysiske komponenten i Borges’ forståelse av rasjonaliteten. Burge understreker “... the centrality of *physical* laws’ connecting environment and individual in the individuation of *perceptual* states” (Burge 2010:83:n30) (mine uthevinger). Individets mentale utrustning, herunder persepsjonen, kommer med den fysiske naturen (ref. side 14). Rasjonaliteten skapes ikke, den oppfinnes ikke av individene, men oppdages - slik den er, og *fordi* den er. Rasjonaliteten er et ”mind-independent” naturlig psykologisk slag i individet. Dette er den fysiske komponenten av persepsjonen.

(2) **Rasjonaliteten som mental utrustning:**

Den *mentale* komponenten er anvendelse av fornuften i den perseptuelle bearbeidingen av proksimal stimulans, og i individenes primitive ”agency”-relasjon til andre individer og enheter i verden (ref. side 42). «*Understanding requires an ability to make inferences to and from the understood intentional contents*» (Burge i H/R2003:394). Fornuften, basert på logikkens naturlig normer, bidrar til at persepsjonen i individet kan representere veridikalt den del av verden som eksisterer ”mind-independently”, det som blir representert.

Burge hevder at hans a priori filosofiske redegjørelse for rasjonalitetens natur oppfyller nødvendige konstitutive betingelser ved at redegjørelsen bekreftes som en metafysisk nødvendig sannhet, en modal sannhet, den støttes av og har belegg i empirisk vitenskap og «common sense» og den er «explantation-grounding». Burge trekker på eksplanatoriske bidrag fra alle relevante vitenskaper og «common sense» i forklaringen av rasjonaliteten i individene.

Når Burge hevder at persepsjonen - automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt, en perseptuell "automatfunksjon" - representerer verden veridikalt og gir tilgang til objektiv empirisk kunnskap om verden, "taler" den fysiske verden til oss gjennom individets persepsjon, automatisk fordi persepsjonen har både et fysisk og mentalt aspekt, den er både fysisk og mental natur.

Det er de tre nivåene i hierarkiet som er nærmest naturen som etter mitt syn inngår i Burges' substansmonisme. Dualismen gjelder på de to neste nivåene i hierarkiet, fra og med det nivået hvor konseptuell proposisjonell tenkning begynner. Grunnlaget for denne lesningen er at Burges' dualisme skiller mellom det

- som eksisterer «mind-independently» og som ikke er «*made up of rational structures at all – not a direct expression of reason*» (ref. side 90), og
- det proposisjonelle, dvs. nivå 4 og 5 i hierarkiet i vedlegget, hvor «mind» representerer verden gjennom proposisjonell konseptualisering i individet (nivå 4), og som på vitenskapelig intersubjektivt nivå og på samfunnsnivå (nivå 5) utvikles som reflektiv metatenkning og vitenskap.

Slik jeg ser det faller altså de nivåene som er nærmest naturen, de ikke-proposisjonelle nivåene, **utenfor** dikotomien i Burges' beskjedne dualisme. Burges' dualisme uttrykker en ontologisk uavhengighet mellom det i verden som eksisterer «mind-independently» (og som er uten rasjonalitet), og rasjonell **proposisjonell** representasjon av dette. Jeg hevder derfor at Burges' filosofi er monistisk m.h.t. de ikke-proposisjonelle nivåene, de nivåene som er nærmest naturen. Jeg viser til Burge (2010d:249) hvor han eksplisitt presiserer at hans beskjedne dualisme ikke er en «*substance dualism*». Dualismen oppstår når proposisjonell konseptualisering begynner. Det er da vitenskapene uttrykker begrepslig, i «mind» som en intersubjektiv aktivitet, en verden bestående av «kinds», «types», «tokens» og «properties». ⁶⁰

Målsettingen med kap. 5 er å bygge opp om min påstand om at Burges' tese om fornuften som fysisk og mental natur i individene er et argument for masteroppgavens konklusjon om at Burges' filosofi er

⁶⁰ Masteroppgavens konklusjoner bygger på et premiss om at Burges' filosofi innebærer at innholdet i perseptuelle representasjoner har et dobbelt aspekt: både et fysisk og mentalt. Kanskje kan Burges' filosofi karakteriseres som en slags aspektdualisme ?

forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme. I det følgende redegjør jeg først for hvordan en «mind-independent» verden kan representeres veridikalt i individenes «mind» (5.1.2). Avsnitt 5.1.3 fokuserer på forskjellen mellom en «mind» som representerer, og det i verden som blir representert. I avsnitt 5.1.4 går jeg dypere inn i og avklarer generelt hva som menes med naturlige slag og hvordan Burge forholder seg til disse. I avsnitt 5.2 behandles teleologiens betydning i Burges' prosjekt, mens avsnitt 5.3 redegjør for Burges' argumenter for at normativitet og rasjonalitet er naturlige slag. Premissene og konklusjonen i Burges' analyse sammenfattes i avsnitt 5.3.5. Argumenter og motforestillinger til argumentasjonen i kap. 5 fremgår av avsnitt 5.3.6.

I kap. 6 trekker jeg sammen argumentasjonen fra kap. 1 - 5 i en avsluttende konklusjon, som hevder at Burges' filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme.

5.1.2 VERIDIKAL REPRESENTASJON AV DET SOM EKSISTERER «MIND-INDEPENDENTLY»

Som nevnt hevder Burge at persepsjonen representerer veridikalt det i verden som eksisterer «mind-independently». I hans metafysiske undersøkelse av dette saksforholdet er det to aspekter som står sentralt:

- **Førstepersonsperspektivet.**

Det perseptuelle innholdet representerer det som er «mind-independent» i verden sett fra individets ståsted. Kilden til objektiv kunnskap om verden - "the origin of objectivity" – er i individets relasjon til objektene i individets omgivelser, forklart antiindividualistisk, i.h.t. Burge både av moderne persepsjonspsykologi og ham selv.

- **Veridikal perseptuell representasjon og aprioritet.**

Konsekvensen av at **rasjonaliteten** er et naturlig slag i alle individer som har «mind», er både at innholdet i perseptuelle representasjoner blir veridikalt og at det er tilgang til a priori kunnskap om verden.⁶¹

Generelt sett er følgende ressurser og filosofiske virkemidler tilgjengelige i Burges' metafysiske undersøkelse:

- Aprioriteten, basert på Burges' tese om at rasjonalitet er et slag i individets natur. Det er mulig å skaffe seg apriori kunnskap og innsikt om verden, uavhengig av empiriske fakta.
- Burge anvender vanlige logiske slutninger, fra premisser til konklusjon
- Burge krever at påstander om noes ontologiske status må oppfylle konstitutive filosofiske betingelser.

⁶¹ Jeg går ikke dypere inn i spørsmålet om på hvilket nivå i det omvendte hierarkiet (ref. vedlegget) at tilgangen til a priori kunnskap oppstår – hva som er aprioritetens «lower border».

Burge har satt seg fore å redegjøre filosofisk m.h.t. hva som er det essensielle ved persepsjonen, en redegjørelse som oppfyller nevnte konstitutive betingelser. For dette formål anvender han en filosofisk undersøkelsesmetodikk, som tar sitt utgangspunkt i vitenskapenes «kind»-bestemmelse av det naturlige slaget persepsjon. Først skisseres tre prinsipper, som Burge hevder det er *a priori* sann kunnskapsmessig tilgang til.⁶² Burges' målsetting er å vise at de tre prinsippene, hvis de er sanne, forsvarer tesen om veridikal perseptuell representasjon av verden i individene. De tre a priori prinsippene er:

Prinsipp 1: "Mind-Independence":

Objektene for persepsjonen eksisterer objektivt i verden; de er "mind-independent subject matters" (ref. Burge 2010:46). *"Physical objects, properties, and relations are paradigm cases of objective mind-independent subject matters"* (Burge 2010:21).

Prinsipp 2: Representasjonsinnholdet i persepsjonen individuerer objektet:

Innholdet i individets perseptuelle representasjoner **spesifiserer** objektivt det som individet perseptuelt står overfor. Et veridikalt perseptuelt innhold er en veridikal (objektiv) individuering av det objektet som representeres, fordi individets persepsjon automatisk og ved hjelp av psykologiske konstanter ("constancies") spesifiserer instansieringer av "tokens of representational kinds".⁶³ Persepsjonen omdanner automatisk "perceptual attributives" til veridikale perseptuelle oppfatninger "as of" egenskapene ved det objektet individet persiperer.

Prinsipp 3: Objektet forårsaker representasjonsinnholdet:

Burge støtter seg til tesen om innholdseksternalisme; det er **objektet** som forårsaker innholdet i perseptuelle oppfatninger av objektet. Dannelsen av et veridikalt representasjonelt innhold i persepsjonen skjer iflg. Burge antiindividualistisk; det er objektet selv som kausalt, og p.g.a. gjensidigheten i relasjonen, forårsaker innholdet i representasjonen.

Burge hevder at Prinsippene 1-3 er a priori tilgjengelig sann kunnskap om verden uavhengig av empiri. Etter mitt syn er prinsippene intuitivt plausible.^{64 65}

⁶² Det vises til "Foundations of Mind" (Burge 2007:21-24).

⁶³ Burge hevder at innholdet i mentale representasjoner ("perceptual beliefs" i individet) **individeres** for eksempel slik: *"The sense of 'square-type' is, of course, not that the representation is square. Rather the relevant representational kind is individuated in terms of the representational kind (representational content) square.* (Burge 2010:35). Burge hevder at veridikal individuering av "tokens" (x), som er instansieringer av «types/kinds» (y), er en naturlig evne innebygget i individets perseptuelle utrustning – hos de individene som har "mind".

⁶⁴ For Burge er det ikke tilstrekkelig at de tre prinsippene, hver for seg, er a priori tilgjengelige. For også å kunne hevde at de hver for seg er **nødvendig og a posteriori sanne** ("necessarily a posteriori what they are"), må prinsippene oppfylle de nevnte konstitutive betingelsene. Betingelsene oppfylles ikke i trinn 1, men som vi skal se, hevder han at de oppfylles i trinn 2.

TRINN 1 i Burges' filosofiske undersøkelsesmetodikk – «*heuristic worth-trying*» (Burge 2010e:4):

I det a priori heuristiske trinn 1 hevder Burge at det er en **konsekvens** av at verden eksisterer "mind-independently" at persepsjonsfunksjonen i individet individuerer objektet veridikalt (objektivt). Slik må det være. Likeledes hevder han, a priori, at det er en konsekvens av at verden eksisterer "mind-independently" at det er objektet i individets omgivelser som forårsaker innholdet i individets mentale representasjoner. Slik må det også være. Fordi verden eksisterer "mind-independently", kan individet bare ha kunnskap om verden via individets mentale perseptuelle ressurser, og det er bare objektene i verden som kan forårsake et veridikalt (objektivt) innhold i individets perseptuelle representasjoner. At det er **slik** det **må** være, kan vi vite a priori, fordi rasjonaliteten er natur i individene. Gjennom en slik a priori heuristisk metafysisk refleksjon kan man komme til at Prinsipp 2 og Prinsipp 3 er konsekvenser av Prinsipp 1.

For Burge er målsettingen med trinn 2 å vise at det aprioriske resonnementet oppfyller nødvendige konstitutive betingelser:

TRINN 2 – «*reasons to believe / warrant*» (Burge 2010e:4):

I trinn 2 argumenteres det **logisk** for at Prinsipp 1 ("mind-independence"-tesen) er en sannhet om verden. Grunnlaget for den logiske slutningen er slik: hvis Prinsipp 2 og Prinsipp 3 oppfyller nødvendige konstitutive betingelser – noe Burge hevder å kunne forsvare at de gjør - så kan Prinsipp 1 utledes **logisk** av Prinsipp 2 og Prinsipp 3. Argumentet går slik:

Hvis representasjonsinnholdet i individet individuerer objektet, og hvis objektet forårsaker det perseptuelle innholdet i den representasjonelle mentale tilstanden, så finnes det en verden med objekter som eksisterer uavhengig av det mentale hos individet.

Strukturen i dette resonnementet er slik: (PRE=premiss)

PRE1: Individueringen av objektet (Prinsipp 2)

En fremgangsrik empirisk persepsjonspsykologi bekrefter at det naturlige slaget persepsjon i individet individuerer objektet veridikalt. Dette gjelder i alle kontrafaktiske situasjoner.

PRE2: Objektet forårsaker representasjonsinnholdet (Prinsipp 3)

En fremgangsrik empirisk persepsjonspsykologi bekrefter at objektene i verden antiindividualistisk forårsaker innholdet i perseptuelle representasjoner. Også dette gjelder i alle kontrafaktiske situasjoner.

⁶⁵ Jeg går ikke ytterligere inn i Burges' argumentasjon for det aprioriske resonnementet. Referanse til hans begrunnelser finnes i Burge 2007:22 og Burge 2009:300-301. I avsnitt 5.3.3 redegjør jeg for Burges' påstand om at det finnes naturlige normer for a priori kunnskapstilegnelse, som gjør det mulig å gripe a priori hva og hvordan verden er – «what it is».

K: Siden PRE1 og PRE2 begge oppfyller konstitutive betingelser, er den fysiske verdens "mind-independence"-status en logisk sannhet om verden.

Forklaringen av den logiske slutningen kan utdypes slik: Dersom mentale representasjonelle innhold i individet er veridikale (i samsvar med naturlige normer og naturlig rasjonalitet), og dersom innholdet i representasjonene forårsakes av objektene i verden, så er det noe som **representeres**, noe som er en "mind-independent" verden (noe som **blir representert**), og noe som **representerer**. Det som representerer, kan ikke være det samme som, kan ikke være identisk med, det som blir representert. Begge eksisterer, og de er ikke identiske. Den ene, den som representerer, har mental utrustning ("mind"). Den andre eksisterer "mind-independently".

Det følger av ovenstående at sannhetsverdien av Prinsipp 1 "henger" på hvorvidt Prinsipp 2 og Prinsipp 3 oppfyller nødvendige konstitutive betingelser, noe Burge hevder at de gjør. Jeg viser til redegjørelsen for dette foran i masteroppgaven, spesielt avsnittene 1.2.2 og 4.3.

5.1.3 ER BURGES' FILOSOFI NOE MAN BARE KAN TRO PÅ ELLER IKKE ?

Dersom det er slik at objektene i verden forårsaker et veridikalt perseptuelt representasjonelt innhold i individene, og dannelsen av perseptuelle innhold skjer i samsvar med naturlige normer, er det noe i verden som representerer og noe som blir representert. Som nevnt i innledningen til kap. 6 er denne representasjonelle forklaringen av verden noe Burge og reduktive fysikalister kan være enige om – deres felles ståsted i realismen. Men Burge er ikke fornøyd med å forklare det mentale som noe som "bare" reduseres konseptuelt til noe fysisk slik reduktiv fysikalisme gjør. Burge hevder at det mentale er noe som er i naturen sui generis.

Det er den mentale komponenten, det som har både et fysisk og mentalt aspekt, som representerer, mens det som blir representert, er det som bare er fysisk. For enkelhets skyld kaller jeg disse to "sfærene" i Burges' filosofi for "deler" (uten at jeg i denne sammenhengen legger noe spesielt i begrepet "del"):

Del I: Den del av verden som må **bli representert** av «mind» for at det skal oppstå veridikal empirisk kunnskap om den i «mind»:

Det som eksisterer "mind-independently" i verden, kan ikke representere seg selv. Det **er** i verden, og det har en natur som er uavhengig av våre epistemologier. Vitenskapene forklarer begrepslig og utvikler teorier om det som eksisterer «mind-independently» i form av «kinds», «types», «tokens», «properties».

Del II: Den del av verden som **kan representere**:

Det er det mentale som kan representere. Grensedragningen mellom det i verden som **har**, og det

som ikke har mental utrustning, er ikke entydig og klar. Det synes opplagt at mennesket og mange arter av dyr og fugler **har** mental utrustning og kan representere, og derigjennom akkumulere kunnskap om den ikke-representerende del av verden. Det synes like opplagt at gull, aluminium og vann **ikke** har mental utrustning og kan derfor ikke representere seg selv eller noe som helst. For planter og laverestående organismer er det vanskeligere å avgjøre hvor grensen går mellom de som har, og de som ikke har mental utrustning. ⁶⁶

Den del av verden som kan representere, som ser verden fra et førstepersonsperspektiv, er den mentale utrustningen i levende biologiske organismer - i de individene i verden som har en slik mental utrustning. Slik Burge argumenterer er det mentale verken epifenomenalt eller en reduktivt forklart funksjon, men noe som er *i* naturen.

Hvis det er slik som Burge hevder, at persepsjon er en naturlig teleologisk psykologisk funksjon i naturen, blir del I (det som blir representert), representert av del II som veridikalt innhold i mentale tilstander. Del II har tilgang til veridikal representasjon av del I (i del II). (Jeg lar "self-knowledge" være et åpent spørsmål). ⁶⁷ Men hva kan man hevde om summen eller helheten av del I og del II uten at en slik påstand blir sirkulær eller «question-begging»? Hvordan forklare summen eller helheten, ikke bare delene? Er det overhodet mulig at noe som er en del av noe («mind»), kan forklare den helheten den selv bare er en del av? Selv om at det i del II kan gis en plausibel filosofisk redegjørelse for ontologien til del I, er det et komplisert spørsmål hvorvidt del II også kan forklare helheten og seg selv.

Den vitenskapelige naturalismen hevder at "*scientific theories are the only source of genuine knowledge*" (ref. side 29). Er dette et utsagn man bare kan tro på eller ikke – ikke noe man kan vite? Det er en kontroversiell og komplisert påstand å hevde at det ikke finnes **epistemisk** grunnlag for påstander eller teser om helheten av del I og del II – bare metafysiske. Det synes å være umulig å forklare en helhet man selv bare er en del av. Med de forbehold som er nevnt ovenfor, er derfor min konklusjon at utsagnet "*scientific theories are the only source of genuine knowledge*" er et utsagn man bare kan tro på eller ikke. ⁶⁸

Hva kan man si om **fysikalismens** metafysiske påstand om at: "*Everything is physically constituted. Everything is made out of the same physical stuff*" (Papineau 2001:3). Kim forsvarer en reduktiv fysikalistisk epistemologi som jeg omtaler som en egenskapsfysikalisme, forankret (i) i vitenskapelig

⁶⁶ Også "mind" eksisterer "mind-independently" i verden. Det er altså noe ved "mind" – det mind **er** - som er uavhengig av hva vi tenker **om** "mind". Teorier i «mind» om det ved «mind» som ikke er «mind-independent», er «mind-dependent», dvs. subjektivt, idealistisk, ønsketenkning, diktning, fantasi, kreativitet osv.

⁶⁷ Barel (2009) drøfter "*Self-knowledge*".

⁶⁸ Jeg går ikke nærmere inn på innvendingen om at et slikt syn fører til skeptisisme.

naturalisme og (ii) i det hierarkisk lagdelte verdensbildet. Ut fra argumentene i redegjørelsen ovenfor, blir min konklusjon at Kims egenskapsfysikalisme er noe man bare kan tro på eller ikke.

Hva med Tyler Burge ? Hvordan forklarer han helheten av del I og del II ? Er også Burges' metafysikk noe en bare kan tro på eller ikke ?

Slik jeg leser Burge er hans svar at del II *er* i naturen i det enkelte individ, som naturlig rasjonalitet, et "natural kind" som automatisk gir individet tilgang til veridikal kunnskap om verden. Ved at det mentale hevdes å ha både et fysisk og mentalt aspekt, har jeg kommet til at Burge står en fysikalistisk ontologi relativt nært. Burges' metafysikk hevder at ***sann kunnskap om verden dannes eller formes automatisk som veridikalt perseptuelt innhold i individenes representasjon av verden*** - i del II. Burge plasserer altså persepsjonen svært nært den fysiske naturen.

Jeg antar at Burge ville føyet til, at for at denne påstanden ikke skal være «question-begging» eller noe man bare kan tro på eller ikke, må påstanden tåle og oppfylle nødvendige konstitutive betingelser. Burge hevder at hans metafysikk om persepsjonen oppfyller disse betingelsene. De konstitutive betingelsene gir Burge et grunnlag, begrunnelser, argumenter, belegg for å *tro* – «reasons to believe» - «warrant». Det foreligger altså gode belegg for å kunne konkludere slik:

Siden fornuften som mental utrustning i individene er trygt forankret i det fysiske, sammen med resten av det som eksisterer «mind-independently», kan fornuften gi veridikal kunnskap m.h.t. det som eksisterer «mind-independently» i verden. Veridikal kunnskap om verden er imidlertid feilbarlig, men den kan ikke være ikke-veridikal.

5.1.4 BURGES' BRUK AV BEGREPET «NATURAL KIND»

I avsnitt 1.2.2 redegjør jeg for de krav Burge stiller for at en påstand skal være en metafysisk nødvendig sannhet. Som nevnt viderefører Burge tankegangen til Putnam / Kripke / Donnellan på det han omtaler som «natural kinds». Burge hevder at påstander om ontologien til de naturlige slag i naturen kan oppfylle betingelsene for å være en metafysisk nødvendig sannhet, en påstand som er sann i alle kontrafaktiske situasjoner. «Natural kinds» har sin egen essensialitet – de er sui generis det de er «in all possible worlds».

I tillegg til at de naturlige slags ontologiske status gir grunnlag for å kunne hevde metafysisk nødvendige sannheter, er de naturlige slag «explanation-grounding». Dette redegjør jeg for i avsnitt 2.2.

Naturlige slag spiller en avgjørende rolle i Burges' konstitutive betingelser, særlig i (iii) om metafysisk nødvendige sannheter og i (iv) om gode forklaringspraksiser (ref. side 32ff). Burge forklarer dette slik:

«The intuitive idea is that a constitutive question concerns conditions on something's being what it is. Constitutive conditions ground explanations of something's nature, the aspect of what it is that could not possibly be different if it is to be and remain what it is. [Det er det det er og beholder sin natur i alle kontrafaktiske situasjoner – mitt innskudd]. Thus a simple constitutive condition on accurate perception of a particular of a certain kind is that it be caused by what it is a perception of» (Burge 2010:5).

Burges' filosofi, som etter mitt syn er forankret innenfor det fysiske domenet, tar sitt utgangspunkt i biologiens naturlige slag.⁶⁹ Burge aksepterer biologiens "kind"-bestemmende rolle. Biologiens naturlige slag danner grunnlaget for ("ground") persepsjonspsykologiens forklaringer - "natural kinds ground psychological explanations". Når fysikkens, biologiens og persepsjonspsykologiens beste eksplanatoriske praksiser er på plass, kan Burges' metafysiske undersøkelsesmetodikk overta stafettspinnen og søke etter filosofiske sannheter som er metafysisk nødvendige og a posteriori bekreftet. Og Burge lar vitenskap «trumfe» all metafysikk.

Hva er disse «natural kinds» som jeg en rekke steder i masteroppgaven viser til, og som jeg hevder spiller en slik avgjørende rolle i Burges' filosofiske prosjekt?

Burge karakteriserer de naturlige slag som «a «cut» in nature» (Burge 2010:xii). Han hevder om persepsjonens representasjonelle evne: «I shall argue that this sense [the sense of 'representational' – mitt innskudd] corresponds to a significant kind, or «cut» in the world» (ibid:xiii). Burge er en av mange filosofer som i kjølvannet av Kripkes tese om essensialiteten til «natural kinds», hevder at det finnes taksonomier som griper reelle og naturlige slag og trekk ved verden.⁷⁰ Jeg skal nedenfor redegjøre for hva som etter mitt syn karakteriserer Burges' forståelse av 'natural kinds'.

I «*Carving Nature at its Joints*» (2011) refereres en gammel taoistisk allegori som forklarer hva det vil si «to carve nature at its joints» - ref. Burges' karakteristikk av et naturlig slag som et «cut in nature». Allegorien omhandler hvordan den taoistiske måten å partere og skjære opp et dyr på skiller seg fra «ikke-taoistiske» slaktere:

«My father taught me the Taoist way. I merely lay the knife by the natural openings and let it find its own way through. Thus it never needs sharpening».

«Plato famously employed this «carving» metaphor as an analogy for the reality of Forms (Phaedrus 265e): like an animal, the world comes to us predivided. Ideally, our best theories will be those which «carve nature at its joints» (Campbell, Rourke, Slater (eds.) 2011:1)

⁶⁹ Ontologien til biologiske funksjoner drøftes bl.a. i LaPorte (2004). Det blir for omfattende å redegjøre ytterligere for dette her.

⁷⁰ «Natural-kind»-filosofien er imidlertid fragmentert og debatten pågår fortsatt intenst.

Iflg. dette synet på naturen, er vitenskapenes oppgave å avdekke de naturlige «joints» i naturen, gjennom oppdagelsen av ulike naturlige «cuts». Burge forsvarer essensialiteten til slike «natural cuts», og hans syn faller sammen med den metafysiske tilnærmingen til naturlige slag:

«One source of philosophers' interest in natural kinds is distinctively metaphysical: are there 'natural joints' in nature, which our classificatory systems – in ordinary life or in science – might latch onto» (Beebe, Sabbarton-Leary (eds) 2010:1).

Burge tar altså i sin filosofi utgangspunkt i en taksonomi basert på «natural kinds». Han hevder for eksempel at:

*“Representational psychological states are those that have veridicality conditions as an aspect of their **natures** – as an aspect of the fundamental explanation-grounding kinds that they instantiate. (min utheving)*

I take it that in the psychologies of some individuals, having veridicality conditions is an aspect of the nature of the states – the kind of states they are – not simply a status accorded those states for the purposes of someone who describes the states. Being representational is, I think, a real feature of a state, not a feature of a stance toward the states (Burge 2010b:2).

For Burge er det et sentralt poeng at de naturlige slags ontologi er epistemologiuavhengig. Burge skiller mellom “kinds” som har en reell natur og «kinds» «that are merely conventional». Å tildele (“accord”) mentale tilstander en status “for the purposes of someone who describes the states”, er en form for epistemologisk konstruktivisme eller instrumentalisme – ref. (Burge 2010b:3).

Essensialiteten til naturlige slag må **oppdages** gjennom vitenskapelig og metafysisk undersøkelse – essensialiteten kan ikke konstrueres eller fastsettes gjennom konvensjoner eller avtaler. Naturlige slag forklares ved hjelp av vedkommende slags sui generis natur.

Burge hevder også at **fornuften** ikke kan reduseres til noe annet, fordi fornuften er et sui generis naturlig psykologisk slag. Fornuften kan bare være identisk med seg selv, ikke med noe annet, heller ikke det begreplige uttrykket. Fornuften **er** i verden, fungerer slik den gjør i seg selv, uavhengig av hvordan vi tenker om den og forklarer den. Om persepsjonen sier Burge: slik **er** “.....the nature of perception, what it fundamentally is” (Burge 2010:368). Slik er det også med rasjonaliteten i individene, iflg. Burge.

Som nevnt pågår det en intens debatt innen filosofien omkring disse spørsmålene, og meningene er mange. Omfanget av masteroppgaven tillater ikke at jeg går dypere inn i dette temaet.

5.2 TELEOLOGIENS BETYDNING I TYLER BURGES' PROSJEKT

Før jeg i avsnitt 5.3 drøfter Burges' argumenter for naturslagstesen om **rasjonaliteten**, redegjør jeg for den sentrale rollen teleologi spiller i Burges' prosjekt.

Naturens naturlige funksjoner er iflg. Burge formålsrettet. Han hevder at biologisk forklarte funksjoner i naturen (for eksempel hjerte- og nyrefunksjonen) er naturfunksjoner som oppfyller funksjonens formål teleologisk. Oppfyllelsen skjer automatisk. Biologisk forklarte funksjoner fungerer slik de gjør, uavhengig av hvordan vi forklarer dem. Hjertet pumper blod så godt det kan og nyret renser blodet så godt som mulig. Alt skjer automatisk i naturen - uavhengig av våre epistemologier.

Burge hevder at det ikke bare finnes biologiske naturfunksjoner, men også psykologiske (mentale) naturfunksjoner som har funksjonsoppfyllelse som formål. Også **mentale** naturfunksjoner oppfyller sitt funksjonelle formål automatisk. Det funksjonelle formålet til det psykologiske slaget persepsjon består i, teleologisk, å representere objektene i verden veridikalt; så sant og nøyaktig som mulig. *"I call this type of function constitutively associated with representational success **representational function**"* (Burge 2010:309). *"... it is apriori that where there are perceptual states or systems, their representational function is to be accurate, or to yield accurate perceptual states"* (Burge 2010:310).

Teleologi handler om funksjoners formål: *"... teleology... is function or purposiveness"* (Burge 2010:339). Både Burge og den filosofiske tradisjonen han karakteriserer som DT, forklarer det mentale som en funksjon. Det synes også å være enighet mellom Burge og DT om hva funksjoner **gjør**; deres funksjonelle rolle. Men, mens DT foretar en reduktiv funksjonalisering av det mentale, anlegger Burge et teleologisk perspektiv på funksjoner i **naturen**.

Burges teleologiske perspektiv innebærer, at for mentale funksjoner i naturen, for eksempel persepsjonsfunksjonen i individet, er det avgjørende at funksjonen **lykkes** i å oppfylle sitt formål. For en naturfunksjon er det å lykkes selvsagt ikke en viljeshandling eller noe naturfunksjonen «vet» at den gjør eller noe den streber etter å oppnå, men er noe som skjer automatisk i naturen, som en følge av hvordan naturfunksjonens vesen **er** – slik dette er blitt satt i og av naturen selv. Naturen er slik den er – vår rolle er å oppdage hva og hvordan den er. Dette teleologiske perspektivet på naturfunksjoners formålsoppfyllelse karakteriseres av Burge som *"...[an] Aristotelian framework that I am about to elaborate"* (ref. side 50).

"Teleology is more primitive than representation" (Burge 2010:341). Teleologi er et trekk ved alle naturlige funksjoner i naturen, både biologiske og mentale. Det er derfor naturlig å anta, siden det fysiske og biologiske må antas fylogenetisk å ha kommet først, at teleologi i biologi er et mer primitivt trekk ved verden enn ved de mentale funksjonene.

Iflg. Burge er teleologisk formålsoppfyllelse for en naturfunksjon som jobber slik den gjør, et spørsmål om suksess eller fiasko, og om grad av suksess / fiasko; *“Success and failure are marks of teleology”* (Burge 2010:75). Det dreier seg om funksjonell formålsoppfyllelse. Burge hevder følgende om psykologiske tilstanders natur:

- *“An aspect of the nature of committal psychological states, like belief, perception, and intention, is to **function** to be veridical or to **make** their representational contents veridical”* (ibid:81) (mine uthevninger).

Jeg tolker dette utsagnet fra Burge slik at persepsjonen, som en mental funksjon i naturen, i individene, gir et veridikalt perseptuelt innhold dersom den **teleologisk** oppfylder sitt naturlige formål. *“... perception is a teleological notion”* (ibid:535).

Hvis det er slik at mentale funksjoner i individene er teleologiske og oppfylder sitt formål slik dette er bestemt av og i naturen selv, slik Burge hevder, er reduktiv funksjonalisering ikke en tilstrekkelig forklaring. Burge hevder at naturlige mentale funksjoner har naturlig funksjonsoppfyllelse som **formål** (“purpose” / telos) – et formål som **er** i funksjonens mentale natur og som realiseres i individene av seg selv – simpelthen fordi det er slik naturlige funksjoner **er**. Burge hevder derfor at reduktiv fysikalisme (DT) er en deflatering av naturslaget persepsjon. ⁷¹

Naturens (naturlige) funksjoner og disses naturlige funksjonsoppfyllelse er kjernen i Burges’ teser om teleologi - både i den biologiske og i den psykologiske naturen. Det teleologiske aspektet ved en funksjon i naturen, slik Burge argumenterer, kan altså oppsummeres som å være oppfyllelsen av funksjonens naturlige formål, med grader av suksess / fiasko. Burge hevder at naturlige funksjoner, også de mentale, gjør dette i kraft av seg selv, slik de er, mens reduktiv fysikalisme (DT) nøyer seg med å forklare funksjonene analytisk, reduktivt og empirisk – dog uten nødvendigvis å hevde noe annet enn Burge m.h.t. hva formålsoppfyllelsen rent faktisk (empirisk) består i.

5.3 BELEGGET FOR BURGES’ METAFYSIKK

5.3.1 INNLEDENDE OVERSIKT

De to sentrale argumentene til Burge for å kunne hevde at persepsjonen representerer veridikalt, er (i) at fornuften i individene er både fysisk og mental natur og (ii) at individets mentale utrustning er en naturlig teleologisk funksjon i naturen. Imidlertid, hvis det er slik Burge hevder, må det også være slik at det finnes naturlige normer for rasjonalitet og veridikalitet. Kunnskap om disse normene er

⁷¹ Burge gir en kortfattet begrunnelse for denne påstanden i Burge (1999), hvor han også utdyper hvorfor han mener at **filosofien** ikke bør “legge seg flat” for vitenskapene.

iflg. Burge a priori tilgjengelig.⁷² I tillegg må argumentene (i) og (ii) ovenfor kunne bekreftes a posteriori.

Avsnitt 5.3 har som målsetting å vise belegget («warrant») for argumentene (i) og (ii). Avsnitt 5.3 bygges opp slik:

- 5.3.2 Redegjørelse for de naturlige normene og deres struktur
- 5.3.3 Om Tyler Burges' sterke forankring i rasjonalismen
- 5.3.4 Grensesnittet mellom Burges' metafysikk og empirisk vitenskap
- 5.3.5 En rekonstruksjon av premisser og konklusjon i Burges' argumentative struktur
- 5.3.6 Argumenter og motforestillinger til Burges' teser

5.3.2 DE NATURLIGE NORMENE OG DERES STRUKTUR

Burge hevder at det finnes normer som eksisterer "mind-independently" i naturen. Han hevder at persepsjonspsykologien bekrefter dette empirisk. Normene er i individenes natur, og individene kan ikke unngå å ha de naturlige normene:⁷³

"Natural norms are norms that constitute an explanatorily relevant kind, independent of any individual's setting or acceding to them" (Burge 2010:338).

"- natural norms - are set by the nature of the enterprise itself, not by choice or convention" (ibid:339).

Når Burge hevder at normene er «set by the nature of the enterprise itself» er det fordi han hevder at teleologiske funksjoners standarder og normer for vellykket funksjonsoppfyllelse settes av og i naturen selv som normer for funksjoners grad av suksess / fiasko. Vellykket funksjonsoppfyllelse er et trekk ved naturlige biologiske og psykologiske funksjoner, men fordi naturlige funksjoner ikke er perfekte eller ufeilbarlige, må det være standarder og normer som angir nivå og grad av vellykket formålsoppfyllelse (ref. Burge 2010:338). Han hevder at *"For every function, it is apriori that there are various norms in this sense"* (Burge 2010:311). Og at det er **godt** for en funksjon å lykkes, forutsetter suksesskriterier: *"so" - "goods generate shoulds"* (Burge 2003:513) – dvs. normer. *"It is apriori that the animal has this good and this function by virtue of being a believer"* (Burge 2003:521). Burge hevder at persepsjonspsykologien bekrefter empirisk at det finnes slike standarder og normer for teleologisk funksjonsoppfyllelse.

Slik Burge argumenterer, kan naturlige normer ikke være utviklet eller satt av individet selv. Normene er natur i individene. Persepsjonen, fornuften og normene er alle i naturen og forklares

⁷² Aprioriteten «trumpes» av vitenskapelig empiri eller manglende empiri.

⁷³ Burges' prosjekt er å "oppdage" hva disse normene *er* (ontologi / metafysikk), forklare normene (epistemologi), og søke belegg for forklaringene i psykologisk vitenskap og "common sense".

som naturlige slag. Naturlige normer er ikke naturalistisk reduserte normer, men normer som selv er ikke-reduserbare, og som inngår i kausale relasjoner mellom fysiske og mentale begivenheter i verden. Normene er, på samme måte som persepsjonen selv, psykologiske slag ("kinds")

"that constitute an explanatory relevant kind, independent of any individual's having a positive or negative attitude toward the function of the norm" (2010:309). "In none of these cases is the norm prescribed by social authority or by any individual agency. Nor need the norms be appreciated by anyone if an individual is to fall under them" (2010:313). "None of these norms depends on being set, or acceded to, as goals or standards by individuals" (ibid).

At representasjonsnormativiteten *er* i naturen, innebærer ikke iflg. Burge at normene selv inngår i det perseptuelle innholdet i representasjoner: *"Most norms need not be the representational content of any state of a system or individual that falls under the norms" (2010:314).* Andre filosofiske posisjoner hevder at individet selv må kunne representere normene. For Burge er det avgjørende at normativiteten er en del av, og innebygget i representasjonsfunksjonen, dvs. at individet ikke trenger å ha metateoretisk innsikt i normenes rolle og natur, eller selv kunne representere normene.

Hvis man aksepterer, men bare som et empirisk faktum, at det finnes normer for rasjonalitet og veridikalitet, men man tror ikke på Burges' metafysiske redegjørelse for dette, vil man på samme måte som for eksempel reduktive fysikalister kunne slå seg til ro med at normene eksisterer, de kan bekreftes empirisk, og det kan argumenteres deduktivt logisk for påstanden. Man trenger ikke i tillegg Burges' metafysikk om det teleologiske aspektet ved naturlige funksjoner. Det er imidlertid denne metafysiske tilleggsforklaringen hos Burge som etter mitt syn skiller Burge fra reduksjonistene. Ser man bort fra Burges' nødvendige konstitutive betingelser, står Burge og DT hverandre empirisk ganske nært. For meg er dette et argument til fordel for konklusjonen om Burges' forenelighet med en svak antireduktiv fysikalisme.

Nærmere om normstrukturen i Burges' filosofi

Burge hevder at det finnes mange typer av **normer** (2010: 312-314):

- **Logikkens** normer: *"It is the business of logic to state the most general laws concerning the norm that governs assertion and judgement".*⁷⁴ Logikken har normer for logisk slutning og fornuft – streben etter logisk sannhet.
- **Biologiske** normer, som er sentrale for den biologisk funksjonsoppfyllelsen, hvor fylogenetisk egnethet ("fitness") inngår i evolusjonen.

⁷⁴ Burge, Tyler (2005:78): *Truth, Thought, Reason – Essays on Frege*, Clarendon Press, Oxford.

- **Representasjonsnormer**, som sammen med perseptuelle konstanter ("constancies"), danner forutsetningen for veridikal representasjon av virkeligheten. Burge understreker at representasjonsnormene er konstitutivt og distinkt forskjellige fra biologiske normer og at betingelsene for veridikal representasjon ikke kan reduseres til biologiske funksjoner.
- **Moralske** normer:
Det finnes moralske normer som er naturlige normer, men de er også refleksive, fordi de forutsetter meta-representasjonell evne og kapasitet hos individet. Noen moralske normer er ikke naturlige normer – bare refleksive, for eksempel etiketteregler.

Av **representasjonsnormer** nevner Burge (2010:435):

- **Perseptuelle** normer, som er hovedtema i det følgende.
- Normer for **proposisjonelle** oppfatninger ("propositional beliefs"); proposisjonelt uttrykte påstander og vurderinger.
- **Epistemiske** normer. *"In evaluating cognitive systems with propositional attitudes, it seems appropriate for the first time to speak of epistemic norms"* (2003:519). *"Epistemic norms are a priori necessary concomitants of a system of belief and reference having the representational function of producing true representations"* (2003:521).
- **Andre normer**. (Burge (2010) nevner flere normer, som etter mitt syn ikke ansees relevant i denne sammenheng).

Selv om Burge hovedsakelig fokuserer på perseptuell representasjon av verden, redegjør han også for de kravene han stiller til **proposisjonelle** påstanders sannhetsverdi – oppfyllelsen av logiske eller semantiske sannhetsbetingelser. I 2003-essayet *"Perceptual Entitlement"* hevder han at sannhetskriteriet for proposisjonelle påstander er "justification" - mens tilsvarende kriterium for perseptuelle påstander er **nøyaktighet** - "accuracy / representational correctness" (ibid). *"Entitlement"* er Burges' betegnelse på det som uttrykker den epistemiske berettigelsen av perseptuelle oppfatninger. Også her har normativitet avgjørende betydning: *"I see entitlements to perceptual beliefs as fulfillments of normative conditions on perceptual states and on transitions from them to perceptual beliefs"* (2003:530). ⁷⁵

Naturlige **perseptuelle** normer, som kan erkjennes apriori, er konstitutivt assosiert med perseptuell evne og kapasitet, som består i å (2010:312):

⁷⁵ Burges' redegjørelse for epistemisk berettigelse og normer for epistemisk kunnskapstilegnelse er en omfattende problemstilling jeg ikke finner å kunne gå dypere inn i innenfor rammen for masteroppgaven..

- Persipere tingene slik de er - danne veridikal perseptuell representasjon – dvs. **pålitelig** representasjon av typer ("**types**") av perseptuelle slag. Innenfor "The Proximity Principle" er dette dannelsen av "antecedent psychological sets", som sammen med "proximal input" (**tokens**), og individets proprioepsjon, prosesserer og kalkulerer ("computes") "a given type (kind) of perceptual state" med **nøyaktighet**.⁷⁶
- Det sistnevnte, nøyaktigheten i representasjoner, er å persipere så godt som det perseptuelle systemet klarer - så godt og nøyaktig som mulig.
- Persepsjonen bør altså være **både** pålitelig veridikal, og representere perseptuelt så godt som mulig, gitt de restriksjonene som hviler på persepsjonens formål og utførelse.

Også for det etterpåfølgende **konseptuelle** nivået finnes det **naturlige** normer; normene for dannelsen av sann **proposisjonell** representasjon. Disse normene er konstitutivt assosiert med "*the nature and basic function of belief*" (Burge 2010:312).⁷⁷

5.3.3 OM BURGES' STERKE FORANKRING I RASJONALISMEN

Burge kommenterer selv i (Burge 2013a) noen faktorer som har bidratt til hans sterke forpliktelse overfor rasjonalismen:

"In my early education in philosophy, I was faced with a near taboo against any sort of rationalism. The taboo was almost as strong as the one against questioning materialism (s. vii)..... What kept me from being convinced by the prevailing empiricism, apart from a natural aversion to ideology, was its patently inadequate account of logic and mathematics, its denial or failure to reflect on cognition in ordinary value judgments, and its failure to give a convincing account of some aspects of philosophy itself (s. vii-viii)".

Burges' holdning til rasjonalismen er påvirket av Frege. Frege og Burge ser begge på logikken som middel til å gripe verden - til å forstå lingvistisk struktur (syntaks) og mening (semantikk) (Burge 2010:152). De trekker imidlertid forskjellige konklusjoner m.h.t. ontologi. Burge forankrer fornuften, forklart som et naturlig slag - "a **natural** kind" - i naturen, mens Frege tilskriver objektet for **tanken** en selvstendig ontologisk status – "a **logical kind**" – ref. Freges forsøk på å utvikle en logisme hvor

⁷⁶ Det vises til Burge (2005 b:22ff): *Disjunctivism and Perceptual Psychology*, Philosophical Topics, Vol. 33, No. 1, 2005.

⁷⁷ Burge skiller mellom "truth" og "veridicality". Sistnevnte uttrykker sikkerheten til empirisk kunnskap, som er kontingent og feilbarlig, i motsetning til logisk sannhet.

han ville tilskrive objektet for tanken en selvstendig eksistens i verden, en selvstendig ontologisk status.^{78 79}

Aprioriteten, et annet kjennetegn ved rasjonalistisk filosofi, er et fremtredende trekk ved Burges' filosofi; verden er iflg. Burge a priori "knowable". Som Leibniz hevder Burge at a priori betyr "*independent in justificational force from sense-perception or sense-perceptual belief*" (H/R2003:388).

Nytt hos **Burge**, som bryter med hovedstrømningene i det 20. århundres filosofi, er påstanden om at det finnes **naturlige** normer også for a priori kunnskapstilegnelse. Fordi a priori kunnskapstilegnelse er inngangen til kunnskapen om verden, og fordi normene ligger i individets psykologiske utrustning, er normene en forutsetning for aprioriteten. "*[Epistemic warrant] derives from intellectual understanding or reason, not from sense experience*", hevder Burge.⁸⁰ Det er på grunnlag av fornuften som natur, basert på logikkens naturlige normer, at individet har tilgang til a priori kunnskap om verden, slik den **er**. Burge slutter seg til Frege og Leibniz ved å hevde at "*... understanding a logical truth in a fully articulate way requires an ability to articulate through argument its sense or truth-conditions*" (H/R 2003:391). Burge viderefører denne tankegangen ved å hevde det samme om veridikaliteten til det perseptuelle representasjonelle innholdet, nemlig at "*... the veridicality of a perception can be "preserved" in the truth of the corresponding perceptual belief*" (Burge 2003:540-541). Det er de naturlige normene for a priori kunnskapstilegnelse som ligger til grunn for at Individet kan gripe a priori hva og hvordan verden **er**.

5.3.4 GRENSESNIETTET MELLOM BURGES' METAFYSIKK OG EMPIRISK VITENSKAP

Burge hevder en rekke steder i "*Origins of Objectivity*" (2010) at moderne persepsjonspsykologi støtter hans a priori rasjonalistisk baserte metafysikk. Han hevder at persepsjonspsykologiens forskningsresultater gir belegg for hans tese om **representasjonsfunksjons** teleologiske karakter, forklart antiindividualistisk. Han hevder at moderne persepsjonspsykologi bekrefter at **veridikalitet** er kjernen i vellykket perseptuell funksjonsoppfyllelse. "Produktet" av perseptuelle aktiviteter, den perseptuelle oppfatningen, er veridikalt, men **feilbarlig**.⁸¹

⁷⁸ Logisisme er det synspunkt at aritmetikk og geometri kan reduseres til logikk. Både Frege og Russell forkastet dette synspunktet.

⁷⁹ Burge hevder om logikken og aritmetikken: "*Simple truths of logic and arithmetic are so basic, that if one understands them, one realizes that they are true*" (H/R 2003:389).

⁸⁰ Jeg går ikke dypere inn i «*epistemic warrant*». Sitatet er fra (Barel 2009:49), som viser til Burge (1998:2): "*Computer Proof, Apriori Knowledge, and Other Minds*", Philosophical Perspectives, 12: 1-37. Burge (1998) er senere trykket i Burge (2013):306-342.

⁸¹ Med moderne persepsjonspsykologi menes den persepsjonspsykologiske vitenskap i perioden etter ca. 1970, dvs. at Burge refererer til forskningsresultater fra de siste 40 år.

Burge hevder at persepsjonspsykologien, på samme måte som han selv, bygger på tesen om antiindividualisme. Han hevder at moderne persepsjonspsykologi dokumenterer empirisk at (i) individet faktisk har en representasjonsfunksjon; persepsjonen, (ii) at det er objektene i verden og egenskapene ved disse som blir persipert, og (iii) at persepsjonen gir veridikal representasjon av virkeligheten:

- *“The representational content of perceptual states, and of law-like patterns in formation of perceptual states, derive from patterns of causal relations between environment and the individuals. These patterns of causal relations track attributes, and statistical or law-like patterns, in the environment”* (Burge 2010:361).
- *“The attributes and patterns are coded into the representational kinds and formation laws of perceptual systems”* (ibid).

Persepsjonspsykologien bekrefter at persepsjonen løser (“overcome”) problemet med underdeterminerthet i sensorisk informasjon (Burge 2010:353 og 355), ved at persepsjonen transformerer (omdanner) til veridikal perseptuell representasjon *“lower-level information that is underdetermined by the input information”* (Burge 2010:359).⁸²

I avsnitt 1.2.2 redegjør jeg for hvordan naturslagstesene etter mitt syn utgjør et analytisk grensesnitt mellom Burges’ metafysikk og empirisk persepsjonspsykologi. Ved at filosofi og empirisk vitenskap har de naturlige slag som en felles analytisk referanse, kan de filosofiske påstandene om pålitelighet, nøyaktighet og feilbarlighet avstemmes med persepsjonspsykologisk empirisk forskning som bygger på de sentrale begrepene i **statistikk**; reliabilitet / pålitelighet og nøyaktighet (Burge: veridikalitet):

“Reliability in normal circumstances, a necessary condition of any analog of an epistemic norm, is a feature of types of representation. Veridicality is a feature of tokens” (Burge 2003:517).⁸³

Burge hevder at persepsjonspsykologien bekrefter empirisk at persepsjonen representerer **veridikalt**:

⁸² Masteroppgaven forutsetter at persepsjonspsykologien støtter Burges’ argumentasjon på den måten Burge hevder. Mitt anliggende er å utforske filosofiske konsekvenser som er interessante dersom Burge er på rett spor. Jeg tar derfor ikke opp spørsmålet om Burge faktisk tolker vitenskapene, og implikasjonene av dette, på rett vis.

Det er filosofer som stiller spørsmålsteget ved Burges’ redegjørelse for forholdet til empirisk persepsjonspsykologi. I Ganson/Brenner/Kerr (2014:2) hevdes det for eksempel at «... Burge has misrepresented mainstream psychology on several key points. The upshot is that Burge’s central argument for the content view is unsuccessful». Som nevnt ovenfor, forutsetter jeg at Burge er på rett spor.

⁸³ Veridikaliteten er grunnlaget for at perseptuelle påstander (“perceptual beliefs”) er representerende. Representasjon er en fundamentalt forskjellig funksjon fra rent sensorisk informasjonsregistrering, som Burge hevder er ikke-representerende. Det er avgjørende for Burge at persepsjonen representerer **veridikalt** (“accurately”) – ref. side 21 i Burge (2005b): *Disjunctivism and Perceptual Psychology*, Philosophical Topics, Vol. 33, No. 1.

- **pålitelig** ("reliably"). Dette gjelder "features of types" – "the distal representata of kinds" (y). Påliteligheten er avgjørende for å unngå å representere distale objekter feilaktig, eller representere (feilaktig) distale objekter som ikke eksisterer (illusjon / hallusinasjon). Dette gjelder funksjonsoppfyllelsens suksess eller fiasko.
- **nøyaktig** ("accurately"). Dette gjelder veridikaliteten til "features of tokens" (x), som er informasjonsinnholdet i enkeltvis ("token") proksimal stimulering av sanseorganene (syn, hørsel, berøring osv.). Dette gjelder **graden** av suksess/fiasko.

Burges' metafysikk om veridikaliteten til persepsjonen gjennom bruken av begrepene pålitelighet og nøyaktighet, faller altså sammen med de sentrale begrepene persepsjonspsykologien bruker for å teste hypoteser om sammenhenger mellom distale objekter og proksimal stimulans fra objektene i sanseorganene. Persepsjonspsykologiens konklusjoner formuleres selvsagt ikke filosofisk, men vitenskapelig som (i) pålitelighet – med hvilken sannsynlighet konklusjonen er sann (suksess eller fiasko) og (ii) nøyaktighet – feilmarginen til den målte verdi – grad av suksess / fiasko.

Persepsjonspsykologiens statistisk baserte konklusjoner gir Burge grunnlag for å hevde at det perseptuelle innholdet i en representasjon er **veridikalt** dersom det både er pålitelig på "type"-nivå (y) og nøyaktig på "token"-nivå (x). Representasjonen er imidlertid **feilbarlig** – fordi både pålitelighet og nøyaktighet kan variere. At en representasjon er veridikal betyr at den er pålitelig («reliable»), men den er pålitelig bare med en bestemt statistisk sannsynlighet og konklusjonen inneholder en feilmargin. Etter mitt syn er det på dette grunnlaget Burge kan hevde at individueringen av det perseptuelle innholdet i representasjoner i individet er veridikalt, dvs. sannferdig og feilbarlig, men det kan ikke være ikke-veridikalt.

5.3.5 EN REKONSTRUKSJON AV PREMISER OG KONKLUSJON I BURGES' ARGUMENTATIVE STRUKTUR

På basis av det som er redegjort for foran, har jeg rekonstruert Burges' argumentasjon for hans påstand om at **rasjonaliteten i individene** er fysisk og mental natur, forklart som **et naturlig slag**. Rekonstruksjonen bygger på en tankerekke jeg har strukturert i form av en logisk slutning fra premisser til konklusjon. Tankerekken oppsummerer hovedtrekkene ved Burges' filosofi:

- **Det naturalistiske aspektet:**

Vitenskapene, hovedsakelig biologien og persepsjonspsykologien, type-bestemmer naturlige slag, forklarer disse som nomologiske eller kausale tilstander og relasjoner i naturen, foretar hypotetisk-deduktiv testing, og konkluderer med kontingent empirisk kunnskap.

- **En svak antireduktiv fysikalisme:**

Funksjoner i naturen; biologiske og psykologiske naturfunksjoner, har teleologisk karakter. Dette medfører automatisk veridikal perseptuell representasjon av verden i individene. ⁸⁴

- **Burges' rasjonalisme:**

Det er tilgang til a priori kunnskap om verden. Logikk og matematikk gir grunnlag for kunnskap om verden slik den *er*.

- **Metafysikken:**

Det er et grensesnitt mellom Burges' metafysikk og kvantifiserbare variable i empirisk persepsjonspsykologisk forskning. Det er de naturlige slag som utgjør dette grensesnittet mellom metafysikk og empiri. Grensesnittet gir grunnlag for å trekke metafysiske konklusjoner i form av modale, a posteriori bekreftede sannheter om verden. Burge krever at metafysiske påstander må oppfylle nødvendige konstitutive betingelser.

Min rekonstruksjon av Burges' argumentasjon blir da slik (Pr=premiss):

- Pr1: Biologisk forklarte funksjoner er fysiske og teleologiske funksjoner i naturen.
- Pr2: Biologisk og psykologisk forklart mental utrustning i individene, forklart som en fysisk og mental funksjon i naturen, er teleologisk.
- Pr3: Alle teleologiske funksjoner har standarder og normer for vellykket funksjonsoppfyllelse.
- Pr4: Disse standardene og normene er ikke utviklet av individet, men er satt i og av naturen selv. De er naturlige normer ("natural norms"). ⁸⁵
- K1.: Oppfyllelsen av formålet til det mentale som en funksjon i naturen har standarder og normer som er satt i og av naturen selv.
- Pr5: Standarden / normen for oppfyllelsen av formålet til det mentale som en funksjon i naturen, er rasjonalitet og veridikalitet.
- K2: Rasjonalitet og veridikalitet i individets mentale utrustning er satt i og av naturen selv. Rasjonaliteten i individene, forklart av vitenskapene som et naturlig slag, innebærer at perseptuelle representasjoner *automatisk* blir veridikale.

Nedenfor kommenterer jeg hvert av de fem premissene og de to konklusjonene.

5.3.6 ARGUMENTER OG MOTFORESTILLINGER TIL BURGES' TESE OM FORNUFTENS NATUR

Pr1: Biologisk forklarte funksjoner er fysiske og teleologiske funksjoner i naturen.

Burges' argumentasjon for teleologien har jeg redegjort for i avsnitt 5.2. I denne delen av masteroppgaven faller det naturlig å stille følgende spørsmål: er Burges' påstand om naturlige funksjoners teleologiske karakter bare noe Burge postulerer eller noe Burge *tror*? Og – en

⁸⁴ I konklusjonen i kap. 6 argumenterer jeg for en påstand om at Burges' teleologi er et viktig grunnlag for å hevde at Burges' filosofi i vid forstand er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme, fordi Burge simpelthen hevder at fornuften *er* teleologisk fysisk og mental natur.

⁸⁵ Naturlige normer er "... set by the nature of the enterprise itself" (Burge 2010:339).

reduksjonist vil antakelig kunne hevde at det ikke spiller noen rolle om det er teleologi i naturen eller ikke, fordi det er tilstrekkelig at **resultatet** av det mentales rolle i verden kan bekreftes empirisk. Noen ytterligere forklaring trengs strengt tatt ikke. Spørsmålet er altså: er teleologi en sannhet om verden? Jeg forsøker å belyse dette spørsmålet i kommentaren til konklusjonen K2 (se side 79). Foreløpig antyder jeg at hvis man anvender Burges' filosofiske undersøkelsesmetodikk, ref. avsnitt 1.2 (Prinsippene 1-3), kan Burge forsvare Pr1 og Pr2, hvis Pr1 og Pr2 er sanne **a priori** – og **Pr3 og Pr4** kan bekreftes **empirisk**. Det er slik Burge (eventuelt) kan hevde at teleologi er en nødvendig og a posteriori sannhet om naturlige funksjoner i naturen.

Er Burges' påstand om naturfunksjoners teleologi sirkulær eller «question-begging»? Kanskje dette er et typisk trekk ved alle store "systembyggeres" ambisjoner om helhetlige filosofiske svar? Jeg drøfter dette spørsmålet, og forholdet mellom helhet og del, i avsnitt 5.1.3.

Pr2: Biologisk og psykologisk forklart mental utrustning i individene, forklart som en fysisk og mental funksjon i naturen, er teleologisk.

Argumentasjonen til forsvar for det mentales påståtte teleologiske natur (Pr2) er i prinsippet den samme som for Pr1. Jeg viser til drøftelsen av Burges' teleologi i avsnitt 5.2. Under drøftelsen av Pr5 går jeg dypere inn i påstanden om at rasjonalitet og veridikalitet er natur, som kan forklares som naturlige slag.

Pr3: Alle teleologiske funksjoner har standarder og normer for vellykket funksjonsoppfyllelse.

Hvis man kommer til den konklusjon at Pr1 og Pr2 er sanne, dvs. at funksjoner i naturen faktisk har en teleologisk karakter, er det ikke urimelig å anta at det finnes standarder og normer for vellykket funksjonsoppfyllelse – dvs. at Pr3 er en plausibel påstand dersom Pr1 og Pr2 er sanne. Hvis Pr1 og Pr2 **ikke** er sanne, gir Pr3 ingen mening. Jeg kommer tilbake til dette under drøftelsen av konklusjonen K2, men antyder her at det faktisk at Pr3 gir mening hvis Pr1 og Pr2 er sanne, kan sies å styrke troverdighet til helheten i Tyler Burges' argumentasjon, fordi det er en plausibel sammenheng mellom Pr1/Pr2 og Pr3 dersom Pr1/Pr2 er sanne.

Pr4: Disse standardene og normene er ikke utviklet av individet, men er satt i og av naturen selv. De er naturlige normer.

Argumentet for Pr4 er slik: Hvis alle naturlige biologiske og psykologiske funksjoner har standarder og normer for vellykket funksjonsoppfyllelse (Pr3), må standardene og normene være satt i og av naturen selv (Pr4). Burge kaller slike normer for naturlige normer. Naturlige standarder og normer for teleologisk funksjonsoppfyllelse, hvis de finnes, kan ikke være noe som samfunnet, kulturen,

vitenskapene eller individene har oppfunnet eller konstruert. Naturlige normer er i naturen og er gradvis blitt oppdaget.

K1: Oppfyllelsen av formålet til det mentale som en funksjon i naturen har standarder og normer som er satt i og av naturen selv.

K1 er en "mellomkonklusjon" på veien mot K2. (K2 hevder at rasjonaliteten i individene er natur.) Mellomkonklusjonen K1 er at: Hvis det mentale er en teleologisk funksjon i naturen (Pr2), og hvis alle teleologiske funksjoner har standarder og normer for vellykket funksjonsoppfylles (Pr3), og slike standarder og normer er satt i og av naturen selv (Pr4), følger det logisk at det for **det mentale** finnes standarder og normer som er satt i og av naturen selv. Jeg viser også til drøftelsen under K2, hvor det spørres om Pr1 og Pr2 blir sanne, dersom Pr3 og Pr4 kan verifiseres empirisk.

Pr5: Standarden/normen for oppfyllelsen av formålet til det mentale som en funksjon i naturen, er rasjonalitet og veridikalitet.

Spørsmålet er nå om **hvilke** standarder og normer som er satt i og av naturen selv for teleologisk funksjonsoppfyllelse for den mentale representasjonsfunksjonen **persepsjon**. Burge hevder at standarden/normen er **rasjonalitet og veridikalitet**. Hans argumentasjon er todelt:

- **Primitiv "agency"** er en rasjonell oppfyllelse av persepsjonens funksjonelle formålsrettethet ("purposiveness").
- Fornuften er i verden – i individenes mentale utrustning.

Burges' argumentasjonen til fordel for de to ovennevnte påstandene bygger etter mitt syn på Burges' sterke forankring i **rasjonalismen**.

K2: Rasjonalitet og veridikalitet i individets mentale utrustning er satt i og av naturen selv. Rasjonaliteten i individene, forklart som et naturlig slag, innebærer at perseptuelle representasjoner automatisk blir veridikale.

Burges' logiske slutning (K2) er at: Hvis det er sant at oppfyllelsen av formålet til det mentale som en funksjon i naturen har standarder og normer som er satt i og av naturen selv (K1), og hvis det er sant at denne standarden/normen er rasjonalitet og veridikalitet (Pr5), så er rasjonaliteten og veridikaliteten fysisk og mental natur i individene.

I avsnitt 1.2 viser jeg hvordan Burges' filosofiske undersøkelsesmetodikk kan brukes til å forsvare Burges' Prinsipp 1 – at det finnes en verden med objekter som eksisterer uavhengig av det mentale hos individet (en a priori metafysisk filosofisk påstand) – dersom Prinsipp 2 og Prinsipp 3 kan verifiseres empirisk.

Tilsvarende kan det hevdes at dersom Pr3, Pr4 og Pr5 kan verifiseres empirisk (noe Burge hevder at persepsjonspsykologien gjør), kan Pr1 og Pr2 utledes logisk fra Pr3, Pr4 og Pr5. Den opprinnelige a priori påstanden som hevdes i Pr1 og Pr2, kan således forsvares som metafysisk nødvendig sann.

Hvis alle premissene (Pr1 – Pr5) er sanne, er K2 sann. På samme måte som i avsnitt 1.2, "henger" sannhetsverdien av de a priori metafysiske påstandene (Pr1 og Pr2) på den empiriske status til premissene (Pr3 – Pr5). Som nevnt hevder Burge at Pr3-Pr5 bekreftes empirisk av moderne persepsjonspsykologi.

Etter mitt syn står og faller troverdigheten til Burges' filosofiske prosjekt på troverdigheten til hans filosofiske undersøkelsesmetodikk samt om hans påstander om fornuftens natur oppfyller de nødvendige konstitutive værensbetingelsene.

6 ER BURGES' FILOSOFI FORENELIG MED EN SVAK ANTIREDUKTIV FYSIKALISME ?

Gjennom arbeidet med denne masteroppgaven har jeg kommet til at Burge og reduktive fysikalister er *enige* om noen vesentlige teser når det gjelder det mentales *ontologi*:

- Det mentale er en representasjonell funksjon i individet; "mind" representerer det som er "mind-independent" i verden ⁸⁶
- Begge forsvarer en substansmonisme ⁸⁷
- Det mentale supervenierer på det fysiske, i bred forstand
- Det ligger alltid en fysisk begivenhet til grunn for en mental begivenhet - "some 'underlying' physical" – som er Burges' formulering
- Prinsippet om det fysiske domenets kausale lukkethet, i bred forstand

Som en foreløpig konklusjon hevder jeg at den enigheten som er opplistet ovenfor, er et tilstrekkelig grunnlag til å hevde at Burges' filosofi står antireduktiv fysikalisme nært.

Det som særlig *skiller* Burges' filosofi fra reduktiv fysikalisme, vitenskapelig naturalisme og empirismen, er Burges' tese om at persepsjonen representerer *veridikalt*, men feilbarlig. At persepsjonen som funksjon i naturen *representerer*, er altså Burge og reduktive fysikalister enige om. ⁸⁸ At persepsjonen som funksjon i naturen representerer *veridikalt* er Burges' metafysiske tese om hva som er «over and above» det som er empirisk verifiserbart ved individets perseptuelle funksjon. Så vidt jeg vet er Burge alene om å hevde dette.

Både Burges' filosofi og reduktiv fysikalisme er *realistiske* filosofiske posisjoner. I kapitel 4 hevder jeg at i andre halvdel av det 20. århundre blir empirismen "metafysisk" - når fysikalismen blir en fremtredende tendens innen analytisk filosofi. Man kan således karakterisere både reduktiv fysikalisme (Kim) og en filosofi forenelig med en svak form for antireduktiv fysikalisme (Burge) som *metafysiske* realistiske filosofiske posisjoner. I kap. 3 hevder jeg at for Kim er egenskapsfysikalisme og det lagdelte hierarkiske verdensbildet hans metafysiske plattform. For Burge er plattformen rasjonalistisk metafysisk undersøkelse, som konkluderer antireduktivt, basert på de to naturslagstesene og den avledede veridikaltetesen.

⁸⁶ I avsnitt 5.1.3 gir jeg en kort kommentar til det som er "mind-*dependent*" - og til spørsmålet om "self-knowledge". Det er stor forskjell på det å representere en "mind-independent" verden og det å redegjøre om seg selv. Dette er et omfattende tema som er gjenstand for intens debatt. Det blir for omfattende å gå dypere inn i disse problemstillingene her.

⁸⁷ Burge hevder en beskjeden dualism m.h.t. proposisjonell representasjon, ref. avsnitt 6.3.3.

⁸⁸ De er enige om at det eksisterer en *funksjon* som representerer. Forståelsen av innholdet i begrepet 'representasjon' er imidlertid ikke den samme. Det vises til note 83 hvor dette kommenteres.

Målsettingen med masteroppgavens kap. 6 er å forsvare min konklusjon om at Tyler Burges' filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme, en konklusjon som innebærer at man kan forplikte seg på Burges' filosofi og samtidig forplikte seg på en grunnleggende fysikalistisk ontologi, antireduktivt. Burge hevder imidlertid selv (i Burge 2010d:249) at han ikke er fysikalist – «*I am no type of physicalist or materialist*» - men han hevder også at filosofi generelt burde være:

"... more open and relaxed about whether some form of materialism (or physicalism) is true. I am no type of physicalist or materialist. But I recommend – not sloth or indifference, but – disinterested, open reflection on the issue" (ibid).

Min masteroppgave er en slik «*open reflection on the issue*», som konkluderer med at Burges' filosofi lar seg forene med en svak antireduktiv fysikalisme. Min argumentasjon for denne påstanden er todelt:

- Den er delvis basert på resultatet av den sammenlignende analysen jeg har utført og redegjort for i masteroppgavens del 1. Dette behandles i avsnitt 6.1.
- Den er delvis basert på Burges' teleologisk baserte påstand om at perseptuelle representasjoner i individene **automatisk** blir veridikale fordi rasjonaliteten er natur i individene. Jeg påberoper meg altså Burges' teleologi som et argument for min påstand om at Burges' filosofi er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme. Dette behandles i avsnitt 6.2. Etter mitt syn er Burges' teleologi et viktig grunnlag for veridikalitetstesen. Man kan derfor hevde at det først og fremst er teleologien som skiller Burge fra reduktive fysikalister når det gjelder redegjørelsen for persepsjonens natur.

6.1 ARGUMENTASJONEN FOR FORENELIGHET BASERT PÅ KONKLUSJONENE I MASTEROPPGAVENS DEL I – KAP. 1-4

6.1.1 TILSLUTNINGEN TIL FYSIKALISMENS GRUNNLEGGENDE ONTOLOGI – DET FYSISKE DOMENETS KAUSALE LUKKETHET

Burge aksepterer, i bred forstand, prinsippet om det fysiske domenets kausale lukkethet. Han hevder at mentale tilstander og begivenheter har både et fysisk og mentalt aspekt. Ved å hevde at fornuften er fysisk og mental natur, inntar Burges' filosofi etter mitt syn en posisjon nært fysikalismen. Etter mitt syn står Burges' filosofi nært Papineaus ontologiske "*conclusion*"; fysikalismens ontologiske grunnlag (redegjort for på side 11). Selv om at Burge ikke hevder at en mental begivenhet er **bare** en fysisk begivenhet (det Kim reduserer til en fysisk begivenhet), fremhever Burge de **mentale** begivenheters dobbelte aspekt. Dette bekreftes direkte i Burge (2007:376) hvor han hevder at «*.. any physical effect of a mental cause will have a physical cause*». Selv om at Burge selv erklærer seg som en beskjeden proposisjonell dualist (ref. avsnitt 6.3.3), konkluderer jeg i avsnitt 5.1.1 med at Burge forsvare en substansmonisme når det gjelder det

førkonseptuelle; rasjonaliteten er fysisk og mental natur på de tre nivåene i hierarkiet som er nærmest naturen (ref. vedlegget). Om dualismen mellom proposisjonelle psykologiske tilstander og begivenheter og det som eksisterer «mind-independently», hevder Burge at *“None of the primary attributes that we cite in theorizing about them – including logical form – are cited as physical structures in the natural sciences. I see no clear sense in which propositional psychological states or events are physical”* (Burge 2010e:19). Men selv om at Burge hevder en dualisme m.h.t. det proposisjonelle, innebærer hans filosofi etter mitt syn en substansmonisme m.h.t. det som er nærmest naturen – det som har det dobbelte aspekt. Det er primært på dette grunnlaget jeg hevder at man kan forplikte seg på Burges’ filosofi og samtidig forsvare en svak **ontologisk** antireduktiv fysikalisme.

Jeg tar følgende utsagn fra Burges’ side til inntekt for min påstand: *“To be materialist (or physicalist), a view must claim that psychological entities are themselves material (or physical), not merely that they vary or depend on material (or physical) entities”* (ibid:20). Min påstand er at det er nettopp dette Burge hevder når han forsvare det dobbelte aspekt ved mentale begivenheter. I sitatet ovenfor (ibid:20) hevder han som nevnt at *“to be a physicalist a view must claim that psychological entities are themselves **physical**”* (mine understrekninger). Ved å hevde at en mental begivenhet har både et fysisk og mentalt aspekt og ved å gi sin tilslutning i bred forstand til prinsippet om det fysiske domenes kausale lukkethet, oppfyller Burge etter mitt syn sitt eget krav om at en fysikalist må hevde at psykologiske entiteter (“entities”) er fysiske.

Bernard W. Kobes (2010) stiller det samme spørsmålet som jeg; er Burges’ filosofi en form for svak fysikalisme?: *“It will be evident that Burge’s position on the mind-body problem is a quite weak form of dualism. Combined with the four theses of the previous paragraph, it could aptly be described as an extremely weak form of **physicalism**, in contrast with inflated dualisms of past centuries”* (Kobes 2010:230) (min utheving).⁸⁹

Kobes (2010:230) kommer til omtrent den samme konklusjonen som jeg har trukket m.h.t. forenelighet med en svak fysikalisme hos Burge. Kobes fremhever følgende trekk ved Burges’ filosofi, som jeg nedenfor sammenligner direkte med det Burge selv hevder:

(a) *There is no oldfashioned mental substance capable of existing by itself, no soul in the sense of traditional metaphysics, no ectoplasm;*

Burge: Burge forsvare tesen om en substansmonisme.

⁸⁹ Jeg antar at *“inflated dualisms of past centuries”* henviser til idealistiske filosofiske posisjoner.

(b) *The intentional globally supervenes on the physical;*

Burge: Det mentale supervenierer på det fysiske, i bred forstand.

(c) *The physical is causally gapless at its own level, modulo quantum indeterminacy;*⁹⁰

Burge: Burge aksepterer det fysiske domenets kausale lukkethet, i bred forstand.

(d) *Intentional mental events are synchronically and asymmetrically sustained by underlying neural events.*

Burge: “*mental states and events would not occur if some ‘underlying’ physical states and events did not occur*” - ref. avsnitt 1.1.

Kobes (2010) fokuserer på de samme grunnleggende ontologiske problemstillingene som i masteroppgaven, særlig spørsmålene som gjelder det fysiske domenets kausale lukkethet. Dette gir støtte til min konklusjon om forenelighet med en svak antireduktiv fysikalisme.

6.1.2 REDUKSJON ELLER ANTIREDUKSJON – DE KRITISKE EPISTEMOLOGISKE SKILLELINJENE

Min konklusjon i masteroppgaven er at de tre; Kim, emergentistene og Burge, er enige om at det mentale i individene er noe distinkt, som har kausal påvirkningskraft, i en verden som er grunnleggende fysisk. Det er **forklaringene** på “*that of finding a place for the mind in a world that is fundamentally physical*” som er forskjellige. Etter mitt syn står vi altså overfor epistemologier som ikke er forenelige.

Jeg vil nå argumentere for at det som kritisk skiller den antireduktive Burge og de antireduktive emergentistene fra Kim, er reduksjonistisk epistemologi – ikke den fysikalistiske ontologien.

Kim:

Kim forklarer det mentale som en **funksjon** (slik også Burge gjør). Kim reduserer høyereordens egenskaper ved mentale funksjoner til deres førsteordens basale fysiske egenskaper. I Kims reduksjonistiske forklaringsstrategi er den vitenskapelige naturalismens essensialisering av egenskaper helt sentralt. Det er dette som gir meg grunnlag for å karakterisere Kims filosofi som en type egenskapsfysikalisme. Det er to vesentlige trekk ved Kims reduktive epistemologi: (i) eksplanatorisk eksklusjon og (ii) asymmetri i avhengighetsrelasjonen mellom høyereordens superveniente mentale egenskaper og førsteordens fysiske subveniente egenskaper.

Emergentistene:

Emergentismen er en fysikalistisk filosofi som forklarer det mentale antireduktivt som *sui generis* **emergens** fra fysiske egenskaper. Emergentistene fokuserer imidlertid, som Kim, på **egenskaper:**

⁹⁰ en ubrudt kjede, justert for materiens ufullstendighet.

- Egenskaper ved fysiske «constituents», egenskaper ved det fysiske som frembringer den mentale emergensen, og
- Egenskaper ved de mentale «resultants», egenskaper ved den mentale emergensen som oppstår uforutsigbart og uforklarlig i forhold til deres "constituents".

Jeg karakteriserer Kims filosofi som en type egenskapsfysikalisme. Emergentismens filosofi karakteriserer jeg som en type antireduktiv egenskapsemergens.

Emergentismen hevder en robust egenskapsdualisme, som innebærer at de fysiske «constituents» og de mentale emergente «resultants» er distinkt forskjellige på førsteordens nivå og har selvstendig kausal betydning i verden, både horisontalt og vertikalt og både fysisk og mentalt. Etter mitt syn er emergentismens problem at den ikke fristiller seg fra den vitenskapelige essensialiseringen av egenskaper. Det er dette som etter mitt syn gjør det relativt enkelt for Kim nådeløst å proklamere emergentismen som et håpløst og forlatt prosjekt, fordi emergentismen ikke klarer å argumentere seg ut av «garnet» til Kims egenskapsfysikalisme.

Burge:

Som Kim forklarer Burge det mentale som en *funksjon*, men i motsetning til Kim reduseres den ikke til noe fysisk. Det mentale *er* en kausalt virksom selvstendig funksjon i naturen, som antireduktivt forklares å ha både et fysisk og mentalt aspekt. Ved å hevde en forklaringspluralisme unndrar Burge seg reduktiv fysikalismes anklager mot emergentistene, anklagen om at emergentismen ikke kan gi en tilfredsstillende redegjørelse for (i) overdeterminerthet og (ii) asymmetri i avhengighetsrelasjonen mellom fysiske og mentale egenskaper.

6.2 ARGUMENTASJONEN FOR FORENELIGHET BASERT PÅ BURGES' TELEOLOGI

Etter mitt syn forsterker Burges' teleologi Burges' nærhet til fysikalismen og støtter dermed min konklusjon om foreneligheten mellom Burges' filosofi og en svak antireduktiv fysikalisme. Min argumentasjon for denne konklusjonen er slik:

Burge hevder (ref. avsnitt 5.1, side 59) at *persepsjonen* i individene - automatisk, subpersonalt og førkonseptuelt; en slags perseptuell "automatfunksjon" – representerer verden veridikalt og gir tilgang til objektiv empirisk kunnskap om verden. På denne måten forklarer Burge det mentale som en del av naturen. Det mentale er i verden både som

- fysisk natur («mind» eksisterer «mind-independently»), og som
- mental natur.
- Dette fører til at «mind» automatisk representerer den fysiske verden veridikalt.

Burge hevder altså at det finnes i naturen, i individets «mind», en perseptuell «automatfunksjon». Etter mitt syn er dette en påstand om et trekk ved verden, en påstand som står en fysikalistisk ontologi nært.

Fordi ingen av de primære attributtene *“that we cite in theorizing about propositional psychological states and events”* (ref. ovenfor) inngår i de **fysiske** begreplige praksiser i naturvitenskapene, er det iflg. Burge helt nødvendig med en forklaringspluralisme (ref. kap. 2) - som et alternativ til reduksjonismen. Men selv om man griper til en forklaringspluralisme, kan likevel etter mitt syn en ontologi være monistisk. Jeg hevder at Burges' ontologi om "mind" er monistisk fordi han forankrer teleologisk naturlig rasjonalitet i naturen, som en automatisk naturfunksjon. Både det som bare er fysisk og det som har både et fysisk og mentalt aspekt, er natur. Det er denne forståelsen av det mentales ontologi som gir meg grunnlag for å hevde at Burges' filosofi lar seg forene med den fysikalistiske ontologiske tesen om at *“Everything is physically constituted. Everything is made out of the same physical stuff”* (Papineau 2001:3).

På basis av analysene i masteroppgavens kap. 1-6, mener jeg å ha grunnlag for en påstand om at Burges' grunnleggende ontologiske posisjon er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme.

Som nevnt hevder Burge at verden består av to deler; den delen som blir representert (del I) og den som representerer (del II). Min konklusjon blir derfor at Burges' filosofi hevder en substansmonisme mellom del I og del II på de før-proposisjonelle nivåene, de som er nærmest naturen i det omvendte hierarkiet, og en beskjedne dualisme mellom del I og del II på de proposisjonelle nivåene.

6.3 BURGES' DUALISMER

I Koons/Bealer (eds) (2010d:233-251) erklærer Tyler Burge seg som en «modest» dualist. Ved at Burge i sine arbeider tydelig distanserer seg fra kartesiansk substansdualisme og gir sin tilslutning i bred forstand både til supervenienstesens og prinsippet om fysisk kausal lukkethet, er det for meg ikke naturlig å karakterisere ham som dualist. Heller ikke Bernard W. Kobes har oppfattet Burge som dualist. I «*Burge's Dualism*» sier Kobes: *«My title, 'Burge's Dualism,' is perhaps hyperbolic, as one does not find in Burge's writing to date any unequivocal affirmation of mind-body dualism»* (Kobes 2010:215).

Imidlertid, i et tilsvarende svar til Kobes' påstand om at *«It will be evident that Burge's position on the mind-body problem is a quite weak form of dualism»* (ibid:230), erklærer Burge seg i 2010 som en beskjedne dualist. Hvordan kan da denne masteroppgaven forsvare at en beskjedne dualisme er forenelig med en svak antireduktiv fysikalisme, herunder prinsippet om det fysiske domenes kausale lukkethet? Eller formulert på en annen måte: kan Burges' filosofi forenes med både en beskjedne dualisme og en svak antireduktiv fysikalisme?

Kobes' forklaring er at selv om man ikke finner en bekreftet «mind-body» dualisme i det Burge har skrevet frem til 2010, finner man flere anstrøk av dualismer i hans filosofi; «*One does find, however, a pervasive set of methodological stances, attitudes and dicta congenial to dualism*». Selv vil jeg føye til at Burge konsekvent har fremstått som en erklært **eksplanatorisk** dualist (pluralist), dog, etter mitt syn, basert på en substansmonisme.

Min redegjørelse for Burges' dualismer er tredelt. Først behandler jeg Burges' dualistiske forhold til vitenskapelig naturalisme. Deretter kommenterer jeg Burges' tese om at innholdet i mentale representasjoner i individet («mental events») individueres forskjellig fra hjernetilstander («neural states / events»). Til slutt drøftes Burges' «*new argument for a modest mind-body dualism*» (2010e:1). Burges' **eksplanatoriske** pluralisme behandles grundig i kap. 2.

6.3.1 DUALISME M.H.T. VITENSKAPELIG NATURALISME; SANNHET - ELLER BELEGG FOR METAFYSIKK ?

Bernard W. Kobes hevder at Burge forfekter en metodologisk pragmatisme, hvor «*Metaphysical principle is trumped by considerations of the nature and needs of successful explanatory practice*» (Kobes 2010:217). Dette er Kobes' grunnlag for å hevde at Burges' dualisme er naturalistisk:

«Burge's dualism is naturalistic, in a weak sense of that word: The theme in naturalism that deserves the status of orthodoxy, is not its materialism and not its demand that mentalistic discourse be given some ideologically acceptable underpinning. It is its implicit insistence that one not countenance any form of explanation that will not stand the scrutiny of scientific and other well-established, pragmatically fruitful methods of communal check and testing» (ibid).

I Burges' metafysiske undersøkelser av verden **trumfer** vitenskap, gode eksplanatoriske praksiser og «common sense» all metafysikk. Dualismen hos Burge m.h.t. naturalismen, slik jeg ser det, består i at han stiller det ufravelige krav til sann kunnskap om verden at den er forankret i sikker vitenskap, de beste eksplanatoriske praksiser og «common sense», **samtidig** som han hevder at vitenskapelig basert kunnskap og «common sense» gir en begrenset innsikt i verden, en innsikt som er kontingent og midlertidig, slik jeg har redegjort for dette i avsnitt 1.2.

For Burge er vitenskapene argumenter, begrunnelser og **belegg** for metafysikk. Belegget er ikke i seg selv en fullstendig og tilstrekkelig innsikt. Belegget er bare en delkunnskap om verden og må derfor suppleres med filosofisk metafysikk og «common sense». Vitenskapelig kunnskap er for Burge en nødvendig, men ikke tilstrekkelig betingelse for sann kunnskap om verden. I kap. 5 gir jeg eksempler på hvordan Burge anvender persepsjonspsykologisk vitenskap som **belegg** for filosofiske konklusjoner, konklusjoner som iflg. Burge oppfyller nødvendige konstitutive betingelser. Burge tar

avstand fra naturalismen som religiøs eller politisk ideologi, samtidig som han lar empirisk kunnskap trumfe all metafysikk.

Etter mitt syn står denne dualismen ikke i motsetning til konklusjonen om forenelighet med en svak antireduktiv fysikalisme fordi dualismen m.h.t. naturalismen etter min vurdering ikke påvirker holdningen til den grunnleggende fysikalistiske ontologiske tesen. Sagt på en annen måte: dualismen kan forsvares uavhengig av tilslutning til fysikalismens grunnleggende ontologiske tese.

6.3.2 DUALISME M.H.T. INDIVIDUERINGEN AV MENTALE BEGIVENHETER

Den andre dualismen hos Burge gjelder individueringen av mentale tilstander og begivenheter.

Spørsmålet er: individueres innholdet i perseptuelle representasjoner i individet forskjellig fra den underliggende («the underlying») hjernetilstanden («the neural state»)? Hvis en mental begivenhet er slik Burge hevder – dvs. har både et fysisk og mentalt aspekt - er spørsmålet om det mentale «likevel» individueres forskjellig fra det fysiske? Kim hevder, som det er redegjort for i innledningen, at de mentale egenskapene kan reduseres begrepslig til fysiske egenskaper og at superveniens-teorien innebærer at den perseptuelle mentale superveniente representasjonen fikseres av den subveniente hjernetilstanden.

I (2010d:249), etter å ha oppsummert sin tilslutning til substansmonisme, superveniens i bred forstand, og en ubrudt fysisk kausal kjede, konkluderer Burge slik:

«My dualism is not only conjectural; it is modest and undramatic. It does not encourage belief that our souls can soar out of the material world. On the other hand, it is not merely a dualism of concepts. Nor is it merely what is often called a property dualism. It is a dualism of occurrent events as well as states, kinds and properties» (min utheving).

Slik jeg tolker Burge består denne dualismen i at **mentale** «*occurrent events as well as states, kinds and properties*» individueres forskjellig fra de fysiske. Burge hevder at mentale **innhold** i individets perseptuelle representasjoner av objektene i individets omgivelser individueres antiindividualistisk. Det er det distale objektet og dets egenskaper som antiindividualistisk individuerer innholdet i en perseptuell oppfatning, et innhold som er **mentalt**, men ikke nødvendigvis identisk med individueringen av den tilsvarende eller «underlying» hjernetilstanden. Hjernetilstandene individueres annerledes.⁹¹ Kobes støtter Burges' tese om at individueringen av mentale tilstander utleder («derive») sin natur fra objektene i individets omgivelser, men dette gjenspeiles ikke i hjernetilstandene: «*This derivation of natures is not systematically mirrored in the nature of some local neurological or functional substrate, nor in patterns of individual or communal use, nor in conceptual or linguistic mastery. Instead there is a 'cognitive distance' between thinker and*

⁹¹ Det redegjøres grundigere for perseptuell antiindividualisme i avsnitt 4.3.

represented object, so that mental individuation is directly mediated by nonrepresentational relations between perceiver or thinker and represented objects» (Kobes 2010:220). Som Burge hevder Kobes at «..... neurological, narrow functional, and narrow phenomenal states may be held constant across worlds, while representational states vary in virtue of conceived environmental variation» (ibid:218). Det er den påståtte forskjellen i individueringen av fysiske og mentale tilstander som etter mitt syn gir Burge grunnlag for å avvise reduksjon av mentale tilstander til fysiske tilstander som en tilstrekkelig forklaring. Mentale tilstander har både et fysisk og mentalt aspekt, individueringen er forskjellig, og det må derfor trekkes på forklaringer fra alle relevante kilder.

Ett av Burges' viktigste argumenter for den dualismen som hevdes, er hans tankeeksperimenter, som han er blitt berømt for og som ofte siteres. De mest kjente tankeeksperimentene gjelder bruk av begrepene 'aluminium' og 'artrose' i ulike kontrafaktiske situasjoner.⁹² Burge hevder at tankeeksperimentene viser at begrepsinnholdet i individets representasjoner av verden kan variere, uten at hjernetilstandene i individet varierer tilsvarende, til tross for at hjernetilstandene alltid er «underlying».

Kan Burge forsvare både en dualisme og en asymmetrisk avhengighetsrelasjon mellom fysiske og mentale tilstander? I det samme avsnittet hvor han erklærer seg som beskjeden dualist hevder han også at

«Representational psychological events seem to depend for their existence on physical events and material that 'sustain' them. A lot of physical states do not depend on psychological states, but all psychological states seem to depend on physical states. (It may be that the particular underlying physical states could not be what they are if they did not sustain, underlie, or otherwise associate with psychological states.)» (I Koons/Bealer 2010:248).

Jeg synes det er vanskelig å få dette med dualisme og asymmetrisk avhengighet til å henge sammen. Imidlertid, en avhengighet er ikke en identitet. Mentale tilstander som avhenger av fysiske tilstander, trenger ikke å være identiske med dem. Det synes derfor naturlig å trekke følgende konklusjon:

Mentale begivenheter kan ikke finne sted uten at det også finner sted en tilsvarende «underlying» fysisk begivenhet, men individueringen av det mentale kan være forskjellig fra individueringen av det fysiske – derfor kreves det en forklaringspluralisme - av en grunnleggende substansmonistisk tese om det mentales ontologiske status.

6.3.3 BURGES' NYE ARGUMENT FOR EN BESKJEDEN («MODEST») DUALISME

I «abstract» til Burges' essay «*Modest Dualism*» (2010e:1) opplyses det at essayet presenterer

⁹² Det vises til Burge (1979) og Burge (1986).

«..... a new argument for a modest mind-body dualism. The argument centers on the point that propositional structures that support rational transactions, such as formal deductive inference, are constitutive aspects of propositional psychological states, but that since Newton, it has been a fundamental feature of physical science that the physical world is not constitutively propositional in structure. It follows from these premises, both defended briefly, that propositional psychological states and events are not physical states or events».

Er det her en selvmotsigelse hos Burge ? Hvilken ontologisk status skulle “*propositional psychological states and events*” antas å ha dersom de ikke har både et fysisk og mentalt aspekt ? Et mulig forsvar for Burges’ påstand kunne kanskje gå slik: Burge skiller konsekvent mellom en «mind-independent» verden og «mind» i individene. Det er i individenes «mind» at den verden som eksisterer «mind-independently», blir representert. Det er «mind» som representerer verden – dvs. den del av verden som eksisterer «mind-independently» (i tillegg til at «mind» selvsagt også «representerer» seg selv).

Burges’ poeng, slik jeg leser ham, er at det som representerer, har en «*propositional structure that support rational transactions*». «Mind» er en funksjon i individet basert på rasjonalitet, mens det som blir representert – «the physical world», siden Newton «*is not constitutively propositional in structure*». Burge forfekter således en dualisme, hvor det ikke er identitet mellom de to nevnte aspektene av verden. Burge hevder at «*.....propositional psychological states and events are not physical states or events*» (2010e - sitert ovenfor). Det er i denne dualismen et skille mellom:

- på den ene side **proposisjonelle** psykologiske strukturer, i individets mentale utrustning, som er «*broadly rational structures*» (2010e:13). «*They include predication and structures of deductive inference. These structures are notoriously not assimilable to physical structures. The bonds between elements in rational structures are not physical but propositional*» (ibid).
og
- på den annen side den **fysiske** verden, slik den beskrives og forklares av naturvitenskapene, den som eksisterer «mind-independently» og derfor må representeres i individenes mentale utrustning, har derimot ikke «*..... the form or content of a text. It is not made up of rational structures at all. It is not a direct expression of reason*» (ibid).

Burge hevder altså at det ikke finnes rasjonalitet i den fysiske verden, i det som er «made out of the same physical stuff» (ref. sitat Papineau s. 10). I avsnitt 2.2 går jeg dypere inn i forholdet mellom «mind» og det som eksisterer «mind-independently». Jeg viser også til **vedlegget** til masteroppgaven, Burges’ omvendte hierarki, hvor det skiller mellom en «mind-independent’ verden **som ikke har rasjonelle strukturer** og som ikke direkte uttrykker fornuft, og «mind» i individene, en «mind» hvor rasjonalitet er selve bærebjelken.

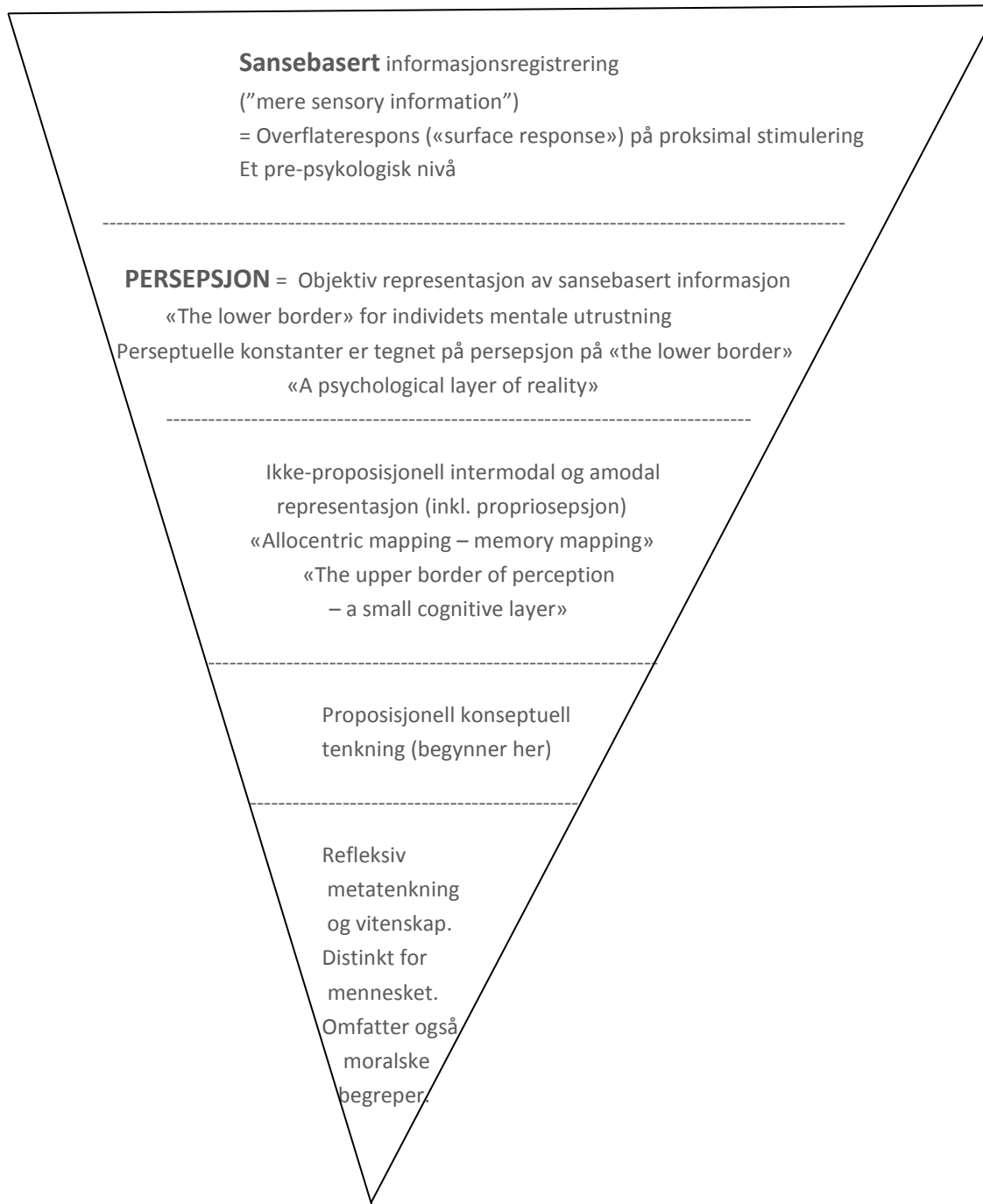
En rimelig konklusjon kan kanskje være slik:

Dersom det er en dualisme mellom på den ene siden den delen av fornuften som er proposisjonell (den proposisjonelle siden ved fornuften) og på den annen side den delen av fornuften («mind») som er automatisk, subpersonal og førkonseptuell, er det vanskeligere å forsvare masteroppgavens grunnleggende tese om at fornuften i individene er fysisk og mental *natur*, med mindre man konkluderer (som på side 82) at Burges' filosofi hevder en substansmonisme mellom del I og del II på de førproposisjonelle nivåene, de som er nærmest naturen i det omvendte hierarkiet, og en beskjeden dualisme mellom del I og del II på de proposisjonelle nivåene.

7 BIBLIOGRAFI

- Barel, Frank (2009): *Self-Knowledge and Anti-Individualism*, University of Oslo.
- Beebee, S-Leary (2010): *The Semantics and Metaphysics of Natural Kinds*, Routledge.
- Begby, Endre (2010): *Origins of Objectivity – reviewed*, CSMN, UiO, Oslo.
- Burge, Tyler (2013b): *Cognition through understanding*, Oxford University Press, 2013.
- Burge, Tyler (2013a): *The Philosophers' Magazine*, 3rd Quarter 2013, 98-106.
- Burge, Tyler (2011): *Disjunctivism again*, Philosophical Explorations, Vol. 14, No. 1, March 2011, 43-80.
- Burge, Tyler (2011b): *Border crossings: Perceptual and postperceptual object representation, (replies to Susan Carey)*, Behavioral and Brain Sciences (2011) 34:3
- Burge, Tyler (2010): *Origins of Objectivity*, Clarendon Press, Oxford.
- Burge, Tyler (2010b): *Origins of Perception*, Disputatio, Vol. IV, No. 29, Nov 2010, s. 1-38.
- Burge, Tyler (2010c): *Steps toward Origins of Propositional Thought*, Disputatio, ibid, s. 39-67.
- Burge, Tyler (2010d): *Modest Dualism*, i Koons/Bealer (eds): *The waning of materialism*, Oxford University Press.
- Burge, Tyler (2010e): *Modest Dualism*, Oxford Scholarship Online, DOI 10.1093/acprof:oso/9780199556182.001.0001 – også trykket i Burge (2010d).
- Burge, Tyler (2009) *Five Theses on De Re States and Attitudes*, in Almog/Leonardi (eds), *The Philosophy of David Kaplan*, Oxford University Press.
- Burge, Tyler (2009b): *Primitive Agency and Natural Norms*, Philosophy and Phenomenological Research, Vol. LXXIX, No. 2, Sept 2009.
- Burge, Tyler (2007): *Foundations of Mind: Philosophical Essays, Volume 2*, Oxford: Clarendon Press.
- Burge, Tyler (2005): *Truth, Thought, Reason – Essays on Frege*, Clarendon Press, Oxford.
- Burge, Tyler (2005b): *Disjunctivism and Perceptual Psychology*, Philosophical Topics, Vol. 33, No. 1.
- Burge, Tyler (2003): *Perceptual Entitlement*, Philosophy and Phenomenological Research, Vol 67/Nov, No. 3.
- Burge, Tyler (1999): *A Century of Deflation and a Moment about Self-Knowledge*, the American Philosophical Association, Vol. 73, No. 2, nov. 1999, pp. 25-46.
- Burge, Tyler (1993): *Mind-Body Causation and Explanatory Practice*, in Heil/Mele (eds): *Mental Causation*, Oxford University Press – også trykket i Burge (2007).
- Burge, Tyler (1986): *Intellectual Norms and Foundations of Mind*, The Journal of Philosophy, 83, 697-720.
- Burge, Tyler (1979): *Individualism and the Mental*, Midwest Studies in Philosophy, 4, 73–121.
- Campbell, Rourke, Slater (2011): *Carving Nature at Its Joints, Natural Kinds in Metaphysics and Science*, MIT Press
- CDP (2009): (The) Cambridge Dictionary of Philosophy, 2nd edition: *Metaphysical realism*.
- Carey, Susan (2009): *The Origin of Concepts*, New York : Oxford University Press.
- Coliva, Annalisa (2012): Critical notice of *Origins of Objectivity*, Oxford, by Tyler Burge, University of Modena and Reggio Emilia and COGITO BIBLID [0873-626X (2012) 33; pp. 515-530].
- Galaaen, Ø. S. (2001): *Emergens og Autonomi*, Hovedfagsoppgave UiO.
- Ganson/Brenner/Kerr (2014): *Burge's Defense of Perceptual Content*, Forthcoming in *Philosophy & Phenomenological Research*
- Hahn/Ramberg (eds) (2003): *"Reflections and Replies – Essays on the Philosophy of Tyler Burge"*, in a Bradford Book, The MIT Press. (H/R)
- Haug, Matthew (ed) (2014): *The Armchair or the Laboratory ?*, Routledge, London and New York.
- Kim, Jaegwon (2001): *Mental causation and Consciousness*, s. 271-284 i (eds) Gillett & Loewer: *Physicalism and Its Discontents*, CUP, 2001.
- Kim, Jaegwon (1999): *Making Sense of Emergence*, Philosophical Studies 95, 3-36.
- Kim, Jaegwon (1998): *Mind in a Physical World*, a Bradford Book, The MIT Press.
- Kim, Jaegwon (2011): *Philosophy of Mind*, 3. Utg, Westview Press.
- Kobes, Bernhard (2010): *Burges' Dualism*, i Koons/Bealer (eds): *The waning of materialism*, OUP.

- Koons/Bealer (eds): *The waning of materialism*, Oxford University Press, 2010.
- Kornblith, Hilary (1993): *Inductive Inference and Its Natural Ground*, a Bradford Book, The MIT Press.
- LaPorte, Joseph (2004): *Natural kinds and Conceptual Change*, Cambridge University Press.
- Papineau, David (2001): *The Rise of Physicalism* s. 3-37 i (eds) Gillett & Loewer: *Physicalism and Its Discontents*, CUP, 2001.
- Quine, W. V. (1969): *Natural kind*, in "Ontological Relativity and other Essays, Cambridge University Press.
- Quine, W. V. (1961): *On what there Is, Review of Metaphysics* (1948). Reprinted in 1953 *From a Logical Point of View*. Harvard University Press. Revised and reprinted later.
- Roland, Jeffrey W (2014): *On Naturalism in the Quinean tradition*, trykket i Haug (2014:43-62).
- Sereni, Andrea (2013): *Frege, Indispensability, and the Compatibilist Heresy – draft* - som kan lastes ned fra <http://univr.academia.edu/AndreaSereni>.

Normativitetens og Rasjonalitetens omvendt hierarkiske struktur:De naturlige normene for individets mentale (psykologiske) utrustning gjelder for:

Ref.: (Burge 2010:431) og (Burge 2013a).